

312286 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును
Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ నవంబరు నెల 11-వ తేది సోమవారము { సం॥ ౧౭౩
Vol. 17 } MADRAS, MONDAY, 11th NOVEMBER 1929. { No. 183
శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర కార్తీకమాస శుద్ధ నవమి

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యత

పత్రములు పొందియున్నది.

తలగొప్పల మాన్యును. రాయపురపొట్ల
బాపును. పార్వపునొప్పల బారదోలును.
పొట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
పాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే పెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము

అన్ని విధములగు నొప్పలను

సంజేవివంటిది

పంచభావ చీటి చూచి కొనివ

జూసము గలుగదు.

చక్కని దబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0

దబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7, తంబు శిట్టిపేట, మద్రాసు

109, ప్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు, తొలిబాంసు.

రామమోహనఫార్మసీ,
అ బె జ వా డ్.

మోసపోకుడు ఈ ఫార్మసీలో జ్వరములను కోరి వారు రామమోహన ఫార్మసీ పే నేజరుకు అనిమాత్రం వ్రాయలే ఈ దాక్టరు పేరు వ్రాయవలను. ఫార్మసీలో పనుల ఆయా

ది ఆంధ్ర బ్యాంకు, లిమిటెడ్, బందరు, మచిలీపట్టణము.

కరెంటు అక్కౌంట్లు:—దేమియు ఖర్చులేకనే ఖాతాలు పెట్టవలదు గోజు నిలువలపై వడ్డీ యివ్వబడును. ప్రా రంధి ఖర్చులు దేమియు అవునవలెను.
సేవింగ్స్ బ్యాంకు అక్కౌంట్లు:—రు 5/- ల స్వల్ప మొత్తములతో ప్రారంభించవలదు. నెలసరి కనీసపు మొత్త ములపై సూటికి రు 4/- లు వో వడ్డీ యివ్వబడును.
ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్లు:—సూటికి సాలుకు 6 రు వో వడ్డీతో 12 నెలల డిపాజిట్లు పుష్కలమునవలదు. 5000/- అంతకు మించిన మొత్తములకు సం॥రమునకు మించిన కాలమునకు ప్రత్యేకకేట్ల వడ్డీ యివ్వబడును. ఆఫీసుకు వ్రాసిన తెలియగలవు. అన్ని విధములగు బ్యాంకింగు వ్యాపారములు చేయును. ధరఖాస్తుపై రూపుల నకలు పంపబడును.
భోజి పట్టాభిశీతాగారముయ్యి, దోర్నల శోభనాద్రిశాస్త్రి,
షేనేపేట, డింకల్లు, పెక్రటరీ.

మీరు చెల్లించు వైకమునకు తగిన
ఆభరణములు

వారకు నమ్మకమైన దుకాణమేదీ? యని మీరు నగలను కొనుటకుమునుచే చక్కగా విచా రించుకొను కాలమునుండి ప్రజలలాభము నిమిత్తమే వ్యాపారమును సాగించుచున్నట్టి దుకాణము లేకముచేసిన, డెనుక చింతించవలసిన అవసరముండదు. గాని జగత్ప్రసిద్ధిపెందిన ఈదిగువవల మును కే దయచేయుడు.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ.

నగంప గళులు, 25, చైన్వాజాగళుల్లు, మద్రాసు.

మీకు జరిగినరతి

కో-ఆయర్ వెంట్రుకలను కాళ్ళెముగా మొలమండ చేయును. రు 2, నపుంసకత్వం వరముల బలహీనతకు నెక్స్ట్, రు 2 ధన్యత్రాలయం, వేలపాలెము.

ఆటంక వరములు

మానసిక, శరీర సంబంధ శక్తులు ఆటంకపరచబడిన దయచేసి

కామశాస్త్రమును

పరిచుడు

ఇది ఆశోగ్యము, సంపద, అభివృద్ధి వగైరాలకు మోస గావును.

ఇశాముగా తపాలాఖర్చులేక పంపబడును. దయచేసి ఆ కార్డును ఈ విధమే విలపమునకు వ్రాయుడు. 2-కి ఆతంకనిగ్రహ పార్శ్వ, 200 ప్రావ్య, చివరచాచ

మాన సోల్లాసి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (నది అణాలు)

వల నులభము! (పోస్తుబర్లు ప్రత్యేకము) నూరి అధికము: శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైద్యకాకల కమాత్రలు దివ్యామృతము. అశీర్వాదులు, అరుచి, అపులంతులు, అగ్నిమాంద్యము, అతిగానాము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, శ్రేణులు, అస్థులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పలను పోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు చేర్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పలను వెంటనే మాన్యును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల జ్వరంధ ఖనుటచేతను పరమహంసక్రియ యుల చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి చూడమనిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—

(58)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్తు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

విద్యమానముగు ప్రపంచమునందు స్త్రీపురుష జీవితా
దర్శములలో వ్యత్యయము విభిన్నించి తదాదర్శపాఠకములగు
విద్యులు ముఖ్యముగా గరువవలయును. స్త్రీలకందరకు ఒకపాటి
లోకజ్ఞాన మావశ్యకముగావున నట్టి తెలివిన గలిగించు శాస్త్ర
ముల నభ్యసించుట ముఖ్యము. స్త్రీలు గృహిణులుగానుండవల
సినవారలగుటచే గృహపరిపాలనావిధులు, ఆరోగ్యశాస్త్రము,
శుభాషణాక్రమము బాలశిక్షా పద్ధతులను పాకశాస్త్రమును
తగ్గిగా నేర్చియుండవలయును. నీతియును దైవభక్తియునీదా
స్త్రీల కవసరములేకావున నీతిబోధకములగు గ్రంథములను మత
మయిక గ్రంథములను కొన్ని చదివి గ్రహించుటయేకాక పాప
లగునారి చరిత్రలను చదివి తెలసికొనవలయును. స్త్రీలెప్పుడును
రభృతులుగా నుండక స్వతంత్రజీవనము చేయుటకు తగిన పరి
పాఠిక విద్యలు నేర్గవలయును.

ఒక్క విద్యవల్ల సేతవృత్తి యంతరవిధముల మనమెంత కృషి చేసినను ఎంత ప్రయత్నించినను మనసంఘ మొన్నత్యమును బడయజాలదు. కావున మనలోని నాయకులందరు బయలుదేరి దేశ మంతటను ప్రచారమునల్పి మనదేశములోని ప్రతి గ్రామమునందును బాధకాలల సేర్పాటుచేసి ప్రతిబాలుడును, ప్రతిబాలికయు విద్యనభ్యసించుటకును చూడవలయును. శ్రీ శ్రీ బరదీపార్వ మెంటువారు నిమ్మకాపుల విద్యావ్యాపకమునకయి యెంతయో కృషిచేయుచున్నారు. ఇంకను మనజాతివిద్యయందు వెనుకంజ వేయుచునే యున్నది. అనేక గ్రామములందు పేరునకుమాత్రము పాఠశాలలున్నవి. కాని మన బాలురెచ్చటను వృద్ధికి వచ్చు పేలుంగము. దీనికి కారకు లెవరో యూహింపకున్నాను. పాఠశాల యున్నంత మాత్రముననే బాలుడు వృద్ధికిరాడు. చాలమంది తల్లిదండ్రులు భవాపేక్షచేయేపాటేరుగనో యుంచెదరే గాని యతని భావిభాగ్యోదయ వృద్ధికి భంగముకలుగజేయుట కలనైన దలంపరు. కావున ప్రతి గ్రామమునందును నిర్బంధించి ప్రాథమికవిద్య నమలులోనికి వచ్చులాగున నలగజేసి కలుగజేసిన గాని, గ్రామపాఠశాలల యొక్క ప్రయోజన ముండదు. మన జాతియందు విద్య యొక్కవగా వ్యాపించిన గాని మనలో జీర్ణించిపోయి మన జాతి అధఃపతనమునకు కారణభూతులై మనలను దరిద్రులను గాను, అజ్ఞానులగాను, నీచాతీనీయులగాను తేసి తక్కినజాతుల దృష్టపథమున మనలను హేయులగా జేసివైచిన మనలోని దురాచారములు అడుగంటవు.

మన దురాచారములు

మన పూర్వపు లెన్నత్యమా పోయినది. విద్యయా నశించినది. పలుకుబడియా లేదు. ధనమా నున్నది. ఆరోగ్యమా అడుగంటినది. ఇక మనకు మిగిలినది దారిద్ర్యము, బానిసత్వము. ఒకప్పుడు ఋషులకు జన్మస్థానమయిన మనజాతి నేడు త్రాగుబోతులకు పుట్టినిల్లయినది. ఋజువర్తనము మాయమైనది. కోడిపందెములు, జూదము మొదలగు క్రూరపితృములు శలయై తాండవమాడుచున్నవి. భక్తాగ్రేసరులకును సూరభిషామణులకును నాటపట్టయిన మనకులము నేడు దిక్కులేక యల్లాడుచున్నది. దేవతలవాసయోగ్యమైన మనయిండ్లు యిప్పుడు కట్టుకుండల కాలసాలమైనవి. దైవపూజల కేమి అతిథిసత్కారముల కేమి, శుభకార్యములం దేమి తక్కువగల సమస్తకార్యములకును మ ద్యపాన మే మహామంత్రమైనది. భక్తికి తార్కాణము బలి యిచ్చుట యయినది.

ఇట్టి దురాచారములలో తగుల్కొని మనజాతి నిరంతరము నేవకావృత్తియందే పడి ముక్తిగానక త్రొక్కులాడుచున్నది. ఎన్నడు మన మెల్లరము మన సంఘములోని దురాచారముల నడుగంట నిర్మూలించెదమో యెన్నడు మద్యపాన పితృచమును పాలిపేరయవలికి వెడలగొట్టెదమో యెన్నడు శుభాశుభకార్యములలో అహింసావ్రతాచరణకు బూసెదమో అనాడే మనజన్మహక్కులను బడయగలము. మనస్వతంత్ర్యము నందగలము. ఆత్మగౌరవము నిలబెట్టుకొనగలము. హిందూ సంఘములో పూర్వపు లెన్నత్యము బడయగలము.

మన ఆర్థికస్థితి - పారిశ్రామికవిద్య

ఆర్థికముగా మనజాతి యెట్టి దుస్థితియందున్నదో నేను వేరుగా వివరింప నక్కరలేదు. మన యార్థికస్థితి నొక్కమాట నూలదృష్టితో జూచిన నెట్టి కఠినహృదయనికైన గుండె లనియకమానవు. మనలో చాలమందికి కూలియే ముఖ్యజీవనాధారము. సమస్తజాతులయందును, కొద్దిగనో గొప్పగనో ధనవంతులుకలరు. కాని మనజాతియందు దన్ననో అందరు ఆగర్భ దరిద్రులే. ఎచ్చటనో ఒక్కరుండిన సంఘస్థితి యేమియు దూరజాలదు. ఇంటిలోనివారందరు కూలితేసినను వచ్చిన సొమ్ము అత్తగారికి చెల్లించగామిగిలినది ఇంటిలోనినగముమంది లిండికే చాలదు. నునయార్థికదృష్టికి కారణము లనేకము లున్నవి. మనలో చాలమంది ఒక్కత్రావి బోబసమైనవి ప్రట్టిగ లభించుటలేదన్న ఆతిథియోక్తికాబులు. మనము సంపాదించునది మనముగల చాలదనము నిర్వివాదాంశము. ఇక ధనము సూక్ష్మము యొక్కదా? నిలువచేయుట యొక్కదా? ఆర్థికదృష్టినిచేతనే వికాలగృహములు లేకను, వైద్యుల సహాయము గొనజాలకయు విషాది, మృత్యాది, మొదలగు వ్యాదులచే కేలకొని ప్రజలు గూడ చుడుచున్నాడు. ఈకారణములచేతనే 1907 కి ప్రజలందఱుమైనను మనలో చిచ్చావంతులు లేరు. అనేకు లిచ్చావంతుల చేతనే స్వయంతులను వీడి పరమతముల సాక్షియందున్నార. మరికొందరు స్వదేశమును వదిలిరంగుంకొ బర్మా మొదలగు పరదేశముల కేగుచున్నారు. అచ్చటగూడ వీరు వృద్ధికివచ్చు మార్గమెద్దియు గానరాకున్నది. ఈ మన దారిద్ర్యమున కనేక హేతువులున్నవి. చ్యవధూది పరీక్షలు లేదన సమృద్ధికి హేతువులు

భిషగర్థ పాశ్యపు వెంకటాచల వండితుల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు
లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు

ఈమాత్రలలో ఆచార్యవర్మపు లెవ్వరైనా చేరలేదు. ఈమాత్రలు 1-2 ను తాంబూలముతోగాని విడిగాగాని త్రవ్వినచు తనయోగించితివేని ఎటువంటి కఠినతరహారమునైనను తట్టికరించి, గాఢ పిశ్చస్యతో నము మారుటవలన కడుపుకానిలాగున దేహమును కాపాడును. పిల్లలు మొదలు ముసలివారి వరకు అందరి కీతిదము, ముల్బద్ధము, కడిసెము, దగ్గు, గూరలు, శీతలముచే కాళ్లలాగుట, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, తక్కువ యందు నొప్పి, అహారజీర్ణ కాలమందు తలనొప్పి, చలిజ్వరము, జ్వరము, ప్లేగు ఇత్యధాంజా ఇంకను అనేక వ్యాధులను గూడరదును. స్త్రీలు ప్రసవించినవాడు స్నానమాచాడు (కస్తూరి త్రవ్వగా) ఈమాత్రలు 4-5 కి 2-3 తమలపాకులతో నమలి మ్రొంగనలెను. సాంక్రాంతికరోగులలో నుండఁబడినవారు, వినపా 1-2 మాత్రలకి నేనించిన ఆశోకాద్విత్యశాంకలతో యడు. ఈమాత్రలసీసానోగల అనుపానపద్రవము చూడుము. మృగశ్శూల్క ౧ గల సీసా 1-2 కి అజాంబున ప్రతిపావులోవలను దొరకును. పోడ్డుమాలకజుగూ 6 సీసాలు దు 1-2 కి 12 సీసాలు దు 1-2 కి, 25 సీసాలు దు 5-8 కి, 50

సారస్వతాననం:- మొదలును ఇలమును కలిగించి, భూవకశక్తిని వృద్ధిచేయును గావున, మొదలును లమలన గలిగియుండు సమస్తవ్యాధులను వధిచేసి చిరమాయుజు ముచ్చితము. క కన్యకాని కలంగజేయును. పంగిపాకుల కంకస్వరమునకు మృదుమధురత్వము నిచ్చును. పాదసా చూడను వృత్తాంతము నిర్మలమున శ్రీలక్ష్మి నెత్తినను (నెత్తి పోరు చాలా మెత్తగా వుండుటవలన) మాట్లాడను నగువాని కొనిపిల్లలకు పంపిణింప. 6 కేవల సీసా 1-2 కి 1-0-0, పోడ్డుపిల్లలు ప్రత్యేకము.

శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

బ్యాంకు ఆఫ్ హిందూస్తాన్ లిమిటెడ్.,
ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్లు

ఈక్రింద నుదహరించిన షరతులమీద పుచ్చుకొనబడును

రు. 10,000 అంతకుపైన మొత్తములకు

సంవత్సరమునకు నూటికి నెల 1-కి రు. 5 చొప్పునను

2 వత్సరములకు నూటికి నెల 1-కి రు. 5½ చొప్పునను

అంతకు తక్కువ మొత్తములకు

సంవత్సరమునకు నూటికి నెల 1-కి రు. 4½ చొప్పునను

2 సంవత్సరములకు నూటికి నెల 1-కి 5 చొప్పునను

వడ్డీ యివ్వబడును.

విద్యా సాగర వంద్యా,
మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు శ్రేణులరీపేర వ్రాయవలెను.

ఇది వరలో మాతో లావాదేవి
చేసినవారి అభిప్రాయమును గమనించిరా?

మేము తయారుచేయుచున్న పలుకకముల సప్తమొట్టు ఏదేశపరకులకు మించినవియు, అమోఘమైనవియు, ప్రజల ఆహ్వానము బడవినవి నెట్టి ప్రదేవదే నెద్ద ఆర్థుల నిచ్చుచుండునో మనకు శ్రేష్టతమ ప్రయోగ విధానము. దరలు తగ్గించబడినవి, స్వదేశాభిమానమును ప్రోహరూపకముగా చూపుదు.

డిపో:- 56, బందరువీధి, మద్రాసు.

ది ఈస్టర్న్ కన్వెన్షన్ రిమార్కు 16 ఆదియప్పనాయక వీధి, జి. టి. మద్రాసు.

విదేశముందు లాభకరములగు పరిశ్రమ లుండునో అదేశస్థులసంపాదన మధికముగా నుండును. మనకట్టి వివిధపరిశ్రమలు లేక పోవుటచేతనే స్వవసాయమే ముఖ్యజీవనోపాయ మగుచున్నది. లాభము వచ్చినను నష్టమువచ్చినను జనసంఖ్య పెచ్చినను తగ్గినను ఇదితప్ప మేరజీవోపాయముమనకులేదు. అందును స్వంతభూములలో ఆపలేతేవు. ఇక కట్టుబడి చేయుటయో లేక పాలేరు తనముందుమో తప్పనిసరి యగుచున్నది. పాలేరుమాట యిటు లుంచి కట్టుబడిచేయవలసి ధిరివిహించినచో చురింద ర్శులముగానున్నది. మనవాళ్ళి కాస్త్రయుక్తమైన వ్యవసాయ పద్ధతిరాదు. భూమిని సాగుచేయుటకు దబ్బులేదు. ఉన్న యింటి పట్టు ఫలము వోడ్డి అయ్యగారికి రవభా. యింకా వుట్టుడు, తీసిన ను, తీర్చువార్గము కనుపించదు. చారిద్ర్యసాధమునకు మొదటి పెట్టుఎక్కనులినదే. ఇక స్వంతభూము లున్నవారిగతియు యిట్లేయున్నది. భార్యాభర్త ర్లిడుతరకు రెండుయొకరములున్న వారికి కుమార్తె కుమారులతో కుటుంబము పెరిగిపోయి యా రెండు ఎకరములు రెండు ఎకరములుగానే యుండునని అనిపాద కుటుంబముతో పాటు వృద్ధిజేందవు. చిరకలు భాగములు పంతుకొనగా నెట్లు లెక్కలేలేలును. మనవారు ఉన్న యొకరములను ఖర్చు పెట్టువార్గములే యొప్పుడు ఇతరులందురు గాని ఉన్న దాని సభివృద్ధిచేయువార్గ మెన్నడు తలపరు. ఇది అంతయు కుటుంబమువారంద రొక్క వ్యవసాయముమీద ఆ

ధారపడి యుండుటవలన నష్టము గాన యింటి లోనివారందరు ఒకవ్యవసాయమునకేకాక నలుగురు నాలుగుతోవల వేలువేలు జీవనోపాయములను వెదకికొనవలయును. ఇంటిలో పడుగురుండే అందొక్క డొక్క ఉద్యోగమునందుండి అతనికి ఉద్యోగము పోయిన ఆతడే నష్టము చెందును. కాని అందరు ఆదేశోద్యోగములందుండి ఆఉద్యోగము నశించినచో అందరు నష్టముజెందవలసియుండును. అట్లే అందఱు వ్యవసాయమునకుగడంగిన టేమును సంభవించెనేని యెంతటి భూరమును సంభవించునో ఊహించవలసియుండును. కావున సెంటిమెంట్ల వారందరు ఒక్కపట్టికే యుండుటచేదుట పవేముకాదు నాయభిప్రాయము. అట్లు మేముచూచుచేయుటచే నక యుద్వేగస్థితి ఏకమగుటకు నిగత సామకాలము ఏకమొక నున్నది ప్రపంచముందుకలదు క్రొత్తపద్ధతి కెంచుచున్న మనము మాత్రము ఏకపాద యున్నావే గొంగరిఅంపె వేసినచోలే యున్నావే కుబ్జి యన్నట్లు మనస్థితియం దేమాత్రము మార్పుజెందకయున్నాము. ఇకనైనను మనవారు స్వతంత్రజీవనోపాధికి మార్గదర్శకములని చరిత్రమును అనగా శ్రేష్టతమైనవి ప్రత్యేకము మొదలగు చేతి కనులను శ్రేష్టతమైనవి ప్రత్యేకములగు చేతి కనులను చేర్చుకొనినవి. మాత్రాసాధులగు చేతికనులను అది వినియోగపరచును. ప్రభుత్వమువారు మనము ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటుచేయు ప్రతిపాఠశాలయందును, ప్రస్తుతము గలపాడు అక్షరవిద్యతోసాటు పారిశ్రామిక విద్యకూడ గలట్లే నటుల యేర్పాటు గావించి విలయము మనవారిలో చాలమంది కేటల మొక్కవ్యవసాయముచేత కాక ఇతరపరిశ్రమలందు

పాల్గొని వాని సభివృద్ధికి తెచ్చిననేకాని మన యార్థికస్థితి చక్కబడదు.

గ్రామ పునర్నిర్మాణము

మన యార్థికస్థితి చక్కబడుటకు ముందు మన గ్రామము యొక్క దుస్థితిని చక్కబరుపవలయును. ఏలయున ఏకాగ్రీమింది కోడప్ప మనజాతివారందరికిని. గ్రామములే నివాసస్థలములు. ఈసంఘపాపాపమునకు గ్రామములే ఆధారములు. గ్రామముగాని ప్రజలస్థితి పెంపొందినగాని మనజాతి యభివృద్ధికి రానేరదు. గ్రామములయందున్న మనసంఘదుస్థితికి ముఖ్యకారణము. గ్రామములయందున్న మనప్రజాత్వమున కవశ్యములైన సౌకర్యాలయములేవు. వైశ్యాలయములు లేవు మార్గములు లేవు. సౌకర్యములు లేవు. మనకు జనసంఖ్యనుభివృద్ధియైన కట్టుక పడుట నిశ్చయములనుచూడలేక యంతోమంది యల్లాడుచున్నాడు. ఇట్లైన గ్రామమునొక్కటే. ఇట్టిపీనస్థితిలో మన గ్రామములందఱు, మన జాతి అభివృద్ధికి ఏమియుగా రంగలదు? సామ్రాజ్యవాదమునకు గ్రామములను పునర్నిర్మాణము గావించి యది యభివృద్ధి చేయుమార్గము నశ్వేషింపవలయును. మనజాతి యోగ్యమైనాభివృద్ధికి సులభసంస్కరణములు గ్రామములందఱు కారణము కావలయును. పునాదులందు బలములేనిదే నిర్మాణము నిలువనేరదు. నేటికిని మనజాతి సంఘకట్టుబాట్లకు పేర్కొనబడుచున్నది. మహానాటికట్టునకు జాలినది మరియొక పేడియును లేదు. మనమహానాటికట్టుకట్టుబట్టుములు సరియైనస్థితిలోనున్న కోర్కెలకు కచ్చేరిల కెక్కనలసినయవసరమే యుండదు. కావున సోదరులారా! కాలక్రమమున అడుగంటిన మనకట్టుబట్టుములను మరల సజీవములుగా నొనర్చి గ్రామపంచాయితీ నెలకొల్పుడు. గ్రామములే మన ముఖ్యవాసస్థలములగుట తేసి గ్రామపంచాయితీల కెక్కుడుపలకుబడి యుండుటగున చేయును.

రాజకీయము

నేడు జరుగుచున్న యీసభ ముఖ్యముగా సాంఘికమని శేష మనచేయుచున్నాను. రాజకీయవివాద విషయములలో మనము పాల్గొనరాదు. ఏరాజకీయ కక్షలలోను మనము రీసము కాగూడదు. అన్ని పార్టీలవారి సహాయము మనకు అత్యవసరము. ప్రభుత్వమువారి సహాయము మనకు ముఖ్యముగా కావలయును. మనకు కట్టుబట్టు సంపాదించుకొనుటకు గాని మనకట్టుముల నెదిబొంతుకు గాని సంబంధించినంతవరకే మనము రాజకీయముతో సంబంధము కలుగజేసికొన వలయును. మన ప్రభుత్వముచే రొనర్చినమేలు అత్యధికము.

నిమ్నజాత్యుద్ధరణ అస్పృశ్యత

మానవ సోదరత్వస్థితికి ప్రతిజాతియు ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వము కలిగి తనస్థానమున ఆత్మోపలబ్ధిగాంచుట అత్యవశ్యకమని ప్రాజ్ఞులు నుడివియున్నారు. మానవాభ్యుదయమునకు ప్రతిజాతియొక్క సహాయమును అత్యవసరము. ఏజాతియైనను తన సహజలక్షణములను పెంపొందించుకొనక పోయినయెడల అది మానవాభ్యుదయమునకు భంగము కల్గించినదగును. ప్రాచీనకాలమున మనజాతి నాగరికముననేమి, విజ్ఞానసంపన్నతలందేమి, సంఘగౌరవములయందేమి సాటిజాతులతో నాయకత్వము వహించి నేర్పొందినది. కాలముగతించినకొద్ది పూర్వ ఔన్నత్యము నశించి కాలక్రమమున నిట్టిస్థితిని దాల్చినది. మరల కొన్నియెండ్లనుండియు దేశములోని యలజడిని గాంచి నిద్రమేల్కొని సాటిమానవులతో బాటు తమకుస్వతంత్ర కలదనియు తామును మానవులమేయనియు గుర్తించి స్వీయాభివృద్ధికి కృషిసల్పి తననాగరికతను పునర్జీవితము గావించుకొని తనప్రతిభను పెంపొందించుకొని తనవ్యక్తిత్వము స్థిరపరచుకొని తక్కినజాతులతోపాటు సమానగౌరవము సంపాదించి యుత్పించుచున్నది. అనంతకేజోమయు యగు సర్వేస్వరగని కృపాకలాతుము మన యందు ప్రసరించుటచేతనే మనకును కాపవమోచనయగుకాలము సమీపించుటచేతనే మనయంద డిట్టి యలజడి కలుగుట కాక దేశమంతటను యీ అడుగంటిన జాతిని ఈపశుప్రాయముగా నున్నవారిని దారిద్ర్యాంధకారమున కనులుగానక త్రొక్కి పొలమువారిని సమర్థరించుటకై తేవనెత్తుటకై త్రోవజూపుటకై శ్రీ ప్రభుత్వమువారు యీజాతిని సమర్థరించుటకు ఆదిమండలప్రదేశముందు విరివిగా పాఠశాలలు నేర్పాటు గావించి యీ సృష్టివేలము రిచ్చియు ఆదిమాండలముల భూములనిష్పించియు నివేశనస్థలము లిప్పించియు, విద్యార్థులకు వసతిగృహముల నేర్పాటు గావించియు సకల సామాన్యమైన మనజాతిని అభివృద్ధికి తెచ్చుటకు తోడ్పడి మనకృతజ్ఞత కెంతయు పాత్రులగుచున్నాడు. శ్రీ ప్రభుత్వమువారు గలనెట్లు మెంటునకు సంబంధించిన

ప్రతిసంస్థలలోను అంటుదోషము నిర్మూలించి మనమన్ననల కెంతయు పాత్రులైరి. ఇదిగాక యెందరో అర్థనాయకులు ముందడుగునెసి పాటుపడుచుండుట మనమందర మెరిగినదే. కొన్ని నందలయెండ్లనుండి యీ నిమ్నజాతి సుగరించుపొంటె భారతీయులు కృషిసల్పుచున్నారు. భారతజాతీయందండేడి దురాచారములను సహగమనము మున్నగు అమానుషకృత్యముల నిర్మూలము గావించుటకై పలుపాట్లుపడిన శ్రీ రాజారామ్ మోహన రాయ్ మహర్షి, దళానంద సరస్వతిస్వామి మొదలగు మహనీయులును హిందూసాఘిక సంస్కరణకై నడుముకట్టిన శ్రీనీలేశలింగము పంతులుగారి వంటి సంస్కర్తలు నిమ్నజాత్యుద్ధరణకై సల్పినకృషి మన మెన్నటికిని మరచదగినదిగాదు. అమహామహులైన లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలక్ శ్రీగోపాలకృష్ణగోష్ణ దేశబంధు చిత్తరంగనాథులు మహాశయిలవంటి నాయకులుచేసిన యుర్యోధన వర్ణనాతీతము. నేటికిని లోకములోని సమస్తజాతులచేతను మానవాగ్రణ్యుడని ఏకగ్రీవముగా నెంబడుచున్నట్టియు దీనజనబంధువుల శ్రీ మహాత్ములవారి యఖండమైన కృషివల్లను వారి యుపదేశములవల్లను హిందూదేశమంతటను అస్పృశ్యతాపాపనివారణకై అనేకసభలు గావింపబడుచున్నవి. కాశీ హిందూవిశ్వవిద్యాలయ వై శుశాన్సులర్గారరు పండిత వదనమోహన మాలవ్యాగారు మన ఆదిహిందువులకు జేయునేవ వర్ణనాతీతము. ప్రప్రథమమున కాశీలో జరిగిన హిందూమహాజనసభయందు అస్పృశ్యతాపాపనివారణ విషయము పండితులకు వినయపూర్వకముగా ప్రార్థించి, వారి యనుమతిసంపాదించి అస్పృశ్యతానిర్మూలమును గురించి హిందూమహాసభయందు జేసినతీర్మానములు మన మెన్నటికిని మరచదగినవిగావు. వారు కాశీక్షేత్రమందు దుద్రుహగముజేసి రామానుజులవలె జాతిమతవిషయత లేక వేలకొలది జనులకు ఒకేమండ్రముపదేశించి మన్నన గావించిరి. ఈ మహామండ్రముపదేశించుతరి బహుకష్టములకు లోనైనరని చెప్పుటలో ఆశ్చర్యము లేదు. దేవాలయముల కేగి రామనామము పఠించి ప్రతిమానవుడును ముక్తిగాంచవలయు నని వారిమఖ్యోద్దేశము. ఈ విషయమున శ్రీవారు చేసిన, చేయుచున్న కృషి మన మెన్నటికి మరచదగినది గాదు.

శ్రీ లేబరుడిపార్టుమొంటు. వసతిగృహములు శ్రీ ప్రభుత్వమువారు మనజాతి సభివృద్ధికి తెచ్చుటకు ప్రత్యేకముగా లేబరు డిపార్టుమెంటును స్థాపించి యందుమూలముగా పాఠశాలలు నేర్పాటు గావించియు, మనజాతికుండు లోటుపాట్లు దీర్చుటకై ప్రయత్నముజేయుచు మనకెంతయో కృతజ్ఞులైరి. కాని నిమ్నజాత్యుద్ధరణకయి యేర్పాటు గావించ బడిన డిపార్టుమెంటులో సభికారులగుగా నిమ్నజాతులకు సంబంధించినవారి నేర్పాటుచేయుట మంచిదిగాని ఇతరులకు ఆపనికి నియమించుటవలన యెక్కువలభ్యము చేసరజాలదని నాయభిప్రాయము. ఇదిగాక శ్రీ లేబరుడిపార్టుమెంటువారు బంసరులో 60 మంది నిమ్నజాతి బాలుకు నసతిగృహముకట్టి యేర్పాటుచేసి మనయభివృద్ధికెంతయు తోడ్పడుచున్నారు. కాని ఆహోష్టులోని నార్డును మొదలగువారు అగ్రజాతీయులగుటచే నిరంతర కలహములకు పాటువు. ఈకలత అస్పృశ్యతను నిర్మూలము గావించుటకు యేర్పాటు జేసినవోటనే అస్పృశ్యతను పాటించుటవలన కలుగుచున్నదని బాహురు చెప్పుచున్నారు. ఇదిఅంతయు చూడ, వ్రాస్తూ చూలు వార్డును శూపర్వెంటు మొదలగు ఉద్యోగస్థులుగాను, పెంటవారుకూడ అగ్రజాతీయులుగానే యుండుటవలన కలుగుచున్నదని లేలుచున్నది ఈ విషయమై శ్రీ ప్రభుత్వమువారు తగిన చర్యను తీసికొని న్యాయము కలుగజేయుదురని విశ్వసించుచున్నాము.

ఆదిమాండ్ర అభ్యుదయము

నేడు భారతదేశ మంతయు నిద్రనుండి మేల్కొనినది. నేడు సమస్తజాతులతో పాటు మనజాతియు మేల్కొనినది. ప్రతితాలూకాలోను సంఘములు నెలకొల్పబడినవి. దేశమున నేదోయొక మూల సభలు జరుగుచునే యున్నవి. ప్రతిసభలోను అస్పృశ్యతాదోషము నివారించవలె ననెడివాళి కానినిజముగాముందడుగువై చి కార్యరంగమునకు దిగువారిొక్కరును కనుపించరు పత్రికలలో తాటికాయంతేసి యక్షరములతో అంటుదోషము బాపుడని ప్రకటించువారేగాని పాపుటకు యర్హించువారు లేరు. పూర్వమునుండి ఆదిమాండ్రులు చండా

వీలర్డు మోటారు కారు బ్యాటరీలు

అన్నివిధములైన మోటారుకార్లకు అత్యంత ఉపయోగముగు విలర్డ్ పేటెంటు రబ్బరుమరలు లేక మానును వేరుచేయుట ఈ రెండు విధములైన బ్యాటరీలు అన్ని వ్యాపారస్థులవద్ద దొరకును. లేక ఈ క్రింద కనుపరచిన కంపెనివారివద్ద నేరుగా తెప్పించుకొనవచ్చును.

ది క్రాప్టన్ యింజనీరింగు కంపెనీ (మద్రాసు) లిమిటెడ్.,

మానేజర్లు:—బెన్టు అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్., పోస్టుబాక్సు నెం. 205 ఫస్టులైనుబీచ్, మద్రాసు.

"BREAK PILLS"

మునలివాలడను యాచిన వంతులుగా జేయును 1 వలంబ బడిన పిచ్చమును గట్టి పరచును. ఎక్కువ నేపు బలమును కలుగజేసి సంసా సౌఖ్యమునకు అవకాశ మిచ్చును, శరీరమునకు తేజస్సు కలుగ జేయును, ఎటువంటి శుభవంబంధమైన జాడ్యములైనను జేరజాలవు. 1 గంటలో పిటి కచ్చుత క్రిందికవరచి అనందమును కలుగజేసి శ్రీ పురుషులను తనివి నొందించు వైరాగి చిరీక. రసవివగంధకాయలు కలియలేదు. గొడ్డొంట్లకైనను సంతానమును. 20 మాత్రలు సీసా రు 2-0-0 60 మాత్రలు సీసా రు 5-0-0. సెగలకు జర్మనీట్యూబులు 80 పెట్టి రూ 2-9-0. పోస్టేజి పేరు. ఆర్య వైశ్య ఆశ్రమం, చికాగో సిటి, (గంజాంజిల్స్.)

లారనియు, వార లస్పృశ్యులనియు వారిని మైకిరానీయకూడదని గట్టిపట్టుబట్టి అందులకునుకూలముగా ధర్మశాస్త్రముల రచించి పట్టములగావించి ఆంధ్రమాండ్రులకు చదువుపనికొరచినయు, దే గాలయ ప్ర వేశ ము లే ద ని యు ఇం కెన్ని యో వి ధ ముల వీరినభోగిపాలుజేసి మనల సంతవర కణగద్రొక్కవలె నో అంతవరకు అంగద్రొక్కిన బ్రాహ్మణులతో నేడు ముందంజ నేసి మనయభివృద్ధికి పాటుపడుచున్నారు. నిర్మలబ్రాహ్మణులు తోను నిష్పక్షపాతబుద్ధితోను పాటుపడువారు మిక్కిలి కొల మిగా నున్నారు. మనపేరు పెప్పిలొని తరుపాట్ల పోసికొనువారు ను లేకపోలేదు. రాజమహేంద్రవారి ప్రవృత్తులును కవిశేఖరులును దీనజనోద్ధారణదీక్షపరాయణు లగు బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారు అనేక దేంద్రులనుండియు నిమ్మ బాత్తుధర్మకై వేయివిధముల కృషిసలుపుచున్నారు. గుడివాడ యందు తనజీవితమును తన సర్వస్వమును మనకై ధారపోగ అహింసాసంప్రదాయసంఘమును నెలకొల్పి అందుమూలమునీ మనవారిని శాశాహారల జేసి ధూతదయ, మానసోదరత్వము గణపుచు నిందుతోపాటు సేవాశ్రమము నొకదానిని నిర్మించి అందు ప్రస్తుతము సేవావిద్యలయ మొకటి యేర్పాటు గా వించి మామూలు అక్షరవిద్యతోపాటు వివిధ పారిశ్రామిక విద్యగూడ గణపుచు 50 మంది దిక్కులేని బాలర కుచితముగ భోజనముపెట్టి పాఠశాలతోపాటు వసతిగృహముకూడ నడుపుచున్న మహారాజరాజశ్రీ గూడూరి రామచంద్రయోగిగారి తాగము ఎన్నటికిని మఱపునకు రానిదై యున్నది. శ్రీవారు నిమ్మ బాత్తుధర్మయముకొరకు అమిత వ్యయ ప్రయాసము లకులొనై అహింసాపత్రిక నొకదానిని స్థాపించి యందుమా లముగ మనకష్టనిర్మలములను లోకమునకు నెల్లడిజేయుచు "అహింసా పరమోధర్మః" అనెడు వేదవాక్య మెల్లరచేత సం స్మరింపజేయుచున్నారు. వీరివలెనే యేలూరునందు మహారాజ శ్రీ వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి పంతులుగారును గుంటూరునందు మహారాజశ్రీ నల్లపాటి హనుమంతరావుపంతులుగారును పాఠశాలతో పాటు వసతిగృహములగూడ నెలకొల్పి మనయభివృద్ధయమున కెంతయో తోడుపడుచున్నారు. వీరుగాక మనలను వృద్ధిదెచ్చుటకయి చెన్నపట్టణముందు మహారాజశ్రీ దేశోద్ధారక కాశీ నాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును, బెజవాడయందు మ. రా. రా. శ్రీ అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు పంతులు, యం. యల్. సి. గారును ఇంకా అనేకులు సేవజేయుచున్నారు.

మనదేశములోని మహారాజులలో కెల్ల మనజాతి సుద్ధ రిందుటకు అధిక శ్రద్ధసహించి పిరాపురములోను కాకినాడ లోను, ఉచితపాఠశాలకేర్పరచి బాలబాలికలకు వసతిగృహములు నెలకొల్పి నిరంతరము కృషిసలుపుచున్న శ్రీ పిరాపురం మహారాజావారి త్యాగశీలములు మనకు చిరస్మరణీయములు. శ్రీ మునగాలరాజా, శ్రీ గొల్లపల్లి రాజాగార్లును మనయభివృద్ధయముపట్ల అదరగమాపుచు తమయిల్లాలలో అస్పృశ్యత నిర్మూలించి కృషి చేయుచు మనకెంతయు నందనియులైరి. తక్కిన జమీందార్లును శ్రీవార్లనునదింప హృదయపూర్వకముగా వేడుకొనుచున్నారు. మనజాతికిరకయి పాటుపడుచున్న మహానీయులెందుగలరు. వీరందరకును వాహినర్పుసేవకయి యాసభవారి తరపున నాకృత్య తాస్త్రోక్తము చెల్లించుచు వీరికి ఆయురారోగ్య విశ్వరూఢివృద్ధులు ప్రసాదించి తమ జీవితము నిర్మలబ్రాహ్మణ ముతోను నిష్పక్షపాత స్వభావము తోను మన జాతి స ముద్ధరణకు వినియోగించునటులచేయి అనయామయమైన జగ ద్రక్షకుని నేయనోర్ల ప్రార్థించుచున్నాను.

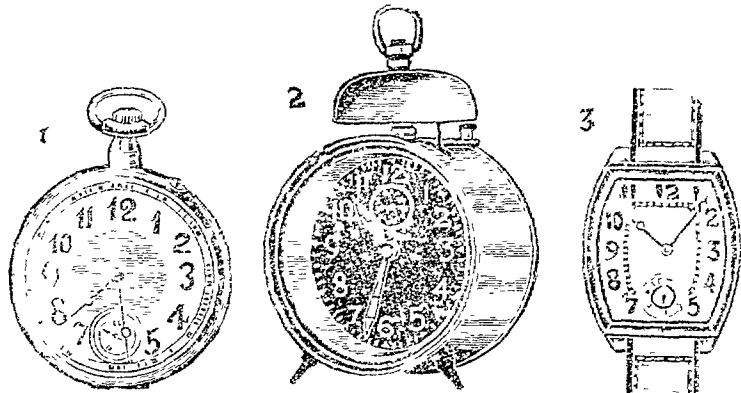
వీరుగాక బాత్తుధర్మకై అహర్నిశము పాటుపడు మన నాయకు లనేకమంది గలరు. శ్రీకామేశ్వరమట్టణములో శ్రీ యంతి సాకేటి గురువులుగారును రాజమహేంద్రవారిలో ఆదిమాండ్రపత్రిక నొకటి నెలకొల్పి స్వబాత్తుధర్మయమునకు దోడ్పడుచున్న శ్రీ దిండ్ల పుల్లయ్యగారు శ్రీకుసుమధర్మకృషి కవి గారు మనజాతి కమితముగ సేవ చేయుచున్నారు. నీలూరునందు శ్రీ నరాలకెట్టి దేవేంద్రుడుగారు, శ్రీ రామయ్య గారు యేలూరునందు సంఘముల నెలకొల్పి వానిమూలముగ కృషి జేయుచున్నారు. బందరునందు శ్రీకృష్ణాజిల్లా ఆదిమాండ్రసంఘము నెలకొల్పి రిజిస్టరుజేసి దానిమూలముగా సంఘాభివృద్ధి కయి అస్పృశ్య బుచ్చిదాసు ప్రతిపాటి లక్ష్మయ్య చిలకొటి నెంకటస్వామి మొదలగువారు అనేకవిధముల పాటుపడుచు న్నారు.

గుంటూరుజిల్లాలో మనయభివృద్ధయమునకై కొంతమంది ఆదిమాండ్రులు పాడుబడుచున్నారు. ఇప్పుడు మనలోనివిద్యా పంతులగు యువకు లనేకులు ముందడుగువైచి కార్యభారము చహించుచున్నారు. కాశీవిశ్వవిద్యాలయ ద్వితీయవత్సరవిద్యార్థి శ్రీశేషముల కూర్మయ్యగారును గుంటూరుమండల ఆదిమాండ్ర సంఘకార్యదర్శి శ్రీమంగళి పరవస్తుదాసుగారును ఈదా వెంకయ్యగారు తాళ్లూరి జయ్యరదాసుగారు గణనీయులు.

నిమ్మ బాతి - గవర్న మెంటు

నిజముగా నిమ్మ బాతులనెవరు ? ప్రభుత్వమువారి దృష్టియందు నిమ్మ బాతు లనేకములు కలవు. కాని వారందరకు

ఈ గడియారములు ధరలేకనే ఉచితముగా యివ్వబడును
త్యరపడుచు లేక ఈ అమూల్యమైన సావకాశమును పోగొట్టుకొని చింతించెదరు

బ్రెటో సుగంధసాగర్

ఈ బ్రెటో మాత్రమే పుష్పములసారము, సువాసననుండి తయారుచేయబడినది. దీని సువాసన యెట్లయ్యున్నాకనే ఒక వారము దినముల ర కందును. ఇంగ్లీష్ హానికర మగువసు నేడియు చేరుటలేదు. ఒకవిధా 6 బుడ్లు అత్తరను తెప్పించునట్టివారికి నెం. 3 బంగారు గిట్టు ముంతేతి గడియార మును, 5 బుడ్లును కొనినవారికి నెం. 1 జేబు గడియారమును, 4 బుడ్లును కొనుచారికి నెం. 2 బ్రెంపీసును ఇవ్వనుగా చంద

బడును. బుడి 1కి ధర రు. 1-4-0 తపాల్ ప్యాకింగు ఖర్చు ప్రత్యేకము. విలాసము:—
INTERNATIONAL TRADING Co., No. 57, Clive Street, Calcutta

శ్రీ లక్ష్మీజ్యోతిరీ కంపెనీ, బెజవాడ - ఆంధ్రుల లక్ష్మీగృహము.

కత్తి కాదు. మానము లేదు.

మాప్రదర్శనశాలలో క్రొత్తరకముగాజులు, మెడగొలుసులు, రత్నములు, పచ్చలు, కెంపులు పొదిగిననగలు, ఉంగరములు, కాళ్లగొలుసులు, బంగారు పెండిగ్గానులు, మరచెంబులు, పల్లెరములు, కాఫీసెట్లు ఎల్లవ్వడు సిద్ధముగా నుండును.

సవరనుబంగారునకు, ఛాదిపెండికి, క్రొత్తమాదిరీలకు, చక్కని పనితనమునకు గ్యారంటీ.

నచ్చనివస్తువులను తిరిగి తీసికొందుము. సంపూర్ణతృప్తినిచ్చుటయే మాప్రద్యేశ్యము. బంగారుపెండివస్తువులమీద ఎంగ్రేవింగ్ నగిషివనులు చేయించి యివ్వబడును.

ప్రాప్తైటరు:—ఎర్నే ని లక్ష్మీనారాయణచౌదరి.

నిజముగా నిమ్మ బాతులు కారనియే నాయభిప్రాయము. ఎటు కలయేవాది, చాకలి, మంగళి, వడ్డ, ఉప్పుర మొదలగు బాతుల నన్నింటిని నిమ్మ బాతులుగా చేర్చినారు. వీరితోపాటు కాపు తెట్టి బలిజవారుకూడ నిమ్మ బాతులే. గాని నిజమైన నిమ్మ బాతులు ఆదిమాండ్రులని పిలువబడు చూడిగ, పాకి వీరికి సంబంధించిన యువబాతులు అనగా పంబు, మాషిను ఇత్యాదులు ఏలయనగా నిమ్మ బాతులను పంబునకు అందరికంటె అధోగతియందుండువారిని యర్హము. ఆదిమాండ్రతరలయినట్టియు, నిమ్మ బాతులపట్టిలో చేర్చబడినట్టి యెరుకల, చాకలి మొదలగువారికి హిందూసంఘములో అస్పృశ్యతలేదు. దేవాలయములలోనికి ప్రవేశమున్నది. వారు నిరాటంకముగా బావులలోనినీరు తోడుకొనుటకు హక్కుగలరు గాని మనయాదిమాండ్రులను అట్టియర్హతలు యేమియు లేవుగాన నిజమైన నిమ్మ బాతులు మనయాది మాండ్రులే. ఈవిషయమై నిమ్మ బాతిప్రతినిధులగు కాసనవంశ్యులు ఆంధోళన పట్టి ఆదిమాండ్రులకు అస్పృశ్యతాదోషము లేనివారిని యానిమ్మ బాతిపట్టిలోనుండి తొలగించు ఏర్పాటు చేయవలయునని కోరుచున్నాను.

నిమ్మ బాతులు - ప్రాతినిధ్యము

ప్రస్తుత మనలంబింపజు సున్న నియామకపద్ధతివల్ల మనకు సరియైన న్యాయము కలు పుట్టలేదు. కాసనవంశ్యులలోగాని స్థానిక సంస్థలలో గాని సరియైన ప్రాతినిధ్యములేదనట సత్యము. ఇట్టిసంస్థలలో మనకుసరియైన ప్రాతినిధ్యముండవలయునన్న, నామినేషను పద్ధతిపోయి యెల్లెక్క ను పద్ధతి నవలంబింపబడవలయును. చునలో భాగ్యం లెక్కనమంది లేకయుండుట చే పట్టణ తిక్కునగా ఎన్నాదాన మైనారిటీ వాడిన ప్రతి ప్రత్యేకి పురుషునకును పీటింగు అధికార ముండితీరవలయును. మన కయి సమస్త సంస్థలలోను ప్రత్యేక స్థానము లంబివలయును. మనకు ప్రత్యేక స్థానము లంబివలయును. మనకు ప్రత్యేక నియోజకవర్గము ఉండుటకంటె ప్రస్తుత మనలంబింప బడుచున్న joint declarate ఉండుటయే శ్రేయోదాయకము. కావున యావిషయమును మనజాతివాయకులందరు ఆంధోళన స తిపి మనలోని మైనారిటీవాడిన ప్రతిప్రత్యేకి పురుషునకు వోటింగు అధికారముండులాగునను, నామినేషనుపద్ధతిని తొలగించి యెల్లెక్క ను పద్ధతి నవలంబింపవలగున. కాసనవంశ్యులలో చర్చింపవలయునని కోరుచున్నాను. ప్రతిసంస్థలోను ఈపద్ధతియే అవలంబింప బడునటుల నేర్పాటు గావించవలయును. లేకున్న మనకు సరియైన ప్రాతినిధ్య ముండదు.

దేవాలయప్రవేశము - సత్త్యాగ్రహము

సృష్టికర్తయగు అదేదేవుని దృష్టిలో మానవులేకాక నెవరవమందున్న సమస్తజీవులును సమానహక్కులు కలిగి యున్నవి. మానవదృష్టిలో మాత్ర మనేక భేదములున్నవి. మన ము మానవులమెయిందీయు మానవజన్మహక్కు అయిన స్వాతంత్ర్యము లేకుండుట మనదురదృష్టమని వేరేచెప్ప నక్కరలేదు.

అయినను మనదేశమందంతటను నెన్ని యోవిధముల అలజడికలగు చుండ నింకను మనహిందూసాధరులు జడత్వము నానియిండుట విచారకము. ఆదిమాండ్రులకు దేవాలయప్రవేశపుహక్కు లేదని హిందూశాస్త్రములు నిశ్చయించుచున్నవి చెప్పబడుచుగాని భగవంతుని దృష్టిలోమాత్ర మట్టి విశేషముండవోదని హిందూ అగ్రజాతిసాధరులు గ్రహించుదురగాక. నేడు మనకును అట్టి హక్కులుగలవలయు, మనమును దేవాలయప్రవేశార్హులమని నిరూపించుటకు సత్త్యాగ్రహముపూనిన పూనాలోని ఆదిహిందువులు మనకు మార్గదర్శకులై వారిజీవితము లెంతయు పవిత్రములు కావించిరి. హిందూదేశేంద్రిత వారికగ్రస్తానమొసంగి వారేని యశస్సు నాచంద్రతారాగమగ నొసరించునటుల కేమిసంని యములేదు. వారిపట్టుదలను, ధైర్యవ్యధిపాత్యమును, సహనమును ఎంతయు కొనియాడుచు, యాసభవారి తరపున నేను వారి మిగుల నభినందించుచు వారికి త్వరలో విజయము చేహుగాక చుని ఆపరి మేల్కొని నేడుకొనున్నాను.

ముగింపు

సాధరులారా ! ఇంతవరకు నాయందు పరిపూర్ణకృత్యమంచి నాయు పన్యాసమంతయు శ్రద్ధతో వినినందుకు మీకెంతయు నందనీ యుండదు. చాకెట్టి యపూర్వగౌరవ మునంగి న నొక్కడెవ్వగా జేసినందులకు మరయొకరూరి నిాకు నాకృత్యకై చెల్లించుచు న్నాను. మన యాసభను నిర్విగ్గుచుగా కొనరించినందులకును, మన కెప్పుడు విజయమునే హక్కు చు మనకార్యములందు సర్వదా తోడ్పడ శ్రీమన్నారాయణ ని ప్రార్థించు నింతటి విరమించుచున్నాను.

ఓం కాంతి!! కాంతి!! కాంతి!!

సుప్రసిద్ధ
ఉన్నాద వైద్యాలయము
స్థాపితము 1753 సం||రము
సుతిపోవుట అనే రోగమును బాగుచేయుట యందు మంచి నేర్పు గలదు. సుమారు 150 సం||రముల నుండి బాగుచేయుచున్నాము. నేలకొది రోగులు ఆరోగ్యమును పొంది, యోగ్యతాపత్రముల నిచ్చి యున్నారు. వలయువారికి క్యాలిటగు ఉచితము.

అంగర పాపాచార్యులు ఆంధ్రు
బ్ర దర్శు, వెనికేరు
ఆలమూరు పోస్టు, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

బెజవాడలో బహిరంగసభలు

బెజవాడలో జరిగిన ఆంధ్రభిక్ష సంఘమున పురజనుల కోరికపైని పట్టణ కాంగ్రెసు సంఘమువారి యాజమాన్యమున నవంబరు 9 వ తేదీ మొదలు 7 వ తేదీ ఆఖరువరకు బహిరంగసభలు జయప్రథముగ జరుపబడినవి. ప్రతిరోజు ఉదయం రానుమోహన లైబ్రరీలోను, ప్రతి సాయంత్రము గాంధీ హార్వర్డును సభలు ఏర్పాటు చేయబడినవి. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహా సభాధ్యక్షులగు శ్రీయుత నడింపల్లి వెంకట లక్ష్మీనరసింహారావుపంతులు, ఆంధ్ర మహాసభాధ్యక్షులగు శ్రీ కే. కొట్టి బెడ్డి, ఆంధ్రహిందుస్థాని సేవాదళ సభాధ్యక్షులగు శ్రీ దాక్టరు యస్. యస్. హర్షికర్, ఆంధ్ర కష్టద్రవ ప్రదర్శనాధ్యక్షులగు శ్రీ సి. రాజగోపాలాచారి, ఆంధ్ర యువజన మహాసభాధ్యక్షులగు శ్రీ కే. యస్. నారాయణ్, ఆంధ్రదేశ వైఖ్యప్రయోజనములకు అధ్యక్షులగు శ్రీ యస్. సత్యమూర్తి, ఆంధ్ర హిందూ మహాసభాధ్యక్షులగు శ్రీ దాక్టరు మాంజీ, పండిట్ జగత్ నారాయణ లాల్ గార్ల కు పట్టణ కాంగ్రెసు సంఘ పక్షమున సన్మాన పత్రములు సమర్పించబడి ప్రహసనాలచే గౌరవింపబడెను. ఈనాడు పలు ప్రస్తుత దేశకర్తవ్యమునుగూర్చియు, కష్టద్రవ ప్రాముఖ్యము గూర్చియు, విదేశాన్తరప్రవాసాగమనము, మద్యపాననిషేధము, సేవాదళప్రాముఖ్యము, ఆంధ్రోద్యమము, హిందీభాష మొదలు గాగల విషయములకు గురించియు, హిందూ మహాసభాధ్యక్షులగు శ్రీ యస్. నారాయణ్—వైసరాముగారి ప్రకటనను గురించియు పునఃపరిశీలించిరి. ప్రతిరోజును సభాసభలను ప్రజలచే ఆకర్షించుచుండెను. ప్రజలలో అమితోత్సాహము ప్రబలెను. రానుమోహన లైబ్రరీలోను శ్రీయుత ప్రత్యేక మొకసభ ఏర్పాటు చేయబడెను. పట్టణమునగల ప్రముఖరాండ్రులు, డెక్కన్ డ్రైనింగ్ సభ సభ్యులగుండిరి. శ్రీమతి పోణకా కనకమ్మ (చెల్లారు) పున్నవలక్ష్మీబాయిమ్మ (గుంటూరు) యామినీపుల్ల తిలకమ్మ (మద్రాస్) వేదాంతం కుమలమ్మ (కాకినాడ) గారలు మొదలుగాగల సోదరీమణులు ఉపన్యసించిరి. ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులు - శ్రీయుత కర్తవ్యము, కష్టద్రవప్రధారణ - విదేశాన్తర ప్రవాసాగమన మొదలగు విషయములు చక్కగ ప్రబోధించిరి. నిన్న 7 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు రానుమోహన లైబ్రరీలోను తుని నాస్త వ్యులును, వేసేసేకులును ఆంధ్ర యుత కౌంట్లలో జగన్నాధదాసుగారిచే "గాంధీమహాత్ముని జీవితచరిత్ర" పారికథాకాలక్షేపము జరుపబడెను. పట్టణకాంగ్రెసు సంఘమువారిచే ఏర్పరచబడిన బహిరంగసభల కార్యక్రమము యంతయు సంపూర్ణ విజయవంతముగ జరిగినది తెలుపుటకంతయు సంతోషముగ నున్నది. పట్టణ కాంగ్రెసుసంఘమువారి ఏర్పాట్లకు పురజనులమితోత్సాహము వెలిబుచ్చిరి. ఆంధ్రభిక్షకు టిక్కెట్లు కొనుక్కోలేని మార్కెట్లకు పామరజనులకు వైతము ఇట్టి బహిరంగసభలు ఏర్పాటుచేసి ప్రజలలో నూతనోత్సాహము, స్వాతంత్ర్య ప్రబోధములు కలుగజేసిన పట్టణ కాంగ్రెసుసంఘమువారి కెంతయు సంతోషములు.

బెజవాడ, 8-11-29 } దైనిక రామకృష్ణయ్య.

నేషనల్ యిండియన్ లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

సామాన్య రేట్లతో స్థిరమైనట్టియు అభివృద్ధి చెందునట్టి కంపెనీ. మా నేజిమెంటు క్లష్టముగను తెలివిగను చేయబడును బలమైనట్లెక్కర. నేషనల్ యిండియన్ పాలీచాలా సుభమైనది. ఆకం పెనీమీట అయ్యేభిరులన్నిటిని యిచ్చును. మీరు ప్రీమియములు మాత్రం కట్టుచుండవలెను. పాలీసీ తీర్మానముకాగానే మీకు గానీ, చనిపోయినప్పుడు మీసంతతి వారికిగాని ఇన్నూయిడ్ మొత్తమును యిచ్చివేయును. కష్టమైన నిర్బంధములేవు తక్షణము యివ్వబడును. భీమాచేయబడినవారున్నా ఏజెంట్లుగావుండుటకు పలుకుబడిగల పెద్దమనుష్యులన్నా అప్పీకేషన్లు ఈ క్రిందివారికి చ్రాసుకొనుడు. టి. వి. రాఘవయ్య యన్. ఎస్. యస్. హెడ్డాఫీసు కలకత్తా చీఫ్ ఏజెంట్లు, నార్తరక్ సర్కార్లు, బెజవాడ

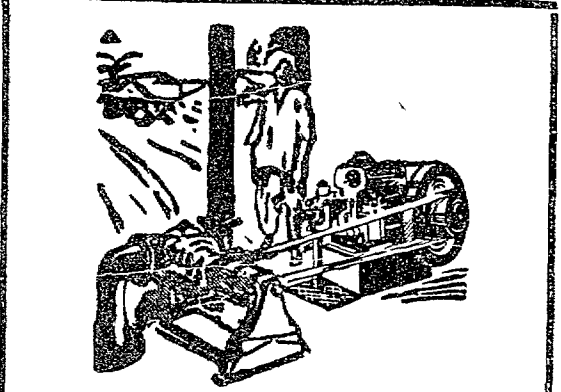
శూలనొప్పి త్వరలో కుదురును

పసిపిల్లలు మాత్రమేగాక పెద్దవారునూడ నిరంతరము భోజనానంతరము లేక నీళ్లను త్రాగినప్పుడు కఠినమైన నొప్పిచే బాధపడుచున్నారు. మిక్కిలి సుప్రసిద్ధమైనది. దీనిపైనే ౧౮౬౪వ అనేకసంవత్సరములనుండి ప్రపంచ మంతటను ప్రజలు ఆధారపడియున్నారు. శూలనొప్పి, అతి సారము, ఉదయమునందు గలుగు తిమ్మిరివాయువ మొదలగునవి త్వరలో నయచుచున్నవి. అకస్మాత్తుగా గలుగునట్టి వ్యాధులకు చేబట్టేప్పు శూలనొప్పి అతిసారవారణి ఎప్పుడును దగ్గర చేకావలిగా నుంచు కొనవలెను. ఏలననగా శూలనొప్పి, తిమ్మిరివాయువు కలరా, అతిసార మొదలగునవి కలుచుగా ఉన్నట్టుండి అధికమున చున్నది.

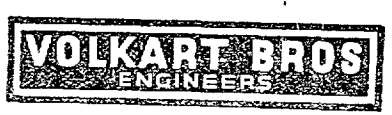
చేబట్టేప్పు శూలనొప్పి నివారణి 2
CHAMBERLAIN MEDICINE Co.
Des Moines, Iowa U. S. A.

శూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూర్వీకమున నివారణి కడుపునొప్పికి సహజనివారణి

మా ప్రత్యేక ప్రేమనది, వార్తబుల్ పంపించెట్లు కెంసెన్ ప్రాడాయత్ ఎంజినులతో గలవు. పూర్తివివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు చ్రాయుడు:-

ఆర్మీనియన్ వీధి, మద్రాసు.
ప్రదర్శనగదులు ఈ దిగువ స్థలములందు గలవు:
కొత్తతరగువేట, బెంగళూరు.
వెస్టుమెయిన్ వీధి, మధుర.
అవనాపిరోడ్డు, కోయంబుత్తూరు.
వాలకార్డు బ్రదర్లు, ఏజెన్సీ, బెజవాడ.

బ్రహ్మశివుని అమోఘమైన సుంద్ర్యుడైన కాలమునుంచి ప్రపంచమంతటను అనేకవేలమందికి కుడిచివిడచిన ముల్లయందున్న సా అనుయంత్రకులగు శ్రీ మందోదయ్య బెదనగిరి వ్యవస్థాపనాధ్యక్షులు శ్రీమద్దొయ్య బెదనగిరి వీధి, మద్రాసు, చీమకూరుటకు దగ్గరనుండి మీసామ్మ తిరుగయి చెప్పెదము. బుడ్డి 13. రు. 4-0-0. వి. పి. ఖయ్యువేరు. డాక్టర్ రత్నం అద్దయ్య మెడికల్ హాల్, మారుటూరు, ప్రిన్సిపాల్ బిల్డర్.

చంద్రా నర్సరీతోటలు- సేలం జంక్షన్ 8 సం॥ అంటుమామిడిచెట్లు, నిమ్మ, నారంజి, చక్కెర దిబ్బలు 7 1/2. జామ, దాలిమ, అంజూరు, అంగూర్, గులాబి, కోలున్న, హాలచెట్లు దిబ్బలు 5. ప్యూజీ తర్కారీ, పూలబిత్తులు, ప్యూజీ తర్కారీ, ఫలవృక్షవిత్తులు, ప్రతిదినము 24 పాకెట్లు 2 1/2. Ditto 12 పాకెట్లు రు 1 1/2. క్యాటలాగు ఇతాం. Chandra Nursery, P. O Salem Junction.

గుంటూరు ఆంధ్ర క్రిస్టియనుకాలేజి ఆటపందెములు

అక్టోబరు 31 నుండి నవంబరు 2 వ తేదీవరకు జరిగెను. విదుకాలేజీలు, పదిహేనుగ్రాఫ్టు, పందెములలో పాల్గొనెను. నవంబరు 1 వ తేదీన ఇంటరు కలీజియేటు డిజేటు జరిగెను. ఆల్ ఇండియా ఇంటరు కలీజియేటు టెన్నిసు పందెములు జరిగెను. గుంటూరుజిల్లా కలెక్టరు ఆగు ఎఫ్. డబ్ల్యు. పూవర్ణుగారి యధ్యక్షతక్రింద బహుమతులు పంచిపెట్టబడెను. పందెములలో గెలిచినవారు తమ బహుమతులను పూవర్ణ సతిగారిచేతి నుండి అందుకొనిరి. ఫలితము ల, బహుమానము గెలిచినవారు ప్లాకు- ఫుట్ బాల్ షీట్లు రాజమండ్రి ఆర్ట్సుకాలేజి, ఇంటరు కలీజియేటు హాకీకప్పు గుంటూరు ఆంధ్ర క్రిస్టియనుకాలేజి, బేసెట్ బాల్ కప్పు, టెన్నిసు, స్టార్టు, డిజేటు, ఆల్ ఇండియా ఇంటరు కలీజియేటు టెన్నిసుకప్పు, పెంటాండు కప్పు ఛాంపియనుషిప్పు కప్పు, పెంటాండు స్టార్టు ఛాంపియనుషిప్పు కప్పు. కె. బెంజామిను (ఏ. సి. కాలేజి), ఏ. భాస్కర నాయుడు (సి. ఎం. హైస్కూలు కర్నూలు), సి. ఎం. హైస్కూలు కర్నూలు, ఇంటరు స్కూలాస్టిక్ ఫుట్ బాల్ ఎం. మోచి. ఎస్. కప్పు బెజవాడ, రన్నర్సు కప్పు, హిందూ హైస్కూలు మచిలీపట్నం, హాకీకప్పు, యు. ఎల్. సి. ఎం. మోచి. ఎస్. గుంటూరు, బేసెట్ బాల్ కప్పు, డిజేటెంకుకప్పు టెన్ హైస్కూలు, గుంటూరు, స్టార్టు కప్పు సి. ఎం. మోచి. ఎస్. కర్నూలు, టెన్నిసు కప్పు ఏ. బి. ఎం. మోచి. ఎస్. ఒంగోలు.

ప్రకటన

మహాశిరా బోర్డు మిడిల్ స్కూలునందు తెలుగుపండితునిపని కాలీయున్నది. జీతము నెలకు రూ. 35/- విద్వాన్ పరీక్ష పాస్ అయినవారు మాత్రము ఈనెల 20 వ తేదీలో పల దరఖాస్తులు పంపుకోవలసినది. డిస్కంబర్ బోర్డు ఆఫీసు, లనంతపురం. జి. లక్ష్మణరెడ్డి, తేదీ 4-11-1929. పెళ్ళిడెంబు.

ఉచితము! పూరాజాతకము!!

అంజన యోగమూలమున జీవితమందలి ముఖ్య ఫలితములు మీ ఆర్థద్రవ్యచేరిన వారములో పంపుదుము. మీజన్మనక్షత్రము లేక 9 అక్షరములు దాదాపు వయస్సుతో ఖర్చులకు రు 1-0-0 పంపించినచో బడయగలరు. ప్రశ్నకు ప్రత్యేకము 0-4-0 లు వి. యస్. య. కె. శర్మ, అంజనాలయం, కాకినాడ.

విసుగుగా నున్న సమయమును ఇంటియందు ఒక గ్రామఫోనుండి వినిపించవచ్చును అన్నిరకముల గ్రామఫోనులు కొత్తగా తయారైన రికార్డులు అన్ని భాషలలోను మావద్ద నున్నవి. చక్కగా విమర్శించి పుచ్చుకొనుటకై అనుకూలమైన స్థలము గలదు. ఇప్పుడే మీరు కొనుగదీ తీసికొని, మీ జీవిత పర్యంతము ఉపయోగింపుడు. మర్యాదము చేయ బడును. మహమ్మదు ఇబ్రాహిం అందు కో, స్టేషనర్లు, పేపరు మర్చంట్లు, ఫోటో గ్రాఫ్ డీల్లర్లు, 26-27 రత్తన బజారు

MAHOMED EBRAHIM & Co
Stationers-Paper Merchants and Photographic Dealers,
26-27 Rattan Bazaar, Madras.

నిర్మలత, సరళత, సౌందర్యము

ఇవి అన్నియు మా వర్క్కుహాపునందు తయారైన ప్రతి వెండివస్తువునందు గాంచగను. ప్రతివస్తువు చేతితో తయారైనదే. స్వచ్ఛమైన వెండిచే తయారైనది. అందుమీద మా రిజర్వర్డ్ డైమండ్ బ్రేడ్ మార్కు గల్గియుండును. అదియే దాని నిర్మలత్వమును సూచించును. పనితనము బహు చక్కగా నుండును.

ఎల్లప్పుడు మీ గృహమును మా వెండిసామానులతో నలంకరింపుడు. మీయింటికి నూతనప్రకాశమును, మీకు క్రొత్తవికాశము గలుగును.

మార్కెటునందు దొరుకు యిదేమాదిరి వస్తువులకంటె మాచే తయారొనర్చబడినవి శ్రేష్ఠమైనవని మీరే కనుగొనెదరు. తూకమునకు తగ్గ పరిమాణములు గల్గియుండును.

సురాజమల్ లల్లుభాయి అండు కో.,

బంగారు, వెండివస్తువులు తయారొనర్చేవారు,
313, ఎస్టేట్, మద్రాసు.

బొంబాయి,
359 కాల్బడేవి, రోడ్డు.

కలకత్తా,
12 లాల్ బజారు వీధి.

రంగూన్,
134 మొగల్ వీధి.

తిరుచునాపల్లి,
135 బిగ్ బజారు వీధి.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

అవసర సెనేటు సమావేశము

(స్వకీయవిలేఖరి)

బ్రహ్మదేవ, నవంబరు 9:—సేటి ప్రాథమికాలము 8 గంటలకు యూనివర్సిటీ ఆఫీసుకు సమావేశమున్నది. యం. యస్. హాలునందు అవసర సెనేటుసభ సమావేశమైనది. దాదాపు 75 మంది సభ్యులు హాజరైరి. శ్రీ సభ్యులారాండ్రు ఇరువురిలో శ్రీమతి రుక్మిణమ్మగారుమాత్రము విచ్చేసిరి. శ్రీయుతి సి. రామలింగారెడ్డిగారు రద్దయ్యిరి.

సభ ప్రారంభమగుటకుముందుగ సభ్యులెల్లరు ఒకరినొకరు ఎటుకపడునటుల వై సుచాస్సెలరు సభ్యులెల్లరు ఒకరినొకరిగ పిలిచి కరస్పరన్సుగావించిరి. ఆటుపిమ్మట సిండికేటుకు, అకాడమిక్ కౌన్సిలుకు ఎన్నికలుజరిగెను. నెల్లినవారి నామము లభ్యుడై ప్రకటనకై తొలిద్వారా పంపియుంటిని. నెల్లినవారి నభినందించుచు వై సుచాస్సెలరు గారు మాట్లాడిరి.

తమ్మా లాంబయ్య పతకము

మీరటు కాలేజి వై సుచాస్సెలరు వి. యస్. తమ్మాగారు రు 1500 లకు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమున కొనంగి అందుపై వచ్చు వడ్డీతో "తమ్మా సాంబయ్యపతకము" అను పేరుతో నొక పతకమును ప్రకృతిశాస్త్రమునందు నిపుణుడగు వారికిచ్చునటుల యేర్పాటుచేసిరి. ఇందుకుగూర్చి సిండికేటువారు కొన్ని నియమముల నేర్పరిచిరి. సెనేటువారు వందనములతో సదరు మొత్తమును స్వీకరించుటకును, సిండికేటువారి నియమములను అంగీకరించుచును తీర్మానించిరి.

నూజివీడు యూనియన్ బోర్డు

నూజివీడు యూనియన్ బోర్డువారు రు 200 లకు ఈవిశ్వవిద్యాలయమున కిచ్చుటకు తీర్మానించిరి. ప్రభుత్వముచే రండులకు అంగీకరించిరి. ఇందులో రు 150 లు యూనివర్సిటీకి ముట్టెను. ఇప్పుడు యూనివర్సిటీ హెడ్ క్వార్టర్స్ లెజవాడ నుండి పోనున్నది గనుక మిగిలిన రు 50 ల నిచ్చుటకు నిరాకరించిరిని సిండికేటువారు సెనేటువారికి తెలిపిరి.

బ్యూరో

బ్రిటిషుసామ్రాజ్యపు యూనివర్సిటీస్ బ్యూరో ఈ వై సభ్యులకు సంవత్సరచందా పదిపానుల నిచ్చుటకు సిండికేటువారి సూచనను సెనేటువారు రంగీకరించిరి.

పతకములు

మేజర్ ఆండర్సన్ గారి పతకము, సర్ ఆర్. వెంకటరత్నముగారు రెండుపతకముల నేర్పరిచి అందులకు ఆయ్యడి వ్యయమునకై కొంతసొమ్మును యూనివర్సిటీపరము చేసిరి. ఆ మొత్తములపై వచ్చురాబడి చేయింపదలచిన పతకములకు సరిపోనందున ఫౌండేషన్ ఫండ్ నుండి కొంతపడిన సొమ్ము రు. 34 లు వినియోగించవలయునని సిండికేటువారి సూచనను సెనేటువారు రంగీకరించిరి.

ఇంటరుమీడియేటు పరీక్షాదారుములు

క్రొత్తపద్ధతిని 1920 నుండి ఇంటరుమీడియేటు పరీక్షలకు జరుపుటకు ఖర్చు హెచ్చుననెను కారణమున ఆపరీక్షకు దరఖాస్తు చేయు విద్యార్థులవద్దనుండి వుచ్చుకొనెడి రుసుమును హెచ్చు చేయవలెనని సిండికేటువారు సూచించిరి.

ఇదివరలో పరీక్ష కంత్తుకు రు 25/-లు. ఒకటవ భాగము నకు, రు 18/-లు, రెండవభాగమునకు రు 12/-లు. ఇప్పుడు పరీక్ష కంత్తుకు రు 28/-లు. ఒకటో భాగమునకు రు 12/- రెండో భాగమునకు రు 10/-లు మూడో భాగమునకు రు 20/-లు వుచ్చుకొనవలయునని సిండికేటు సూచించెను.

ఈ సూచన నంగీకరించవలెనని రివరెండ్ జాన్స్ ట్రస్ట్ గారు రుపపాదించిరి. డాక్టరు తిరుమూర్తి గారు బలపరిచిరి. వి. వి. యస్. నరసింహాచార్యులుగారు సవరణను ప పా దించిరి. వై విగమున హెచ్చు చేయ గూ డ వ ని స న ర ణ యొక్క యుద్దేశ్యమై యుండెను అట్లే విశేషము ఖర్చు లేదనియు హెచ్చించుటకు కారణము లేదనియు ఆచార్యులుగారు నుడిచిరి.

కొంత పురుషోత్తముగారు సవరణనుబలపరిచిరి. ఇదివరకే రు 80,000 లకు వైన విశ్వవిద్యాలయము పరీక్షరుసులులో మిగిలినది. క్రొత్తపద్ధతి ననుసరించి ఇరుగుపరీక్షకు అదనముగ రు 1200 లు మాత్రమే అనగనియు అందుకుగాను రు 4500 వసూలు చేయుటను అన్యాయమైయున్నది. ఇదివరకే చాలాభాగము తీయుచుండగ ఇంకను హెచ్చుచేయ గూడదనిరి.

వై సుచాస్సెలరు గారిట్లు చెప్పిరి. ఇప్పుడు విచ్చికవిషయములు చాల చేర్చవలెనని. పరీక్షలు చాలకాలము జరుగును. పరీక్షాపత్రముల సంఖ్య 45 నుండి 65 కు పెరిగినది. కాబట్టి వ్యయము హెచ్చుట నిజము, అందులకై పరీక్షరుసుము హెచ్చు చేయుట సంపూర్ణము.

కే. వి. ఆర్. స్వామిగారు-ఇదివరకే యూనివర్సిటీ పరీక్షలపై లాభము తీయుచున్నదనుట నిర్వివాదము. ఆంధ్రదేశము చాల పీఠితిలో నున్నది. చదువుకొను కొందరు విద్యార్థులు పరీక్షరుసుముగ్రహీతలక గడపగడపతిరిగి యాచించి కట్టుచున్నారు. ఆట్టివారికి ఇంకను హెచ్చుచేయుట చాల కష్టముగనుండును. యూనివర్సిటీ లాభముతీయుట కేర్పడిన సంస్థకాదు. నిజముగ సొమ్ము కావలసియున్నదేని ప్రభుత్వమునుండి సంపాదించి యుత్తించుదము. అది సరియైన మార్గము.

బుర్రా సత్యనారాయణగారు సవరణనెరించిరి. క్రొత్తరీతిని పరీక్షలు జరుపుట కెక్కువ వ్యయమగును. యూనివర్సిటీకి భాగ్యసమునిడ సొమ్ము ఉండినగాని అన్ని విధముల విద్యాభివృద్ధి మార్గములను ప్రవేశపెట్టి అవకాశముండదు. మద్రాసు యూనివర్సిటీలో 5, 6 వేలు పరీక్షకు వచ్చెదరు. ఇవలనో 1912 నుండి మార్చిపరీక్షకు, 1246 పెట్టెంబరు పరీక్షకు హాజరైనారు. మనకు బాగుగ మూలధన మేర్పడవలయును. అదియుగాక యూనివర్సిటీ చదువు హైస్కూలు చదువులంటిదికాదు. బాగుగ డబ్బు పెట్టవలె చదువవలె అదితప్పదు.

సి. వి. కృష్ణారావుగారు సవరణను బలపరిచిరి. పరీక్షలలో నూటికి యేబదిపాపాయిల తీయుట సరికాదు. కాబట్టి రుసుమును హెచ్చించరాదు. ఇతరమార్గముల ద్రవ్యమును సంపాదించుట.

ప్రతిపాటి సత్యనారాయణరావుగారు—మనకు ద్రవ్యములవసరమయినచో విద్యార్థులపై భారము చేయజనదు. ఇతర మార్గముల డబ్బు సంపాదించవలయును. 100-కి 25 మంది పరీక్షలలో పెట్టెదరు. మిగిలిన 75 మంది అనేక పర్యాయములు పరీక్షకువెల్లెదరు. వారందరు హెచ్చురుసుమును చెల్లించుట కష్టము. ఈకారణమువలన హెచ్చించరాదు మరియు యూనివర్సిటీకి డబ్బుకొనుటకై విద్యార్థులను బాధపెట్టరాదు.

డి. నరసూర్తిగారు సవరణ నెదిరించిరి. ఇదివరకే గవ్వ మెంటువారు ఆర్థిక సంఘము నొకదాని నేర్పాటు చేయ జూచుచున్నారు. ఆట్టి సంఘము నుడిచి మనము వాడించుచున్నాము. ఇట్టి సంస్థానాధ్యక్షలో మనము రుసుమును హెచ్చించనిచో ప్రభుత్వమునకొక క్రొత్తగాన దొరుకునేమా.

వై సుచాస్సెలరుగారు ఇదివరలో కాన్వోకేషన్ గారు మురు రి/లు వసూలు చేయుటకై సిండికేటువారు సిఫారసు చేయగా సెనేటువారు నిలదిరి. ఇప్పుడు దానినికూడ నిలదందురేని ప్రభుత్వమువారు మనపై యీ తీర్మానములను త్రివి ఆర్థిక సంఘము నేర్పాటు చేయదురేమా. బాగుగ ఆలోచించుడు. కొద్దిపాటిగ హెచ్చుచేసినందుకు వేరుగ ఆలోచించకుడు, అంగీకరించుడు.

సవరణ పీడిపోయెను. హెచ్చుచేయవలెనన్న సిండికేటువారి సూచన అంగీకరించబడెను.

పితాపురం మహారాజుగారి కళాశాల

ఈకళాశాలయందు బి.ఏ. లో క్రొత్తగ తత్వశాస్త్రము నందు విద్యగలుపుచున్నందులకై కళాశాలవారిని మహారాజుగారిని వై సుచాస్సెలరుగారు అభినందించిరి.

స్వయంశిక్షా సంస్కృత

గ్రంథములు
స్వామివాళాశ్రీకృతము తెనులులిపి, తెలుగర్థములు శబ్దము మొదలగు విదువు ప్రకముల సెట్టు అసలుధర 3-0-0 తగ్గుధర 1. ఎస్. యస్. నగసింహం, బ్రయినింగ్ కాలేజి, రాజమండ్రి

ప్రత్యక్షజ్యోతిషము

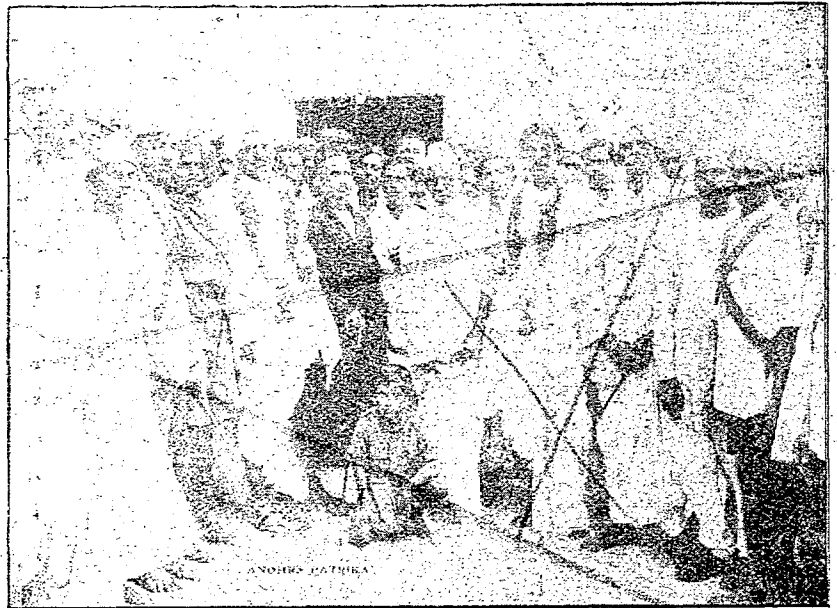
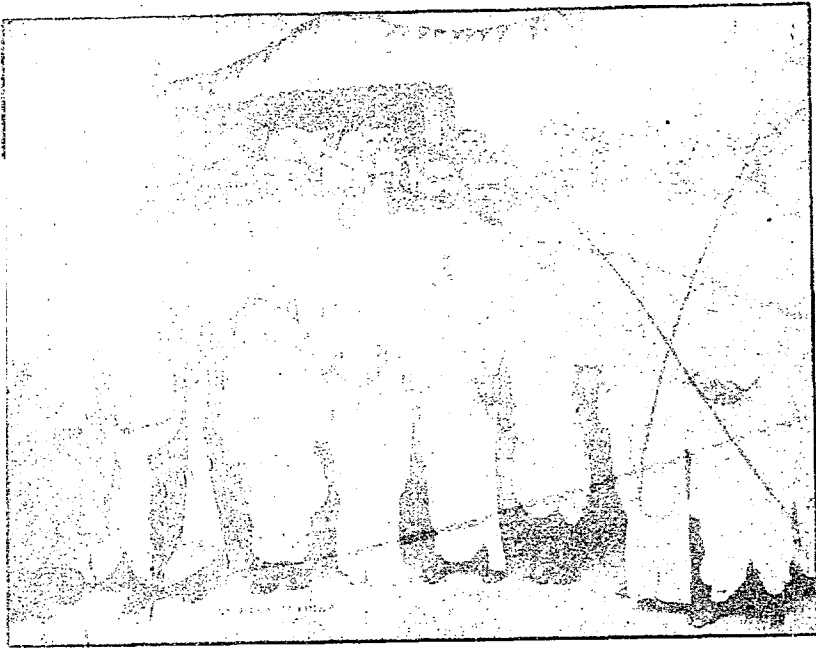
జననకాలము లేక ఉత్తరము వ్రాయుకాలము వస్తున్న వ్రాసిపంపిన దళలుగల పూర్తిజాతకమునకు రు 4-0-0; ప్రశ్నలు 4-కి రు 0-12-0; సంవత్సరఫలితం నెలవారీగా వ్రాయుటకు రు 0-14-0; కుడిపాస్తముయొక్క ముద్రను కాగితముమీద వేసి పంపిన అన్ని సంగతులు వ్రాయుటకు రు 1-4-0. రూపాయిలోపురేట్లకు, ముందుగా పోస్టుబిల్లు పంపవలెను.
నేమాని వీరేశంకరసిద్ధాంతి,
జ్యోతిర్గణితాలయం, పేరూరు, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

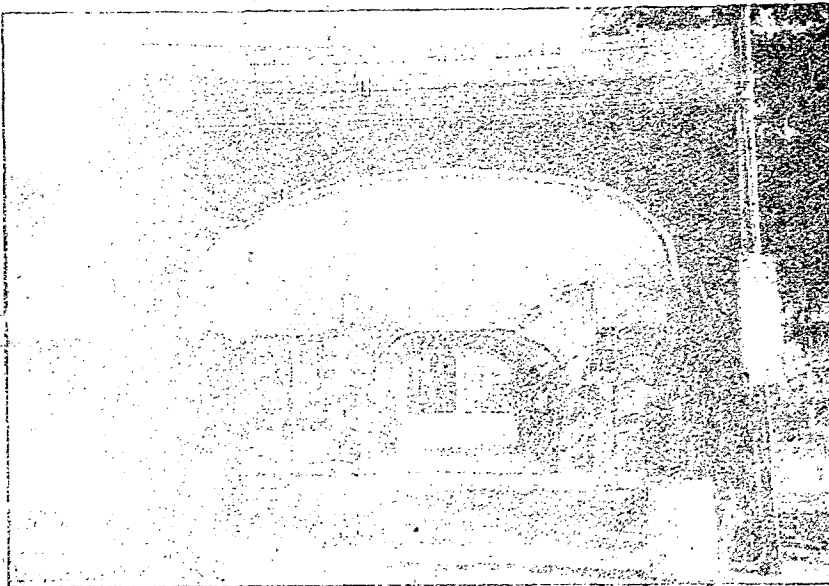
మద్రాసు కార్మికసంఘము:— అఖిలభారత రైల్వేకార్మికసంఘపు
అధ్యక్షులుగు వి. వి. గిరిగారితో మద్రాసు కార్మికసంఘమువారు తీసికొనిన
కామగ్రామము. (పె. భా. పీ.)

కార్మికులనభి:— మొన్న సాయం కాలము మదరాసు దక్షిణమరా
ట రైల్వే కంపెనీ పనివారి కార్మిక సంఘమున వి. వి. గిరిగాడు ఉపన్యసిచిరి.
(1 మె. ఛా. బి.)

విజయ నగరము:— యశ్. జి. రంగారెడ్డి కన్యకాత్మకు విజయనగరము జరిగిన ఆంధ్ర
 ప్రదేశ్ బహుళము ఈ బహుళమున యశ్. జి. రంగారెడ్డి వాగ్దేవ రావుమంతులు
 నానక బహుళమున . . . . . నానక బహుళమున యశ్. జి. రంగారెడ్డి వాగ్దేవ రావుమంతులు

దేహవ్యయము మహాసభ:—బెజవాడలో ఉయ్యూరు జమీందారు
గారి ఆధ్వర్యమున జరిగినది.

బృహతి అక్షోగ్యశివుపాదము: — ముదిరినటు భవనమున అక్షోగ్య
శివునవర్చనము జరిగినది.

వ్యవసాయ ప్రదర్శనలు మోటారు. (స్టూన్ ఇలస్ట్రేషన్స్ వీక్షన్స్)

బెంగళాయపురము

పని గుంటూరును వచ్చియున్న వాగులైర్ల ముగమున
 నున్న యొకపల్లె పోనమనరచి కొన్ని పర్యతపండ్లులు కలవు.
 పది, పనుసేనేండ్లపూర్వపు పుట్టి నూగులు తిమ్మయ్య
 ప్త్రువగు బిలువుతో నిండియుండేసిరి. బావు లెండుబయన
 కట్టిదో యొకగుని పల్లవానులు నీటిపైద్దకి యనునూలులేకుండ,
 తిడుటకాచారము లేకున్నన, బిమ్మ పేర్చుకొనుట కన్నేని నేరము
 లచ్చటి కవా యని తృప్తి పొంది యుండును వచ్చిరట.
 ఇనభాహుళ్యముచే కిటకిటచుచున్న గుంటూరుపురము
 నీటికై రహారహలావతో చేరు. ఈభూతహ, కొంఠవరకై

నాన్నప్పిచ్చి ప్రయత్నములు జరిగినవి. కుబ్బాయిలు పెట్టుటకై జలము జనించు ప్రదేశముల వెదకవలసరమన నీపల్లె గోచరించి నది. పరిసర పర్యవేక్షణలు కాన్పించినవి.

పర్యవేక్షకులవాని రెండువందల యడుగుల పొడవును, ఆరడుగుల వెడల్పును, సుమారురెండుఅడుగుల లోతును గల కండ్కమును క్రవ్విరి. భూపైభాగమునకు సమాపముగా గుంటజలీగోతి లోనికి ప్రవహింపబడినది, నీటియంత్రసాయమున గొట్టములనుండి పురమునకు పంపుచున్నారు.

పురమందలి జనులసౌఖ్యములోంచి గావించిన యీకార్గ్యమువలన పల్లెనానులకొక విపరీతము సంభవించినది. ఇదివరలో నీరుపువ్వులయగ నుండుచున్నవని వారిబాపు రెండుచున్నవి.

వానిలో సహజముగా నందెదనిన యుదకములు కందకమున జేర్చుచున్నవి. జిల్లాలో చాలపల్లెలు నీటికై బాధలనొందుచున్నవై నానగ్రహమునందేసి తమకట్టి యిక్కట్టుకన్నెనిన సంతసించెడి పేరికి పాటిమానవులచే తీరనినష్టము పాట్లైయి.

వారనభయించుచు వచ్చిన సదుపాయమును, అవ్వలకు సంక్రమింపజేయుచున్న పురపాలక సంఘమువారి విషయమును గమనించి, పల్లెనామలు, నీటికై పరిశ్రమించు సమయముండెనను, తమకాలువలోని నీటిని యుపయోగించుట కనుమతికాదని దిరుగాత.

జనాభిమాని

సాహిత్యవార్తలు

కార్తీకమాసమున కార్తీకమాస సాహిత్యసభ:- నవంబరు 15 వ తేదీ శుక్రవారం సాయంత్రం 5-15 గంటలకు రిప్పన్ భవనమున జరుగును.

మద్రాసు క్రిష్టియనుకాలేజి దినోత్సవము:- డిశంబరు 31 తేదీన డిల్లీ బి. ఏ. ఎం. కాలేజీనకు చెందినవారు గారి యధ్యక్షతన జరుగును.

అవడి ఆరోగ్యశ్రమము:- మన్నారకుడి తాలూకాలోని 20 వింశము ఆశ్రమమున కొనగలగడెనది డా॥ లక్ష్మీపతిగారు ప్రకటించుచున్నారు.

హిందూస్థాన్ బ్యాంకు లిమిటెడ్:- ఈ బ్యాంకు యొక్క స్టాక్కులపై సభ నవంబరు 22 వ తేదీ శుక్రవారం సాయంత్రం 1 గంటలకు బ్యాంకుయొక్క స్టాక్కుల కార్యాలయమున (అక్వినియస్మెంట్, ఫిలిల్ భవనములు) జరుగును.

జాతీయ ఆరోగ్య ఉపన్యాసము:- డా॥ లక్ష్మీ పతిగారు నవంబరు 18 వ తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు గవర్నమెంటు ముద్రాపాఠశాల (మింటు బిల్డింగ్, చాకలిపేట) జాతీయ ఆరోగ్యమగూర్చి సినిమా ఫిల్ములను ప్రదర్శించుచు నుపన్యాసించెదరు.

చేదలు పట్టువాండ్రు గుడిసెలు కాలిపోవుట:- తిరువళ్ళీకి మరలంపుములో గత శనివారమునాటి నుమారు 31 గుడిసెలు కాలిపోయెను. నుమారు వెయ్యి రూపాయలు నష్టము గలిగెను. ప్రాణాపాయమేమియు గలగలేదు. అన్ని ప్రమాద పట్టు జరిగినో తెలియలేదు. (అ. ప్రె.)

ఒక యువకుడు కడుపునొప్పి బాధ భరింప లేక ఆత్మహత్య గావించుకొనుట:- రా య పేట ఆస్పత్రిలో డిస్టెంట్ బొందుచుండిన కన్నులు అను 18 యేండ్ల యువకుడు తన కడుపు నొప్పి బాధ భరింపలేక గత శనివారము సాయంత్రమున యెవరిని జరియకుండ ఆస్పత్రి విడిచిపెట్టి చింతాద్రవ్యములను తీసికొనిపోయి తాను తాను చంపివేసెను. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నూవారికి విన్నపము
కవి సంస్కర్తయు సామర్థ్యము కవిసమగ్రుల సాధారణవిషయము. రాజమహేంద్రవరపురపుర లోకమున లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారు వాచాపూర్వకముగా ముద్రాపాఠశాల పత్రికాసంపాదకులు బహుగ్రంథకర్తలు. వీరికవిత్వము పండితులచేత పాదులగుటచేత రచనపడెను. ఈ మహానుభావుని కవిత్వమునం దిత్తురసము పొందినవారి పోవుచుండును. పంతులుగారిచే రచించబడిన గయోపాఖ్యానము మూలముల సంపరిచినపుడులో సతిశయోక్తిలేదు.

ఆంధ్ర భాషాసాహిత్య లక్ష్మీనరసింహముగారు మహా పకార మొనరించిరి.
డిశంబరు 3 వ తేదీన విజయవాడలో బ్రహ్మశ్రీ కాళీనాథుని వాగ్దేవరాయ పంతులుగారి దుర్గాకళామండలమునందు జరుగు కార్యక్రమము సందర్భమున వాచాపూర్వకముగా లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారిని సమచింతిని సన్మానింపవలసినది ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు విన్నవించుచున్నాను.

బాలకవి కోగంటి దుర్గామల్లికార్జునరావు
రాకపోకలు:- శ్రీయుత దేశోద్ధారక వాగ్దేవరాయ పంతులుగారు నిన్న ఉదయమునకు బేజవాడనుండి మద్రాసు కేటించిరి.
ఆర్. జి. శ్రీవీ, జి. పి. డేవీ, గార్లు సేటియుదయమునకు మద్రాసు వచ్చిరి.
పర్రాజిమిడి రాజువారు నిన్నరాత్రి మద్రాసునుండి పర్రాజిమిడి కేగిరి.

విశాఖపట్నం మునిసిపల్ ఎలెక్షన్లకు లైసెన్సులు
స్వదేశకంపెనీలుండగా విదేశకంపెనీలు కంత్తమాత్ర మొకటిగా ఉండవలసి తీర్మానించుచు విశాఖపట్నం ప్రభుత్వము నవంబరు 7 వ తేదీన శ్రీయుత పి. వెంకటపతి రాజుగారి యధ్యక్షతనోకబహిరంగసభ జరిపిరి.

సీమ కమలములు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి న్యాయమైన ధర

వీక. సి చవిత్ దాస్ అండు సన్స్
రత్నాల, బంగారు, వెండిగల వస్త్రములు
112, 113 చైనాబజారు రోడ్, మద్రాసు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

సిండికేటు ఎన్నికల ఫలితములు
ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రారుగారి రిట్లు ప్రకటించుచున్నార:- ఈనెల 9 తేదీన జరిగిన సెనేటు అసాధారణసభలో, డి. ఆర్. స్వామి, బ్రాహ్మ సత్యనారాయణ, పి. పి. వెంకటపతిరాజు, జయంతి సత్యనారాయణమూర్తి, ఎం. వెంకటరంగయ్యగార్లు.
అకడమికు కాన్సిలు ఎన్నికలు
ఈ క్రిందివారు అకడమికు కాన్సిలు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. జయంతి గంగన్న, డా॥ ఎ. ఎల్. నారాయణ, డి. గురుమూర్తిగార్లు.
ఈనెల 9 తేదీనుండి పై సభ్యులు 3 ఏండ్లవరకు అధికారములందు నందురు.

కాళీ హిందూవిశ్వవిద్యాలయము

(స్వకీయవిలేఖరి)
బేజవాడ, నవంబరు 10:- కాళీలో నెలకొల్పబడిన హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు (ప్రొఫెసరు సమకర్తృత్వము) ఇచ్చటి శ్రీయుత బండిత మదనమోహన్ వాలభాట్ గారి కార్యదర్శి శ్రీయుత పి. పి. సుందరంగారు వచ్చి ఇచ్చటి ప్రముఖులతో సంప్రతించినారు. ఒక సంఘ మేర్పాటుచేయబడినది. ఈ సంఘమునందు శ్రీయుత పి. పి. దాసు త్రివిక్రమరావు, అయ్యదేవర కాశ్యపరావు, నూర్సి రామ శేషయ్య చౌదరిగారు గలరు. శ్రీ యుక్తాధికారిగా గొప్ప చందాను వాదన మొనర్చిరి శ్రీ జ్యోతిగాక వాగ్దేవరాయపంతులుగారు వెయ్యిరూపాయలను వాదన మొనర్చినారు. ఇంకను ఉత్సాహకరముగ ద్రవ్యము సమకర్తృత్వము తెలియచున్నది.

మహారాణి యునీలక్ష్మీబాయి యొక్క 95 వ జన్మదినోత్సవము

16 వ తేదీ శనివారమున రాజమహేంద్ర వరమున జరుగబడును
రాజమహేంద్రవరము, నవంబరు 11:- రాజమహేంద్రవరము నగర కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి శ్రీయుత కోడేటి నారాయణకారావుగారు ఈక్రిందితెలిపారై పంపుచున్నారు. ఇంతకు పూర్వము చేయబడిన ప్రకటన ప్రకారము మహారాణి యునీలక్ష్మీబాయి యొక్క 95 వ జన్మదినోత్సవము రాజోవుశనివారము 16 వ తేదీన రాజమహేంద్రవరమున జరుగును. ఈసందర్భమున శ్రీయుత పి. అంజనేయులు యం. యల్. సి. గారు అధ్యక్షత వహించెదరు. శ్రీయుత పి. న్యాయపతి సారాయణమూర్తి కలిగవత్రిక సంపాదకులు, నసంతరావుబుచ్చిగుండరావు విశాఖపట్నం, పక్కీలు మదుగంటి జగన్నాథశ్రీ, శ్రీమతి వేమగంటి పాపయ్యమ్మ మొదలగువారు యాసందర్భమున ఉపన్యసించెదరు. యునీలక్ష్మీబాయి బంగారుపతకము పోటీకిగాను 32 మంది వారు రచించిన పద్యరత్నములు పాటలు పంపియున్నారు. 16 వ తేదీలో పున పోటీపరీక్ష ఫలితములు తెలుపబడును.

శ్రీ వీరేశలింగకవిసమాజము-కుముదవల్లి
ఈ సమాజముయొక్క ముప్పదిరెండవ వార్షికసభ యీనెల 17 తేదీ ఆదివారం పగలు 2గం|| లకు భీమవరం వాస్తవ్యులగు శ్రీయుత అల్లూరి రామకృష్ణారాజు (బి. యె.) గారి యాజమాన్యమున శ్రీరాజా కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావుమొదలగున జరుపబడును.

THE MODEL TUTORIAL COLLEGE.

20, Sunkurama Chetty St.,
Near Central Y.M.C.A, Madras.

Telegrams: MODEL Telephone: 3783.

Classes for the ANDHRA UNIVERSITY
Inter Part 1 (English), and Parts 2, Groups 1, 2 & 3.

Commence on the 18th Nov.

The only College that offered instruction so far to the Andhra Students in English.

Wire Rs. 10/- and registrar your name.

For calendar apply to:-

J. N. CONSTANTINE,
Director & Warden.

ధీల్లీ నాయకుల ప్రకటనము

బాపట్ల పౌరుల యంగీకారము

(శ్రీ ప్రెస్ తంతివార్త)

బాపట్ల, నవంబరు 11:- శ్రీయుత కోడేటి నారాయణపంతులుగారి యధ్యక్షతన జరిగిన బాపట్ల పట్టణకాంగ్రెస్ సభ యందు ధీల్లీ నాయకుల ప్రకటన కంగీకారము తెలుపబడెను. మరెయు నీసమయమున నాయకులకు కష్టముగలిగించుపనులను ప్రజలు చేయరాదని యుద్ఘోషించబడెను. దక్షిణభారతకళ ప్రతినిధులుగా శ్రీయుత భోగరాజు పట్టాభి నీతారామయ్యగారి కేదరు, పి. రంగస్వామిఅయ్యంగారి కేదరు నూచింపబడెను. (శ్రీ ప్రెస్.)

పూనా పౌరుల యంగీకారము

పూనా, నవంబరు 10:- రాజప్రతినిధి ప్రకటనము, దానికి ధీల్లీ నాయకుల విజ్ఞాపనమును కలిపింపుటకు శ్రీ శివాని మందరమున పూనాపౌరులమహాసభ జరిగెను. యల్. సి. కే. వీ. కారుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. పూనా పౌరులలో ప్రముఖులు సభలో పాల్గొనిరి.

ఖైరీల్ విడుదల

రాజ్యయ ఖైరీల్ ను తుమించి విడుదల మిక్కిలి యవసరముని భోపల్ కర్ గారు నుపన్యసించిరి. లాహోరు, మిరట్టుపై డిల్లీ దేశభక్తులనియు, వారు విడుదలయగు వరకు సహకారము వీలుకాదనియు వారు చెప్పిరి. మహారాష్ట్రదేశములో ప్రతివాడును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదియే యనియు, వికమత్వముకొరకు మాత్రము వారు అధినివేశ ప్రత్యక్షిని ఆమోదించుచున్నారనియు భోపల్ కారుగారు రనిరి. ఇతర ఉపన్యాసకులు రాండుపేబిల్ సమావేశములో హెచ్చు కాంగ్రెస్ నాయకులందరినీ చెప్పిరి. సభను ముగించుచు 1917 సంవత్సరమున చేయబడిన ప్రకటన యిప్పుడు స్పష్టముగ జేయబడెననియు, ఆ ప్రకటన కేమియు చేర్చబడలేదనియు కో. కారు గారు చెప్పిరి. మన ప్రతిపక్షులు తప్పుమార్గమున నున్నారని యుజువుచేయవలెననియు, అందుకు గాను భారతీయులందరను వికమత్వము ప్రకటించవలెననియు వారు చెప్పిరి. (శ్రీ ప్రెస్.)

డా॥ సత్యపాలుగారి కేసుతీర్పు

వెంటనే విడుదల చేయబడుదురు

లాహోరు, నవంబరు 10:- రాజద్రోహమున ఉపన్యాసము గావించెనని డిల్లీ మేజిస్ట్రేటు డా॥ సత్యపాలుగారికి విధించిన 2 సంవత్సరముల శిక్ష రద్దుచేయవలెనని అపీలు న్యాయమూర్తి జఫరు అలీఖాన్ గారు విచారించి నేడు తీర్పుచెప్పిరి. న్యాయమూర్తిగారు క్రిందికోర్టునా కొనసిన శిక్షను ఆమోదించుచు సత్యపాలుగారు యిప్పటివరకు అనుభవించిన శిక్ష చాలునని తీర్పు చెప్పిరి. డా॥ సత్యపాలుగారు వెంటనే విడుదల కావలెననియు. (అ. ప్రె.)

డా॥ సత్యపాలుగారి అపీలు

లాహోరు, నవంబరు 9:- డిల్లీ మేజిస్ట్రేటుగారిచే రాజద్రోహమునకుగాను 2 సం. శిక్ష విధించబడిన డా॥ సత్యపాలుగారు హెబోర్డునందుచేసిన అపీలులో నాదములు పూర్తి అయ్యెను. సోమవారమునాడు తీర్పుచెప్పబడును. (శ్రీ ప్రెస్.)

16 వ ఆంధ్ర మహాసభ

అధ్యక్షులగు శ్రీ కె. కోటిరెడ్డిగారి ఉపన్యాసము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము- ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము- దత్తమండలములు- వర్ణభేదములు- బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతరసమన్య- శ్రీజనోద్ధరణము

ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులగు శ్రీ కె. కోటిరెడ్డిగారు ఆంధ్రమునందే సుమారుగా గంటకుపైగా దీర్ఘమును, భావపూరితము నగు ఉపన్యాసమును గావించిరి. ప్రప్రథమమున తమిళమునాథ కథ్యక్షులుగ నెన్నుకొనినందులకు తమ కృతజ్ఞతను తెల్పించుచు నీ యధ్యక్షులపై మిదివరలో ఆంధ్ర నాయకులైన వెంకట్రాజుచే నలంకరింపబడియుండెననియు దేశసేవయందు, తదితర ఘనకార్యనిర్వహణయందును ఆశ్చర్యప్రభావితమైనచింతనలతోను భావులనేకులధిష్ఠించిన యాసీరమును తమ ధిష్ఠింపనలసినదిగా కోరినందులకు తామెంతయు కృతజ్ఞులమనియు, ఇక్కార్య నిర్వహణమునకు మలయు శక్తి సామర్థ్యములు, గుణసంభవములు కార్యపరత్వము తమయందు లేదని గ్రహించియు, తగినంతస్వధి లేనందున అధ్యక్షపదవిని ఆంగీకరింపవలసినదిగా ఆహ్వానసంఘమువారు కోరిన కోరికను త్రోసిపుచ్చినవారల కసౌకర్యము కలుగజేసినవార మయ్యెన మేమోయను తలంపుతో నే నిందుల కంగీకరించిరి. ఇట్టి మహాసభలందు మామూలుగ ఆద్యక్షులతోపాస్థములను వ్రాతమాలకముగా మీకు వినిపింపక నాకు తోచిన విషయములను నాల్గింటిని మీకు నివేదింప దలచినందులకు తమింప గోరుచున్నాను.

జాతీయదానసృజనము

మనదేశము దేశభవ ప్రారంభించుట కైనను ముందుగా నొక మహానీయుని నామమును స్మరించుట మనధర్మమై యున్నది. లాహోరు కారాగృహముందు ఒక మహాత్ముని తాళమున కై ప్రాణపరీత్యాగ మొనరించి చరితార్థుడైన జాతీయదాన మనస్థైర్య చిరస్మరణీయుడు. ఆంధ్రదేశమున పండితప్రకాండులలో నొకరగు బ్రా. వేదం వేంకటరాయరాష్ట్రగారి చేరు వినని యాంధ్రుల యండవీరు. వా రుభయభావలందును సమగ్రమున పాండితీ ప్రతిభలు గలవారై ఉద్బంధములను రచించి క్రితీ నాష్టించినవారు. వారి మరణములన ఆంధ్రభాషకు ఆంధ్రదేశమునకును తీరనిలోటు వాటిల్లినది.

తృతీయ ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షుల పరిపాలన కీ|| శే|| పానగంటి రామారాయణి గారిని మనము స్మరింపవలసియున్నది. రాజకీయములను వారికిని ఇచ్చట సమాజకీయములను మరొకరిందరకు ఎట్టి అభిప్రాయ భేదము యుండెనను ఆంధ్రులలో గొప్పవాడలగు వా రొకరని చెప్పటం కెంతమాత్రమును సందియము లేదు. వాడు గలిగించినగలనలగు మనకు వాటిల్లిన సత్తి మహాదానము.

రెండు ముఖ్యసమన్యలు

ఆంధ్ర మహాసభయందు నిర్ణయింపబడిన విషయములను గురించి ఈపేజీలయందు నివేదికలో మహాసభావులనేకులు విశ్లేషణ గావించినవిధానము తెలియు గావించియున్నాడు. రెండు ముఖ్యవిషయములపై ఆంధ్రరాష్ట్ర, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములపై ఆంధ్రముహూజములకు తమ మనశ్శక్తులన్ని కేంద్రీకరించియుండిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ప్రస్తుత మీదేశమునందాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును గురించి చాల కలవరము కలుగుచున్నది. రాయలసీమ యని చెప్పబడు కడప, కర్నూలు, ఆనంతపురం, బళ్లారి, చిత్తూరు జిల్లాలను ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయములనుండి ప్రత్యేకించినవారను విషయ విభుడు వెంకట్రాజు కలవరపెట్టుచున్నట్లు కన్పించుచున్నది. ఈవిషయమే నాయభిప్రాయము వికసేకమందకి లేరినయే యందును. ఉత్తరసర్కారులవారు తలంపునట్లు ఈవిశ్వవిద్యాలయసమన్య మనదేశమునందు చీలికను కలుగజేసినదని తలంపబడును. ఏలనగా ఒక దేశములోనే, ఒక రాష్ట్రమునందే ఒకటికంటె నెక్కుడుగా విశ్వవిద్యాలయము లుండవచ్చును. విశ్వవిద్యాలయములు పెక్కులైనను రాష్ట్రము మాత్ర మొకటి ఎందుకు కారానో తెలియకున్నది అంతమాత్రమున రాయలసీమవారు ఉత్తరసర్కారులనుండి వేరుబడుచున్నారని సంశయించుటకు కారణములేదు. స్వల్పలాభిమానము విషయములో రాయలసీమవారు రెండు సర్కారులవారును అంతియే. ఈయభిమానకారణమునకే విశ్వవిద్యాలయము ప్రస్తుతిము యాస్థితికి వచ్చినది. రాయలసీమప్రతినిధులలో సగముమంది యాదీల్లకు వ్యతిరేకులై యుండిరి. ప్రభుత్వమువారి బలముచేతనే బిల్లు ఆంగీకరింపబడినది. అందుచేత రాయలసీమవారు యీదేశమునుండి వేరు పడెదరని మీరు యే మాత్రము భయపడ నక్కరలేదు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము రాయలసీమవారికి యెక్కువ సమావేశములో నుండుటచేతను మె.జే.కె. ఇంజనీరింగు విద్యుల చక్కగా నేర్చుకుంటున్నవారు కలకత్తా యొక్కను అనుకూలముగా నుండవచ్చునని

రాయలసీమవారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకే రావలయునని కోరినవారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము మొట్టమొదట రెండు ప్రధానోద్దేశములతో సంస్థాపించబడినో ఆ రెండును త్వరలో సమకూరెడు పక్షమున రాయలసీమవారు తమకై తామె యిచ్చుటకీ వచ్చుటకు యెట్టి ఆటంకములు ఉండవచ్చు. ఆంధ్రులు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమును వాంఛించుటకు కారణమేమి? మాత్రభాషయను, ఆంధ్రమునందే విద్య గరవుటయు కేవలము మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునందు వలె సాంకేతిక విద్యలమాత్రమే, నేర్పునట్టిదిగాక సాంకేతిక పాఠశాలవిక విద్యల కెక్కువగా ప్రాముఖ్యత యొసంగుటయు అనునవి ప్రధానోద్దేశము. యిందులకు ప్రభుత్వ ధనమేగాక ప్రజల ధనసహాయమును ఆవిశ్వకముగలంజేసి పెక్కుండ్రు ధనాధికులకు ఆకరమున సర్కారులందు విశ్వవిద్యాలయమును సంస్థాపించిరి. అందుచే యీరెండు విశ్వవిద్యాలయ ప్రధానోద్దేశముల నెంత త్వరలో మీరు కొనసాగింతురో అంత శీఘ్రముగా రాయలసీమవారు మీ పక్షమున కరుడెరురు. ఒకవేళ ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందు రాయలసీమవారు మీతో చేరకపోయినను ఆంధ్రరాష్ట్రమునందు మీతో నేటిభవిష్యత్తుకు ఉట్టి కారణములేదు. రాయల సీమవారికి మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము శాశ్వతముకాదు యిప్పటికిని బిల్లు ఆమోదింపబడి యెనిమిది మాసములైనను యంతవరకును ప్రభుత్వమువారుగాని ప్రజలుగాని విశ్వవిద్యాలయమునుగూర్చి ఎట్టి గట్టిప్రయత్నమును గావించి యుండలేదు. సాంకేతిక సాహిత్య విద్యాప్రబోధములకు అనుకూలముగా నుండెడి విశాఖపట్టణమునందు విశ్వవిద్యాలయము నెలకొల్పబడినందున స్వల్పమున ఖర్చులు ఎక్కువైనను రాయలసీమవారుగాని తదితరులుగాని దాని సంరక్షణ పాటించక తమ విడ్డూకు సద్విద్య గరవులను దేశమునకు క్షేమకరము.

ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రము

ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణముగూర్చి పెక్కుసంవత్సరములనుండి పలుతావుల పలుతెరంగులగు చర్చ సునకములు గావించబడియున్నవి. ఈవిషయమును గురించి మనము కొంతకాలము నుండి విశ్లేషించియున్నాము. అట్లేదను వహించియుంటిమని చెప్పక తప్పదు. కావున నికనైనను ఈ విషయమై మనముగట్టిగ కృషిసల్పవలెను.

ఉత్తరసర్కారులలో ననేకమంది స్నేహితులు రాయలసీమవారు ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రతిహేళముగ నున్నారనిన్ని, అందులను ప్రభుత్వమువారు ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణమునకు సమర్థింపరనియు తలంపుచున్నారు. అనేకవిషయములందు ఉత్తరసర్కారులవారు రాయలసీమవారిని అణగారొక్క బలమునని మాచినప్పటికిని రాయలసీమవారికి ఆంధ్రరాష్ట్రము మదరాసు రాష్ట్రమునకంటె హీనముగ నుండవచ్చును. ఆంధ్రరాష్ట్రమునందు కృష్ణాగోదారి ప్రాజెక్టులవలె కృష్ణా యంగభద్రా ప్రాజెక్టులు విస్తరింపజేయుట కెక్కుడు అవకాశముకలదు. కృష్ణా యంగభద్రా ప్రాజెక్టు వచ్చినచో ప్రస్తుత మేటేట వర్షాభావముచే కాటకములబడి కుండుచు కటకంబడుచుండు నాలుగైదు జిల్లాలలోని బీదజనులకు మహాపకారము గావించినట్లును. అట్టి ప్రప్రధానముగ ప్రాజెక్టును ఏనాడీ ఉత్తర సర్కారులవారు ప్రతిఘటించెదరో యానాడు రాయలసీమవారు మీతోనుండి తొలగిపోవుటకు ప్రయత్నించెదరు. కాని, అంతవరకును నా స్వల్పపు ప్రయోజనములకై తొలగిపోదు. రాయలసీమయొక్క ఆర్థికస్థితి నిభివృద్ధిజేయుటకు సర్కారులవారు రద్దుతగులంతవరకు రాయలసీమవారు ఆంధ్రరాష్ట్రమునుండి చీలిపోరని నేను ఘంటాపథముగా నొక్కొచ్చెప్పగలను. కావున ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణకృషిని ఉపేక్షింపక, తగిన శ్రద్ధతో వెంటనే కార్యమునకు గడంగగోరుచున్నాను. నేను ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రమును గోరునది. భాషాప్రయత్న రాష్ట్రభజన మాత్రము ననుసరించుచో గాని ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక స్వతంత్ర్యముకలదను హేతువులేగాదు. మన సామాన్యమాతృభాషయగు ఆంధ్రమునందే విద్యగలంబడవలెను. పరిపాలనావిషయములు సర్వమును ఆంధ్రములోనే నిర్వహింపబడవలెను. దేశభావలయందు సర్వవిషయములను నిర్వహింపబడినచోగాని ప్రభాపరిపాలనము జరుగుగాంచజాలదు. ఆంగ్లము సామాన్యభాషయగుట సాధ్యముగాదు. రాష్ట్రమునకు సంబంధించినంతవరకు, అంతరంగిక పరిపాలనావి సర్వవిషయములు ఆంధ్రమునందే జరుపబడవలెను. భారతదేశ సామాన్యభాషగా హిందీ యుంతువచ్చును. విదేశములలో వర్ణవహించుటకు ఆంగ్లభాష అవశ్యకముగా వచ్చును. నేటికిని తెలుగుభాష ముందు వ్రాయబడిన తీర్పులనేకముగా

గలవు. ఆంగ్ల భాషయందు వ్రాయబడిన దీర్ఘల కవి ఎంతమాత్రమును తీసిపోవుటలేదు. మన ఆంధ్రరాష్ట్రమునకంటెను విస్తీర్ణమందును, జనసంఖ్యయందును చాలాస్వల్పమైన ప్రదేశములకు ప్రత్యేక రాష్ట్రాన్ని ధికారము సంపాదించినది. అటులైనచో ఆంధ్రరాష్ట్రమునకంటె మేమిగలదు ప్రత్యేక రాష్ట్రనిర్మాణమునకు వ్యయపథికమని కొందరి వాదన. రానురాను ప్రభుత్వోద్యోగులగు ప్రస్తుతముగలవలె అత్యధికమున వేతనము లొసంగజాలము. అటులైనప్పటికిని మనకు ప్రత్యేక రాష్ట్రమునకు కలుగులాభము లింతకంటెను అత్యధికము. మహాసభావులు ఉత్తర సర్కారులవారు ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రమునకై కృషిసల్పు భారమును వహించిన రాయలసీమవారిని ఒడంబడునట్లు జేయుభారము నా భుజస్థానములపై నిడుకొనగలను. (వినుడు, వినుడు, హర్షధ్వనులు)

తెలుగుజిల్లాలలో నుండు ఇర్రిగోడను ప్రాజెక్టుల నభివృద్ధిపరచిన ఆంధ్రమండలములు భారతదేశములోని తదితర రాష్ట్రములన్నిటికంటెను గూడ చాలా అభివృద్ధికి రాగలగును. కృష్ణాగోదారివరకు నీరు చాలావర కింకను వృధాయగుచున్నది. ఆ నీటినింతను వర్షాభావముచే కాటకముల వాలగుచుండు యితర ప్రాంతములవారి ఓపయోగించునట్లు ప్రాజెక్టుల నిర్మింపవలెనని మనము చిరకాలమునుండి ఆందోళనగావించుచున్నను యిప్పటికింకను ప్రభుత్వమువారు “విచారణలు” జరుపుచు నేయున్నారు. వారిలో పముల సంగీతంపజేయునలెనన్నను వారిని నమ్మించవలయుననినను అది సాధ్యమునగుచుగారు. రెండుమూడు సంవత్సరములలో నీ ప్రభుత్వము మారిపోగలదు. అప్పుడు మనవారధికారము వహించినంతనే ఈ విధానముల నన్నిటిని అమలులో పెట్టింపవచ్చును. కృష్ణాగోదారిమండలములందు విద్యుచ్ఛక్తిని ఉత్పత్తిజేయుట సాధ్యమైనవని, ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణముజరిగినచో నీరాష్ట్రమును భారతదేశములో నెల్ల అగ్రభాగమునకు గొనివచ్చుట కుక శక్యమగునట్లు. కావున మీ రీరాష్ట్రనిర్మాణకృషికి గడంగింపవో మా పథిని మేము నిర్వహింపగలము. (హర్షము)

ఆంధ్రరాష్ట్ర సిద్ధాంతమును ప్రభుత్వమువారు కొంతవరకంగీకరించినట్లున్నాడు. రాష్ట్రములులోనికి వచ్చుకచ్చటికి కొన్ని సంవత్సరములు పట్టిన పప్పటికిని ఆంధ్రులన్నింటికి కత్తులవారును ఈ విషయములో నేటిభవిష్యత్తు, ధనవ్యయమునకైనను వెరువక, రాయబారమునకై యింగ్లండువెళ్లవలసినవచ్చినను సంస్థిమైయుండి ఈ మహాత్కార్యమును వెంటనే, దీక్షితో కొనసాగింతురని నమ్ముచున్నాను.

సంఘసంస్కరణము

పై సునహరించిన రెండు విషయములపై మనలో నెట్టి యభిప్రాయ భేదము యుండజాలదు. కాని ముందు విడివిడిగా పరిశీలించి విషయములందు అభిప్రాయ భేదము యుండుట సహజమే. కాని ప్రత్యేక సంఘసంస్కరణభేద జరుపబడనందున ఆ విషయముల నీ సభలో తేల్చి సమావేశ్యకమైనది. స్వరాజ్యముపై నునక, నిట్లు వచ్చు ఆభిలాష యుండెడివత్తుమున, స్వరాజ్యవాంఛ తీవ్రముగా మన మనము లంబునుకొనినయొడగా మన సంఘములోని లోపములు సర్వవిధములనెంతవరకును, స్వరాజ్యము ఆవిశ్వకముగాదనిగాని, స్వరాజ్యమునకర్హులము గామనిగాని, స్వరాజ్యప్రయత్నములు ని. పరిపాలననిగాని తలంచవారిలో నేవొకడుగాను. “పచ్చిగుడిసె గాని పెండ్లిగాదు; పెండ్లియైనగాని పిచ్చి నుదురదు” అను రీతిగా నుండును. రెంటికిని కొంతస బంధముండట నిజమేగాని రెండును స్వతంత్రముగా జరుగవలసి ననే. ఒక దానికై రెండవదానిని నిలుప బలిలేదు. మనలను పిల్చిపిల్చిజేయుచున్న కొన్ని దురాచారములు సరించినగాని మనకు నిజమైన స్వరాజ్యము రాదు.

కులభేదవిచారణ

ఈవిషయమునందు బ్రాహ్మణులను నిందింప బనిలేదు. బ్రాహ్మణులను సంక్లిశుల జేయుటకై నేనీవిధముగా చెప్పటలేదు. సమయము వచ్చినపు డేవరైనను ఎదిరించుటకు నేను వెనుదీసెడివాడను గాను. పూర్వకాలమునందాశ్రమధర్మములసంఘమునకు ప్రయోజనకారిగానే యుండి యుండవచ్చును. కాని అప్పటి పరిస్థితులు నేడు సంప్రద్యముగా వారినవి. మానవజీవితము చలనము వహించినదై పెక్కు కష్టముల మారిపోయినది. ప్రతికలమునాలోని భానోదయ మునచ్చునది. ఇట్టిరీతి కులభేదములు పెక్కువర్గాలు పెట్టుకొనుటలన లాభ మిసుమంతయులేదు. ఈ కులభేదమునకు బ్రాహ్మణులూ, బ్రాహ్మణేతరులూ కారకులు? ఎన్నడె నప్పటికిని వీని నిట్లు నిలిపియుంచుటకు ఉభయములు బాధ్యులే. కాని ఈదేశమునందు బ్రాహ్మణేతరోద్యమ మెంతవరకు జేసిన పప్పటికిని అనేక కార్యములందు ప్రజలందరును బ్రాహ్మణులు చెప్పెదలవలసిన విషయమున్నాడు. కావున ఈ సర్వవ్యవస్థను స్థాపించవారిని నిందింపబలిలేదు. దీనిని నిలువబెట్టుట కిదవురును బాధ్యులే. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో ఈ కులభేదములు సరియైనవి

కావని తోచినచో జెంటి నాని బోదోలయిననీ నా ప్రార్థన. బ్రాహ్మణుల కింకను ప్రజలలో పలుకుబడి యధికము గానున్నందున విద్యావంతులగు వీరలు కులతత్వభేదములవలన దుష్కృతముల గనునించి సంస్కరణమునకు బూనుకొనవలయు నని నా ప్రార్థన. దేశమంతట బ్రాహ్మణులీ మహాత్మ్యమునకు బూనిన బ్రాహ్మణేతరులు తదితర జనసామాన్య మంతయును మీవెంట నడచుటకు తయారుగానున్నారు. ఇట్టివిషయములందు స్వవిషయమునకు కష్టములు లేకపోలేదు. బ్రాహ్మణులకుండెడి కష్టములన్నియును ఈ విషయమునందు బ్రాహ్మణేతరులకు కలవు. పంచములకు సమానహక్కు లిచ్చుటకు బ్రాహ్మణులకంటెను బ్రాహ్మణేతరులకే అటంకము లధికమని నానమ్మకము. కావున ఈ సంస్కరణముందు బ్రాహ్మణులే ముందంజ వేయగలరని నా నమ్మకము. ప్రజాపరిపాలనము స్వరాజ్యప్రభుత్వముల నానించినచో ప్రస్తుతము సర్వాంగభూతమునకు కల భేదములను నశింప జేయ వలెను. బ్రాహ్మణేతర కక్షలలో నాకు నమ్మకము లేదు. బ్రాహ్మణులను, సంఘముగ తొలగించినప్పటికిని, బ్రాహ్మణేతరులయందే అనేక కక్షలున్నవి. కమ్మ, రెడ్డి, కాపు, బలిజ, తెలగ మొదలగు తెగ లెన్నియో అంతర్విభేదములు కలవైయున్నవి. విద్యావంతులగు బ్రాహ్మణులే ఈ కులకక్షలన్నిటిని రూపుమాపుటకు బూనుకొనవలెను. ఈ విభేదములనెల్ల అంతరింపజేయవలెనను విశ్వాసము గల బ్రాహ్మణు లీయుద్ధమునకు కృషి సలిపెడి పక్షమున, అట్టివారి దేశమున కత్యంతమహోపకృతి గావించిన వారై, దేశీయులకృతజ్ఞతకు పాత్రులయ్యెదరు. వారిదివరలో దేశమునకు మేలొనర్చియున్నారు. ఇకముందును చేయగలరు. కావున బ్రాహ్మణులే దేశమునకంతకును మార్గదర్శకులు గావలయునని కోరుచున్నాను. సర్వేశ్వరుడు పుట్టుకతోడనే మనకీ కులభేదములను కలగజేయలేదు. పూర్వనిత్రను పరిశీలించినచో ప్రతిదేశమునందును, పాశ్చాత్యభివృద్ధిమునందునుగాడ, పూర్వమే దోయకవిధ మగు వర్ణభేదము లుండకపోలేదు. కాని వారు వానినెల్ల సంస్కరించుకొనుచున్నది. ఈ కులభేదము లెప్పుడు నశించునో, అస్పృశ్యతయును, హిందూ మహమ్మదీయ భేదములు అపుడే అంతరింపగలవు. ఇయ్యది ఆదర్శనియమగు గొప్ప సంస్కరణమైనను తుద కస్పృశ్యతనైనను బోదోలవలెను. అస్పృశ్యులను వారు దేవుని సమత్వమున కరుదెంచుటకెట్టి యాటంకములుగాని యుండరాదు. జన్మింపకుమువారు తాము బ్రాహ్మణేతర ప్రతినిధుల మని చెప్పుకొనుచున్నారు. ఈ విషయమై బ్రాహ్మణేతరులందే చాలా భేదములు గలవు. కులభేదములను బోగొట్టు ప్రధానోద్దేశముతోడనే బ్రాహ్మణేతరోద్ధమము మొట్టమొదట సంస్థాపింపబడినది. కేవలము బ్రాహ్మణకులభేద మంతరించినను బ్రాహ్మణేతరులం దెన్నియో కులభేదము లుండగలవు. కావున అట్టి కులభేదము లన్నియు సంపూర్ణముగా రూపు మాయవలెను. బ్రాహ్మణులీ యుద్ధముమొట్ట యుడేతే వహించినచో నామ రాచకీయముగా దేశములో వారి హక్కులు, పలుకుబడి నశింపగలవు.

శ్రీజనోద్ధరణము

పశ్చిమదేశములందు ఆకువారికిని, పురుషులకును జరిగెడి సాంఘిక సమరమును గనునించినవా రెవరుగాని, ఇంతట మనదేశమున శ్రీలలో కలుగుచున్న సంచలనమును వీక్షించువారందరును ఈ విషయములో మనమెంతయో అన్వేషవంతులమని చెప్పకమానరు. శ్రీలకు పురుషుల కిట్టి సంఘర్షణముండుట భూజమని నేనెన్నటికిని నమ్మజాలను. వీరినిరవురను ఈశ్వరుడొకటిగానే సృజించెను. హిందువులకి సంధర్మములో అర్థవార్తీశ్వర రూపము ప్రబలమగు ఆధారము. మనదేశములోని శ్రీలకు ప్రత్యేకసభలు గావించి యాందోళన పలుపుట కేవలమే కారణముండవలెను. కావున వారికొరతలేమియో గ్రహించినానిని దీర్చకపోయినచో పశ్చిమభివృద్ధిములోనున్న సభిభుద్ధి యను మనకును రాక తప్పదు. ఈ సంఘర్షణమునకు పశ్చిమదేశములోని పురుషులే కారణము. మనదేశమునందును పురుషులే కారణము కాగలరు. పశ్చిమదేశములందీ శ్రీపురుష సంఘర్షణమును నివారించుట కుపాయములను వెతకుచున్నాము. మనదేశమున కీదురు యెచేడి పాశ్చాత్య శ్రీలకు గాంచి. మన యాడువారు వారి కెంతటి స్వాతంత్ర్యము గలదోయని ధ్రువజెందుట సహజము. నిజ మాలోచించిన పశ్చిమ దేశములలో కంటెను మన దేశమునందే శ్రీలపై యభిమాన, గౌరవ ముర్యాదలు మెండు. పశ్చిమదేశములు పైకి అహంబరముగా కరస్పర్శలతో మెలంగవచ్చునేగాని నిజమగు గౌరవాభిమానములు మనకంటెను స్వల్పమే. కావున శ్రీల యవసరములు వేరు, పురుషుల యవసరములు వేరు అని పశ్చిమదేశ శ్రీలు తెప్పెడి శ్రీ పురుష విభేదవాదమును గాంచి మోసపోవలదని సాచ్చరించుచున్నాను. శ్రీ పురుషులందును సంసారమునందు తమతమ విధులను యధారీతి నిర్వహించు కొనుచుండినచో నీ సమస్య తీరిపోవును. పశ్చిమదేశములందు అరిక స్వాతంత్ర్యము కొరకు శ్రీలు పోరాడుచున్నారు. శ్రీలు స్వతంత్రముగా ఆధిపత్యమునవలసిన యవసర మెప్పు డేర్పడుచున్నచో దేశమున

కృష్ణ మహాకష్టము కలుగుచున్నది. శ్రీపురుషులు స్వతంత్ర సంపాదనకు గడంగిన ఆమెరికా మొదలగు దేశములందలి వివాహములు ప్రేమైకసాధనములుగ నుండుట చాలకష్టమగుచున్నది. అచ్చటి దుస్థితిని నేనిపుడు వివరింపబనిలేదు. వివాహసంబంధములో, సంసారములో మన మనుభవించుచుండు సౌఖ్యమును పాశ్చాత్యులనుభవించుచుండుట లేదు. ఆరికవిషయములనుగూర్చియే పశ్చిమ దేశవాసుల కీచిక్కులు గలుగుచున్నవి. అందుచే మన మే శ్రీలకు సమగౌరవాధిక్యత లాపంగవలెను. మనదేశములో శ్రీలయందుండు ముగుణపుంజముచిర కాలాను గతము అట్టి ముగుణ సంపద మరీ ఏదేశ శ్రీలయందుగాని లేదు. కావున వానిని పోషించుకొనుటా వశ్యకము.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుల శ్రీ సి. కె. రెడ్డిగారు తమ ప్రసంగములో దేశనేప జేయు మహానుభావులందరును స్వప్రయోజనములకై పాటుపడుచున్నారు గాని నిజమగు పరార్థాచింతతో గాదని నుడివరి. ఏదేశమునందుగాని, ఎట్టిసామ్రాజ్యమునందు లోపములు గలవారు, స్వార్థపరులు కొందరుండకపోరు. కాని అంతమాత్రముచే నాయభిప్రాయమును సర్వసామాన్యముగ ఆందరకును వర్తింపజేయుట కడు సాహసము. కావున శ్రీ రెడ్డిగారు తమ పారబాటును సంగించుకొనెదరని నమ్ముచున్నాను. కాంగ్రెసులో నేమి, తదితర సంస్థలలో నేమి స్వార్థమును వీడి, పరుల శ్రేయమునకై పాటుబడెడివారందరూ యుండుటలేదా? బ్రాహ్మణులందుగాని బ్రాహ్మణేతరులందుగాని స్వప్రయోజనము నాశించువారు కొందరు గలరనుట నిశ్చయమేగాని అట్టివారి సంఖ్య చాలా స్వల్పము. ముఖ్యముగా మనదేశములో కీతము, బత్తెములు లేక ప్రజాసేవ జేయువారి కష్టము లిన్ని యన్నియని చెప్పవీలులేదు. అట్టి ప్రజాసేవకు లందు ప్రతివారును దొసగు లెన్నుచుండురు. చేసినచేసు మెప్పుకొనువారు చాలా అరుదు. పనిజేయువారిని విమర్శించెడివాకే యుండరు. చేసినకొలది నేనైనను మరుసమాడదని నాయభిప్రాయము. శ్రీ కొండ రెడ్డిగారుగూడ అదే యభిప్రాయము గలవారని నమ్ముచున్నాను. కులభేదములను అంతరింపజేయు విషయములో వారికి బ్రాహ్మణులపై గాని, బ్రాహ్మణేతరులపై గాని, కాంగ్రెసువారిపై గాని ప్రత్యేకముగా నెట్టిద్వేషమును లేదు అని పలికిరి. (పూర్వ ధ్వనులు)

ఆతిమూలమునకు శాశ్వతనివారిణి

తిరునల్వల జిల్లా కృష్ణాపుర నివాసియును ప్రస్తుతము మద్రాసు ఎగ్జ్యూకునందు, వానల్పురోడ్డులో నెం 5 రు ప్రాస్పెక్టును కాలేజి యందు కాపురమున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారిచే వ్యాధులు అద్భుతముగా కుదుర్చబడి, విస్తారముగా ప్రకటింప బడుచున్న వాటిని పరిశీలించి, నిజము కనుగొనుటకై ఆతిమూలవాగ్ధి యున్నదని వి. ఎమ్. ఎస్. ఆఫీస్లో చేతెంపబడినట్టి రోగిని వారియొద్దకు చికిత్సకై పంపిరి. పండితులవారి కవీన ప్రవర్తన ప్రారంభమునందు లాభకారి కాకపోయినది, అయితే వారును రోగియు ఒకరి నొకరు బాగుగా గ్రహించినతరువాత రోగి పై న్యూని నేవనునరించి చక్కగా ప్రవేశించెను. మిక్కిలి అత్యర్థ కరమైన సంగతేమన, మూత్రమునందుండినట్టి 10 దినములలోనే పూర్తిగా నిలిచిపోయినది, తరువాత కొన్ని దినములవరకు చికిత్స సాందినపిమ్మట పూర్తిగా కుడినది. సదరు పండితులవారి కుష్టవాగ్ధికి సంబంధించిన గడ్డ కనన్గిలో నున్నపుడు అద్భుతముగా కుదుర్చుటకూడ నేను బాగుగా నెరుగుదును. స్వామివారికి మతసంబంధమైనట్టి గలదు. తన పూజాగృహమునందే బౌద్ధము నిచ్చుటయందు పారికి సమ్మతముగలదు. ఇందుచేతనే రోగి వారియొద్ద యొద్దకు పోవ అవసరమగుచున్నది. వారు చిక్కువ్యాధులకు లేక కఠినవ్యాధులకు మాత్రమే చికిత్స చేయుదురు. వారు స్వలాభముకంటెను ఆయుర్వేదోపధములందు గల గుణములను వెలిపుచ్చుటయే వారి ముఖ్యోద్దేశ్యము. వారి పరమార్థమును ధర్మకార్యములకై వినియోగించుచున్నార. వారియొద్ద అపురూపమైనట్టియు మిక్కిలి విలువగల బౌద్ధములు గలవు. ఆయుర్వేదోపధములయందు వారికిగల అపూర్వమైనట్టి, అద్భుతమైనట్టి జ్ఞానమును బాధపడుచున్నట్టి వీరులకు కూడ ఉపయోగపడునట్లు చేసిన ప్రజలకు గొప్పమేలుగ నుండును. ఈవిషయము గవర్నమెంటువారిచే యోచింపబడవలెను.

సి. కృష్ణస్వామిరావు

నాడియా మండలములో ఆరెస్టులు

గ్రామపునర్నిర్మాణ ప్రచారకుడు ఆరెస్టుకాబడుట కృష్ణాపూర్, నవంబరు 9:—దేశబంధు గ్రామపునర్నిర్మాణసంఘప్రచారకు డగు గోపెన్ ముఖర్జీ అనునతడు సినిమా ఫీల్ముల సహాయముతో గ్రామాదులందు గ్రామపునర్నిర్మాణ విషయమై ప్రసంగములు చేయుచుండ పోలీసువారు ఈతనిని నెక్స్టు 12-వీ క్రింద ఆరెస్టు జేసిరి. ఈతడు వసింపినగృహము లన్నిటిని పోలీసువారు సోదాజేసిరి. శ్రీ ముఖర్జీ నాడియాకాంగ్రెసు సంఘసభ్యుడు. నాడియామండలకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి, సహాయకార్యదర్శి విద్యార్థులసంఘముయొక్క కార్యదర్శి, వీరలందరు ఇంతకు పూర్వమే ఆరెస్టుకాబడి నె. 12-వీ క్రింద ప్రాసిక్యూటు చేయబడిరి. విద్యార్థుల సంఘాధ్యక్షుడును మరి 12 మందిని ఇండియన్ పీసలొడు నె. 147 క్రింద ప్రభుత్వమువారు ప్రాసిక్యూటు చేసియున్నారు. (శ్రీ ప్రె.)

డాక్టరు మూంజిగారి పర్యటనము

ఏలూరు, నవంబరు 10:—డాక్టరు మూంజిగారు జగత్ నారాయణులుగారు గణేశ దామోదర సవర్నాచార్యులు నిన్నటిదినము ఇచ్చటికివచ్చిరి. డాక్టరు హాజిర గారుమాడ యిచ్చటికి వచ్చియుండిరి. గాంధీబాటయ పూకాలయందు బాతీయ పతాకోత్సవమును హాజిరగారు జరిపిరి. సాయంకాలము హిందుమహాసభకు దేశములుఆదర్శములనుగురించి డాక్టరుమూంజి దీ బి మోర్ల రామచంద్రరావుపంతులుగారి ఆధ్యక్షతన ఉపన్యసించిరి. ఏలూరులో హిందూమహాసభ బ్రాంచిని స్థాపించుటకై పనిచేయ దంశు నారాయణరాజుగారు వాగ్దాన మొనరిరి. (ఆ. ప్రె.)

మీ చర్యము పగిలినదా?

జామ్-బక్ చే త్వరలోనే దురదగా నున్న మొటిమలు, గోకుటచే గలుగు గాయములు

ఎక్కిమా వగైరాలు కుదుర్చబడుచున్నవి

మీ చర్యము కఠినమునందు చాలభాగమునరకు మూయబడక యుంచబడుటచే త్వరలోనే గాయము, వ్యాధి వగైరాలచే బాధపడుచున్నది. ఎండలచే మాడ్చబడుచున్నది. గాలిచే కత్తవనుచున్నది. క్రిములుకొటికి, విషపూరితముగా చేయబడుచున్నది. కనుకనే వ్యాధి పగిలిన చర్మములోనికి ప్రవేశించుచున్నది. మొట్టమొదట చిన్న గాయము, మొటిమ, లేక గోకుటచే గలుగు గాయము గల స్థలము కొన్నిరోజులలోనే భయంకరమైన ఎక్కిమా, వ్రణములు, విషపూరితమైన పుండ్లు లేక తామర వగైరాలుగా మారును.

మీ చర్మము క్రొత్తగాను, ఆరోగ్యముగా నుండుకొనుటకు, ఖరూపిగా చేయునట్టి వ్యాధులనుండి చర్మమును రక్షించుటకును, కొంచెము వ్రణముగా నున్నను లేక వాపుగా నున్నను జామ్-బక్ ను ఉపయోగించవలెను. ఈ నిర్మలమైన వైలమునందు గల అమూల్యమైన ఓషధి సారములు నూక్కురంధ్రములలోనికి ప్రవేశించి, లోక నుండునట్టి చర్మములను పరిశుద్ధ పరచుటకు కత్తిని గలిగియున్నది. జామ్-బక్ విషక్రిములను నాశనమొనర్చి, వాటిని బహిష్కరించుచున్నది. త్వరలోనే బాధను, జలను పొగొట్టి, జీవ్యాలునుండి దుష్పదార్థములను బయటికి త్రోసివేయుచున్నది. మరియు నూతన, ఆరోగ్యకరమైన చర్మమును పెరుగునట్లొనర్చుచున్నది. జామ్-బక్ నందు జంతువుల కొవ్వు చేరుట లేదని పూచీ ఇవ్వబడుచున్నది. ఇది చర్మమునకు శాస్త్రోక్తముగా అపలమైన ఓషధులచే తయారుచేయబడిన తగిన బౌద్ధగము.

ఎక్కిమా, వ్రణములు, పస్టిస్సాయువులకు సంబంధించి బాధలు, చెమట పొక్కులు, దోలిన తీట, చెమకాళ్లు, విష సంబంధమైన గాయములు, మంగళకర్తిచే గలగు గాయము, తామర, ఉష్ణముచే గలుగు కురుపులు, వాపులు, మొటిమలు, గోకుటచే గలుగు గాయములు, గడ్డలు, మూలము, అడుచుపుండ్లు, పురుగుకాటు, వగైరాలకు జామ్-బక్ ఆగ్రహిస్తదమైన నివారిణి, అందరు కెమిస్టులు బౌద్ధగముకాబాదాలు జామ్ బక్ ను పెట్టె 1 కి ట్యు 1, ట్యు 2-4-0 వంతున విక్రయించుచున్నారు.

ఏజెంటు:—మెసర్యు దాదాఅందుకో,

చైవాబాదు రోడ్డు, మద్రాసు.

ప్రస్తుత స్థితి

బ్రిటీష్ రాజ్య ప్రభుత్వము హిందూ దేశమునకు చేరిన పాత ప్రభుత్వమును తొలగించుటయే, స్వరాజ్యప్రకటనయొక్క ముఖ్య దృష్టిమంది, ఇండియా మంత్రిగారిటీ నలు నుడివిరి. బర్మ-హెడ్డు ప్రభుత్వము ఇండియా మంత్రిగారి నన్న పుడేమి, పిమ్మట నేమి, అధినివేశస్వా తంత్ర్యవాదము మొకటి కల దని గుర్తింపించుట, వారి ప్రసంగములు తెలుపవలయును. ఎంతవేరటికిని వారు బ్రిటీష్ ప్రభుత్వమును నిరూపించుచు, బ్రిటీ షువారి ఆధిక్యము తొలగినచో, హిందూ దేశము నందు కట్టల మేర్పడునని చాటుచుండిరి. పైమను కమిషను నిరూపకమునకు కారణభూతులు వీరె శుద్ధ శ్వేతసంఘము గాని, హిందూ దేశస్థిని విచారించజాలదని, వీరు నిర్ణయించిరి. ప్రభువులనభిలో వీ రిటీవల దెలిసినట్లు, పైమనుకమిషనువా రెట్టి యభివృద్ధిని సూచించుటకు మారుగ, ఉన్న సంస్కరణములనుగూడ ఊడబెరికెదరని, వీరాశపడిరి. స్వ రాజ్యప్రకటనమువలన, తమ యాశలు భగ్న మయి నట్లు వీరికి దోచెను. అధినివేశస్వాతంత్ర్యము ఇప్పు డేగాక ఎప్పుడైనా భారతదేశమునకు లభింప వీలు లేదనియే, వీరు భావించుచున్నారు. ఇట్టివారు గల్పించిన నిరాశను తొలగించుటకు లేబరు ప్రభుత్వము వారు సమకట్టినచో, వెంటనే అధినివేశస్వాతంత్ర్య మును ప్రసాదించుట యవసరము.

అంతియగాని, ఊరక యువనాసముల గావించిన మాత్రాన ప్రయోజన ముండదు. కాండు లేబిలు సమావేశము గూడకముందు, రాజకీయ నిర్బంధితులను పిడుదల చేయవలయు ననియు, పరిపాలనమునందు సూతనశక మారంభ మయినట్లు జూపవలయు ననియు, నాయకుల ప్రకటనము గోరి యుండెను. కాండు లేబిలు సమావేశ విజయమున కివి కనీసపు వియవము లనుటకు సందియము లేదు. లేబరు ప్రభుత్వము పెన్నరు బ్రాక్వేగారు "నూర్మిడ్డు" పత్రికకు వ్రాయుచు. కాంగ్రెసు ప్రముఖులు కాకా గృహములలో నుండగ, కాంగ్రెసు చట్టాలు సి. ఐ. డి. వారి ఆశ్రితులగు గురియై యుండగ, భారతీయులు స్వరాజ్యప్రకటనము నెటుల నామో దించి, ఉదారభావము జూపగలరని, ఇండియా మంత్రి గారిని వీరు ప్రశ్నించుచున్నారు. కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ సభ్యులగు బులుసు సాంబమూర్తి బోలు పాతే కారాగృహములలో నుండగ, అనుకూల వాతావరణము వ్యాపక దని, బ్రాక్వేగారు చెప్పుక విషయము అతిశయోక్తి గానరదు. పాంఛాళ కాంగ్రెసు నాయకులగు డక్టరు సత్యపాలుగారు కారా గృహమునందు మ్రగుచున్నారు. వీరి శిక్షను తగ్గించి షైకోర్టువారు వెంటనే విడుదలచేయుట కాకా సింగినటుల దెలియుచున్నది. వంగదేశమునందు

రాజద్రోహ నేరముక్రింద ప్రాసిక్యూషనులు యథా ప్రకారము సాగుచున్నవి. అధినివేశ స్వాతంత్ర్య విధానము చర్చింపబడజోవునపుడు, ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానము మారిపోవలయు నని కోరుచున్న వారిని నిర్బంధించుట పాడి యగునా?

స్వరాజ్యప్రకటనమునకు పిమ్మట రాజద్రోహ నేరమును మోపుట కవకాశ ముండజాలదు. ఈవిష యమై లేబరు ప్రభుత్వమువారు అగ్రయ మొసగి, ప్రజలలో విశ్వాసము బుట్టించుట యవసరము. నాయకుల కోర్కెను సఫలపరచుట వివేకము. ప్రాథమిక సర్వశ్రేయద్రవ్య బెనెఫిట్ గాక రాజద్రోహ నేర ముక్రింద సంవత్సరకారాగృహశిక్ష విధింపబడెను. వీరు నంగవాసి కాలేజిలో ఉపాధ్యాయులుగ నున్నా రు. ఇంకను వెక్కుమందిని రాజద్రోహ నేరము క్రింద నిర్బంధించుచున్నట్లు దెలియుచున్నది. ఇట్టి నిర్బంధవిధానమును మాని, రాజకీయసంబంధ మగు కేసులను ఉపసంహరించుకొని, ప్రభుత్వమువారు రాజకీయనిర్బంధితుల సందరను విడుదల చేయుట, యత్నవసరము. లేబరువల బర్మ-హెడ్డు ప్రభుత్వ వైఖరి పూర్తిగ సంతమొందజాలదు. కన్పర్యేటిపు పరిపాలనమునకును లేబరు పరిపాలనకును భేదము నెంచుటకు సాధ్యపడదు. పైమను కమిషను రిపోర్టు వెలువడువరకు, లేబరు ప్రభుత్వమువారు స్వరాజ్య ప్రధానమువిషయమై చర్య దీసికొనకబోవచ్చును గాని, స్వరాజ్యప్రధానమునకు పూర్వ మేర్పడ వలసిన వాతావరణమును గల్పించుట కేల వెను దీయవలయునో దెలియకున్నది. డిల్లీలో గూడిన వివిధపక్షనాయకు లీ విషయమై దేశాభిప్రాయ మును స్పష్టముగ వెల్లడిజేసిరి. వీరిహితవును అనుస రింపనియెడల, లేబరు ప్రభుత్వము చేజిక్కిన అవ కాశమును కోల్పోయిన దగును.

ఇర్విను ప్రభువు: శారదాశాసనము

మహమ్మదీయ రాయబారమునకు బదులు చెప్పుచు, ఇర్విను ప్రభువుగారు గోశ్వేను ప్రభువు గారితో నేకీభావమును తెలుపుటయగాక, సాంఘిక శాసనముల విషయమై శాసనసభల ధర్మమును స్పష్టముగ సూచించిరి కేవల మతవిషయము లందుగాని, ఆముష్మికవిషయములందుగాని, శాసన సభలు సామాన్యముగ పాల్గొనుట కిచ్చగింప కున్నను, మతమునకును సాంఘిక విషయమునకును సరిహద్దులలో నుండి, సాంఘిక శ్రేయమున కత్యవసర ఘనవిషయములనుండి ఆధునిక రాజ్యాంగము వై పొలగియుండుటకు వీలులేదని, ఇర్విను ప్రభువుగారు చాటిరి. నిజ మాలోచించిన, సాంఘికాభివృద్ధిని నిట్టిమత మయినను, నిరోధింపబూనదు. సాంఘికా చారములు మారగూడ దని వినించి, మతము అడ్డుపడజాలదు. సంఘము సౌష్ఠవస్థితి గాంచినపుడే, మతధర్మము లయినను సౌష్ఠవస్థితిలో నుండును. మతమున కొకవిధముగ, రాజకీయ, సాంఘిక, ఆర్థిక, గృహమిక విషయము లన్నిటితో అవివాభావనం బంధము గలదు. వీని నన్నిటిని ధర్మమార్గమున నిర్వహించుటకు, మతము తోడ్పడ కమానదు. ఆకారణముచేతనే, గాంధీమహాత్ముడు ఏయుద్యమ పయినను ధర్మమార్గము నతిక్రమింపగూడదని, సత తము బోధించుచున్నాడు. భారతీయులు స్వరాజ్య

సంపాదనకై ఆత్మార్పణము గావింపవలయుననిన, మతము వారికి తోడ్పడగలదు. ప్రజలలో భగవద్భక్తియు, త్యాగభక్తియు, దీనివలన పెంపొందును. అంతియగాని, కాలానుగుణముగ ధర్మహాని కలు గనిరితని, రాజకీయ, సాంఘిక, ఆర్థిక పరిస్థితులు మార్పుజెందగూడ దనుచో, మతధర్మమున కిట్టివా దము హాని గలిగించును. సంఘము ముందుకు బో జాలక, జడరూపము దాల్చుటవలన, ఏధర్మమును నిర్వహించజాలదు. ప్రాచీనమహమ్మలు సాంఘికా చారములు మార్పు జెందవలసిన యవసరమును గుర్తించిరి. కాలానుగుణ మగు మార్పుకు వారు అంగీకార మొసగుచుండిరి. కాని, అట్టి చైతన్యము ఆధునికసంఘమునందు కనుపింపకబోవుటచే, శాసన సభ లిందుకు బూతుకొనవలసినచెప్పును. సంఘమున కత్యవసర మగు శిక్షల విషయమై శాసనసభలు తాటస్థము పాపంప వీలులేదనియు, దేశాభివృద్ధికి సంబంధించినంతవరకు వీనిని గూర్చి విచారింపక తప్పదనియు, ఇర్విను ప్రభువు తేటపరచెను. ఈజపు లోను, తండ్రిలోను, ఇతర మహమ్మదీయ దేశముల లోను, ఇట్టి శాసనము లేర్పడి యుండుట బట్టి, శారదా శాసనము మహమ్మదీయ మతమునకు ధంగము కలిగించునను వాదము నిస్సార మగు చున్నది. కేవలమతవిషయముల గూర్చిన స్వాతంత్ర్యముతో శాసనసభలు జోక్యము కలుగజేసికొన వనియు, భావిరాజ్యాంగవిధానమునం దీ విషయము నిర్ధారణగ దెలుపబడవనియు, ఇర్విను ప్రభువుగారు స్పష్టముగ నుడివిరి. ఇర్విను ప్రభువుగారి సామ్య వాదము, శాసనసభల ధర్మమును చక్కగ నిరూ పించె ననుటకు సందియము లేదు.

యువజనక శ్లోకము: మహాత్ముడు

యువజనులు ప్రజా సామాన్యోద్ధరణమున కెటుల తోడ్పడగల రని, ఆగ్రా యువజనసంఘము వారు గాంధీమహాత్ము నడుగగ, మహాత్ముడు చ క్కనిప్రత్యుత్తర మొసగెను. యువజనులు పట్టణ ములలో నివసించుట మాని, గ్రామములలో నివ సించిన గాని ఎట్టిమేలు నలువరని, మహాత్ముని తలంపు. గ్రామములందే భారతీయ నాగరికము వ్యాపించియున్నది. పట్టణనాగరికము, జనసామాన్యమున కుపయోగింపదు. గ్రామనాగరికస్థానమున పట్టణనాగరికమును ప్రవేశపెట్టుట, హానికరమనియు, అసంభవ మనియు, మహాత్ముడు ఈ వారపు "యంగు ఇండియా" పత్రికలో చాటుచున్నాడు. యువజనులు గ్రామములలో నివసించి, గ్రామపున ర్నిర్మాణమునకు గడంగవలయును. అక్కడిప్రజలకు విద్యాలాభము నొనగవలయును. చేతిపనులను వృద్ధి నొందింపవలయును. అంతఃసఖ్యమును చేతూర్చుట యులను. గ్రామశ్రేయోభివృద్ధికై వీరు పనిచేయు కొలదియు, యువజనులు తమకును బిరులకునుగూడ మేలు జేయగలరు. విద్యార్థులుగ నున్నవారు తమ సెలవురోజులను గ్రామములలో గడిపి, జ్ఞానవ్యాప్తికి తోడ్పడవచ్చును. గ్రామము లీ రీతిని అభివృద్ధి గాంచుచో, దేశ మభివృద్ధిగాంచగలదు. ఈ విషయమై పాటుబడుటకు యువజనుల కవకాశమొలేనిగలదు. దేశసేవకు, అంతులేని అవకాశములు గలవనుటకు సందియము లేదు. గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు బూనుటకు యువజనులకు గలసామర్థ్యము తదిత రులకుండజాలదు.

ఆంధ్రజమిందారి రైతులమహాసభ

ఎన్నేట్యూరులో ఆత్మకు సవరణలు

జమిందారులు—సామాన్యనియోజకవర్గములు

గౌ. వి. రామదాసు పంతులుగారు అధ్యక్షత వహించుట

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి నుండి)

బెజవాడ, నవంబరు, 6:—ఆంధ్రదేశపు జమిందారి రైతులమహాసభ ఈ మధ్యాహ్నం మిచి, గౌరవనీయులగు వేమవరపు రామదాసుపంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమయ్యెను. భగవత్పాదసలతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. చెన్నపురి కాననసభ్యులగు విశ్వనాథదాసుగారు, తా నీసభకు రాజాలక సభకు విజయము నాశించుచు తంలివార్త నంపిరి.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షోపన్యాసము

ప్రతినిధుల నాహ్వానించుచు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షు లగు కటికినేని వేంకటరామారావుగారిటుల నుడివెరి

“అదిలో ప్రభుత్వము ప్రజారక్షణమున కేర్పడినది. మన భారతదేశములో రాజులకును ప్రజలకును గల సంబంధము పరస్పర అనురాగముతో ప్రవర్తిల్లెను. మన దేశీయ రాజులనుండి యధికారము కొంతకాలమునకు మహమ్మదీయుల చేతులలోని పోయినది. కాని ఆ కాలములో కూడ మన సాంప్రదాయములు కొంతవఱకు మన్నింపబడుచునే యుండెను. పిమ్మట బ్రిటిషు వారికి ప్రభుత్వము వచ్చినది. క్రొత్తగా వచ్చిన విదేశీయులు అందులో తమ అధికారము నిలుపజేయుకొనుచున్న రోజులు. అస్థితిలో తమకు భూమిపన్ను వసూలుచేయుటకును, తమకు చేదోడువాదోడుటకు మధ్యవర్తులు కావలసివచ్చెను. అది సాధించుటకు జమిందారులను ఏర్పరుచుకొనిరి. వీరిదొక చిత్రమైన రాజరికము. ప్రజలకు జవాబుదారీగల ప్రభువులా కారు. లేక పెద్ద భూస్వామిలా కారు. అంతకుత్తర యంతకు పాచ్చు. మన ప్రాచీన రాజ్య తంత్రముల నూత్రములుగాని, ఆధునిక, మానవధర్మనూత్రములుగాని యీ జమిందారులు పాటించుట లేదు.

1802 సెటిల్ మెంటు

అదివఱకు గ్రామ యజమాదారులుగా నున్నవారికి జమీహక్కు లిచ్చి, వారికి శాశ్వత పేష్ కల్పకట్టి పర్మనెంటు సెటిల్ మెంటు చేసినారు. అందులో రయతులకు ఒక్క గొప్ప అన్యాయము జరిగినది. నిజముగా యే గ్రామములో యన్న భూములు, అడవులు, బంజరులు, సాముదాయపు భూములు యివన్నియు, ఆ గ్రామస్థులకే చెంది, ఆ గ్రామస్థుల అనుభవముకొకే యేర్పడినవి. భూమి రయతుది. ఈ జమిందారులలో రయతులవద్దనుండి శిస్తుమాత్రమే వసూలుచేయుటకు అర్హులు. అంతేగాని గ్రామములోయన్న యేభాగము జమిందారు సొత్తుగాదనెడు మూలనూత్రమును ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించక జమిందారులను నిరంకుశప్రభువులుగా చేసి యుంచినారు. అందువలన పర్మనెంటు సెటిల్ మెంటు మొదలుకొని జమిందారులు భూములు, అడవులు, బంజరులు మొదలగునవి స్వాధీనపఱచుకొనియు, తమ యిష్టము వచ్చిన శిస్తును, రయతులమీదవేసియు, తమరు కొరినంత శిస్తు యిష్టనిరయతుల భూములను తమ స్వంతకమతములో చేర్చుకొనియు, యితర రయతులకు యిచ్చియు, రయతులయొక్క హక్కులన్నియు సంపూర్ణముగా నాశనముచేసి వారిసర్వస్వములను కూరించి నారు. ప్రభుత్వమువారు రయతులయొక్క హక్కులను కాపాడుటకు యేచట్టము చేసి యుండలేదు. జమిందారులయొక్క దయాదాక్షిణ్యములకు నిరంకుశత్వమునకు రయతులను ఆహుతిచేసి పెట్టినారు. ఇచ్చు వచ్చినంత శిస్తులు పెట్టినవి, భూమి జిరాయిహక్కు నశించినది. భూమంతయు జమిందారులయొక్క సొత్తయినది. ఈవిధముగా నూరు సంవత్సరములు గడిచినవి.

1804 వ సంవత్సరములో చేయబడిన రెంటురికనరీఆక్టువలన రయతులకు యిండుకయినను లాభము కలుటలేదు. రయతులకు భూమియందుగల హక్కులు ఆకాశనమువలన గుర్తింపబడలేదు. మూడు లేక నాలుగు సంవత్సరములకు భూమిని జమిందారులు రయతులకు కవుళ్లు యిచ్చుట వరకు ఆఖరకాగానే రయతులను భూమిలోనుంచి వెళ్లగొట్టుట పరిపాటి అయినది. గాని జమిందారి రయతుల శిస్తులు ప్రక్కనున్న గవర్నమెంటు గ్రామమునకంటె అనేకరెట్లు పాచ్చుగా పెట్టుగబడినది. కొన్నికొన్ని యేట్యూరులోని కొందఱు రయతులు

ధైర్యకాలులై భూమిని విడిచిపెట్టక తమకు సహజమైన హక్కుకొఱకు కోర్టుద్వారా పోరుసలిపిరి. ఆ పోరులో కొన్ని రయతు కుటుంబములు ఆర్థికముగా నాశనమయ్యెను. ధనవంతులును, బలవంతులును అయిన జమిందారులతో పోరాటము వదలి, జమిందారులకు పాదాక్రాంతులై వారు చేసిన మరత్తులన్నియు అంగీకరించి లోబడిన రయతులును చాలమంది కలరు. జస్టిస్ సుబ్రహ్మణ్యఅయ్యరు, పెళ్లర్లు హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు కొంతవఱకు రయతులకు ఉపకారముచేసి పుణ్యము కట్టుకొనిరి. భూమిలో శాశ్వతజిరాయిహక్కు రయతుకు స్వభావముగా గలదనియు, జమిందారుకు మేలివరం హక్కు అనగా శిస్తు పుచ్చుకొను హక్కుమాత్రం కలదనియు, జమిందారుకే భూమియందుకూడ హక్కు గలదని ఋజువు చేసుకొనఁబ్రారం జమిందారు మీదనే మోపబడిన దనియు వారు బొద్దార్ భావముతో తీర్మానించిరి.

ఆ తీర్పులు కొంతవఱకు సామ్యపడినవికాని వాజీవలన కూడా రయతుకు విశేషలాభము కలుగలేదు. మరతు ఆఖరన భూమివిడుదల చేయుదు ననుమరతు జమిందారులు రయతులచే వ్రాయించుకొనిరి. అట్టి మరతులవలన జమిందారులకు భూమి యందు హక్కుగలదనియు గడుపు కాగానే రయతుల వెళ్లగొట్టు వచ్చునని కోర్టులు తీర్మానించెను. మతియు గడుపు గడువుకు శిస్తు హెచ్చుచేయు విషయమై కోర్టులు యెట్టితోకత్తము కలుగజేసుకొనలేదు.

1908 మద్రాసు యేట్యూ ల్యాండు ఆక్టువలన రయతులకు కొన్ని శాశ్వతపు మేళ్లు కలిగినమాట వాస్తవము. అట్టి టెనెన్సీ ఆక్టును ప్రభుత్వము వారెన్నడో చేసియుండవలసినది. ఎన్నియో రయతు కుటుంబములు నాశనమైనతరువాత, రయతులు భూరేమైనపేదటికమున మునిగినతరువాత, రయతులయొక్క హక్కులు సంపూర్ణముగను, సర్వవిధముల నాశనమైనతరువాత యీ యేట్యూ ల్యాండు ఆక్టు చేయబడినది. బంగాళా రాజధానిలో యంతకంటె చాలకాలము క్రిందటనే బెంగాలు టెనెన్సీ ఆక్టు చేయబడి జమిందారి రయతుల స్వత్వములు కొంత వఱకు కాపాడబడినవి.

మద్రాసు రాజధానిలో, అట్టిదేమియు జరుగక పోయినది. 1802 మొదలు 1908 వఱకు పర్మనెంటు సెటిల్ మెంటు యొక్క యావత్తులాభములు జమిందారులే పొందిరికాని రయతులు యెట్టిలాభమును పొందియుండలేదు. పైగా రయతుల స్థితి ఖీణించెను. గావున మద్రాసు యేట్యూ ల్యాండుఆక్టువలన జమిందారిరయతుల విషయములను ఒక నూతనశీకము ప్రారంభించిన దనుటయు అతిశయోక్తికాదు. రయతులక్రింద నుండిన భూములలో శాశ్వత జిరాయిహక్కులు రయతులకు కలుగజేయబడెను. అందు వ్యతిరేకమైన యొడంబడికలు చెల్లనేరవు. ఆక్టు మంజూరు అగునప్పటికి రయతులు చెల్లించుచుండిన శిస్తు భూయవరుపబడినది. అంతకంటె హెచ్చువసూలు చేయుటకు హక్కులేదు. గాని యంతమాత్రము చాలదు. గ్రామమంతయు గ్రామములోని రయతులదేయని యీ గ్రామములో భూములు అరణ్యములు మొదలగునవి నన్నియు రయతులకొకే యేర్పడినవనియు ననుమూలనూత్రము యీఆక్టువలన యెనివ్విధముగాను అంగీకరింపబడలేదు. గ్రామము గ్రామస్థులిది. గ్రామములోని యావత్తుభూమి గ్రామసంఘమునకు జెందును. జమిందారైనను, చక్రవర్తియైనను ప్రభుత్వమైనను ఆగ్రామరయతులనుండి కొంతభాగము శిస్తుగా తీసుకొనవలసినదేకాని, గ్రామములో యేమాత్రము భూమికిని హక్కుదారులు కాజాలరను మూలనూత్రము అనేకవందల శతాబ్దముల నుండి మనభారతవర్షపు గ్రామసాంప్రదాయములను పాలించుచున్న నూత్రము. ఆ నూత్రములు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము వచ్చిన వెనుక వచ్చినవై పోయినవి. కాని యీ యేట్యూ ల్యాండుఆక్టు క్రింద రయతులు యేమాత్రము గుళిమును పొందుటలేదు. వారు నేటికిని పడుచున్న యిడుములు యీ క్రింద విపులముగ మనవి చేయుచున్నాను.

జమిందారి రయతుల దుస్థితి

పరాధీనతయందున్న మన దేశములోని ప్రజలెల్లరు శానిటలని యూహించుచున్నాము. సర్వవిధముల సమస్త భాగ్యభోగ్యములతో తులతూగుచుండు గవర్నమెంటు రయతులే శానిటలని యూహించుచున్న మనము నేటి జమిందారి రయతుల దుస్థితిని చూచినచో, వారు పశుప్రాయముగ పరిగణింపబడుచున్నారని గుర్తెలుంగకపోము. నేటివఱకును వారి దుస్థితిని గుఱించి యోచించినవారు ఒకరును లేరు. వారి దుస్థితిని తొలగించుటకు ప్రజలతరపున వెల్లి కాననసభ్యులు యేమాత్రము కృషి.

పలిపి యుండలేదు. జమిందారి రయతులలో నూటికి రెండును విద్యగలవారు లేరు. వారి దుస్థితి తొలగించు మార్గము తెల్పియో కృషి యెట్లు సలుపవలయునో తెలియని అజ్ఞానాంధకారమున మునిగియున్న జమిందారి రయతులకు నేటికైనను యీ మాత్రము జ్ఞానోదయము కలిగినందుకు విగుల సంతసించవలసి యున్నది. జమిందారులములలో నున్న చెరువుల స్థితిని పరిశీలించు. ఎన్నో శతాబ్దముల క్రింద యే మహామహాలచేతకో నిర్మింపబడినవి యీ చెరువులు. అప్పటి నుండి నేటిదనుక ఆ చెరువులకు యే మాత్రము మరమ్మత్తు జరిగియుండలేదు. కొన్ని గ్రామములలోని చెరువులకు కట్టయే లేక నేలమట్టుములై యున్నవి. అట్టి చెరువుల క్రింద నేడు పల్లపు పంటలు పండుటలేదు. మెరక పంటలు మాత్రము పండుచున్నవి. కాని రయతులకు యీ పల్లపు నీస్తు తప్పినవి కావు. ప్రస్తుతముండు చెరువులు మాత్రము యేసిరియందున్నవో పరిశీలించిన స్పష్టము కాగలదు. చెరువునకు మడవి కాలువలు తేలిపోయినవి. ఏటేట రయతులు తాత్కాలికముగ ఆ కట్టలు వారి స్వయంకృషిచే పోసికొనుచు యేదో యొకవిధముగ చెరువులలో నీరు నింపుకొనుచున్నారు. అట్టి చెరువులు నాలుగైదు పర్యాయములు నిండినను పంటలు పండుట కష్టసాధ్యము. జమిందారిగ్రామములలో చెరువులక్రింద పంటలు ఏటేట పండునను నమ్మకములేదు. పంటలుపండకున్న శిస్తులుమాత్రము తప్పుటలేదు. పండినను యెండినను దొర్లన్వయచే శిస్తులు వసూలు చేయబడుచున్నవి. ఆ శిస్తులు వసూలుచేయువిధానములు దుర్భరములు. రయతుల పశువులను పాలములలోనికి పోనీయక, నీరు త్రాగనీయక, శిస్తులు వసూలు అగునంతవఱకు పశువులను యొర్రటియెండలో అరికట్టుచున్నారు. పశువులను, రయతులను జమిందారీ ఉద్యోగస్థులు పెట్టు బాధలుజూచిన యిది భూలో కనరకమని భావించకమానరు. గవర్నమెంటుగ్రామములో పల్లపు శిస్తు యంతయనియు, మెరకశిస్తు యంతయనియు యేర్పడియున్నది. రయతు తన మెరకభూమిలో భావులు త్రవ్వించుకొని తోటలు వేసికొన్నను గవర్నమెంటువారు మెరకశిస్తు వసూలు చేయుచున్నారు. జమిందారి గ్రామములలో భావులక్రింద తోటలువేసుకొన్నయెడల మెరుయొక్క విలువనుబట్టి యకరము నకు రు 10 మొద 70 రూపాయలవఱకు వసూలుచేయుచున్నారు. ఇక నా బీదరయతుకు మిగులునదేమియో ప్రాజ్ఞులగు మీరే గుర్తెలుగగలరు.

అడవులు సహజముగా ప్రాచీనపద్ధతినిబట్టి ఉమ్మడిగా అనుభవము కాదగినవి. ఇప్పుడు జమిందారు సర్వసామర్థ్యము కలిగియున్నారు. కావున చాల చిక్కులు కలుగుచున్నవి. అవి నివారణయగుటకు ఒక్కటేనూత్రము కలదు. గ్రామములలో పంచాయితీ లేర్పఱచి అడవులు వాటియధీనమునం దుండుటచే ఇతరభూములమీదవలెనే ఈ భూములపైకూడ జమిందారుకు పంచాయితీశిస్తు చెల్లించుచుండును.

ఇంపార్టబిల్ బిల్లు

ఇంకొక విపరీతమైనపద్ధతి యీ జమిందారులలో కలదు. ఇప్పుడు భారతనాయకులు, ఒకతండ్రి బిడ్డలైన ప్రేమపుష్ సంతానములో ప్రీతి సహజమైనభాగము లేకుండుట అన్యాయమనికాదా చెప్పుచున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో ఒకతల్లికిడుపునే పుట్టిన యిర్వురన్నదమ్ములలో పెద్దవాడు భోగ్యులనుజేయుండగా యితరులు తమయిల్లు గడుపుకొనుస్థితియైన లేకయుండుటను గుఱించి యాలోచింపరల. అట్లు పెద్దవారైన జమిందారీ బిడ్డలు తాము కూడబెట్టినదమ్ము ప్రజోపయోగమునకు వినియోగింపక యేపట్టణములలోనో నివాసముచేయుచు, వింతవింత యైన విలాసపు విదేశీయ వస్తువులకు వ్యయపఱచుచున్నారు. ఎన్నేట్యూరు చెక్కుచెదరక పెద్దదిగానుండుటకే పలుకుబడి విశేషముగా కలిగియున్నారు. అయితే ఇప్పటివఱకుబడి వారు సన్యముగా దేశహితము, ప్రజాహితముకొరకు వినియోగించినా మంచిదే. అట్లుగాక ప్రజాప్రాతినిధ్యముగల సంస్థలలో గూడ తామే దూరి ప్రజాభిప్రాయముల భగ్గుపఱచుచున్నారు.

ఇదియట్లుండగా సోదరులు కేలము వీరిచ్చు భరణముల మీద ఆధారపడవలసియున్నారు. ఇట్లుండ వారికి నచ్చురాబడి తక్కువైనను వెనుకటి పరువుకు తగినట్లు బ్రతుకలదా? కాన అట్లు గడపుకొనుటకు వచ్చుభృతిచాలక విగుల కష్టపడుచున్నారరు. ఈస్థితి సహింపతగినదికాదు. కాన అట్టి యింపార్టబిల్ బిల్లును ప్రభుత్వమువారు నిర్మూలించెదరుగాక.

జమిందార్యకు మద్రాసు కాననసభ్యుల ప్రత్యేకసానములు నియమితమైయుండ, వారు ప్రజాస్థానములలోకూడ నిలుచుచున్నారు. వారు విశేషధనవంతులు. అధికారముగలవారగుటచే వారితో పోటీప్రజాసామాన్యమునకు సాధ్యమగుటలేదు. ఇందుచే ప్రజలహక్కులు నశించుచున్నవి. కనుక ఒడుదుడుకులు తొలగించుటకుగాను జమిందారులు ప్రజాస్థానములకు రాకుండునటుల కాననసభ్యుల రెన్యూలేషన్లు మార్చవలెను.

అధ్యక్షోపన్యాసము

అధ్యక్షులగు గౌరవనీయులగు వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు, సభాకార్యక్రమము సుప్రక్రమించుచు తమ యుపన్యాస సంసర్గమునం దిటుల నుడివెరి. “జమిందారి రైతు, ఈరాష్ట్రమున దురదృష్టవంతముగు భూస్వామ్యులొ చారిత్రము నకు బలియయ్యెను. దానివలన ఆతనిస్థితి అసలే కష్టస్థాయీమై

అ:— బ్యాలా అంబనీయ పాదరిగారు.

యుద్ధవిరామదినము

నేటిదినము యుద్ధవిరామదినముగ పరిగణింపబడుచున్నది. యుద్ధ ముగిసినంతకు, ప్రపంచమంతయు సంతానము జూపుట సహజమే యయినను, యుద్ధములు శాశ్వతముగ నాగునా యను ప్రశ్న గలదు. యుద్ధబహిష్కారమును కల్పించి ఓడంబడిక ప్రతిపాదించెను. ఆయుధనిర్మలము విషయమై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సాయుధ నౌకా నిర్ణయము విషయమై యోచించుటకు త్వరలో లండనునందు సమావేశము గూడచున్నది. ఆ పిమ్మట, ఇతర యుద్ధపరికరములను నిర్ణయించుటకు ప్రయత్నములు జరుగగలవు. యుద్ధములపట్ల నాగరికప్రపంచమనందు ఏవగింపు గలిగినను, యుద్ధకారణములను పూర్తిగ నివారించినగాని, శాశ్వతశాంతి గలుగదు. వివిధజాతులమధ్య సఖ్యభావమును, ప్రేమయు వర్ధిల్లవలయును. మానవ సౌభ్రాతృత్వము, ఆచరణలో గనుపింప వలయును. ఇందుకుగాను, మానవహృదయములందు కలిపి నము గలుగవలయును. నేడు జరిగెడి దైవప్రార్థన లండేమి, సభలండేమి, నిజమగు హృదయశాంతియు సువ్యక్త మగునేని, సంగ్రామము లంతరింపగలవు. వివిధజాతులు స్వయంనిర్ణయపు హక్కును గుర్తించి, అన్యజేశాక్రమణవాంఛను వీరెల్లరును విడనాడునెడల, యుద్ధకారణములు తొలగగలవు. అందుచే, కేవలము ఓడంబడికల వలనను, కట్టుబాట్లవలనను, ప్రపంచశాంతి సమకూడదు. వివిధజాతుహృదయములనుండి దురాశ తొలగవలెను. యుద్ధవిరామదినోత్సవములను, కేవల మొక తంతువలె ననుభవించి, లగిల సాధము గలుగజాలదు.

హిందూదేశపు విద్య : లండను టైముస్ పత్రిక

ఈవార ముదిన లండను టైముస్ పత్రిక, విద్యా విషయమై విచారణ సలిపిన హార్టాగు కమిటీవారి నివేదికను గూర్చి వ్యాఖ్యానము జేయుచు, 1920 సంవత్సరమునందు విద్యాశాఖామంత్రిలకు ట్రాన్స్ ఫరు జేయబడినను, తగిన విద్యాభివృద్ధి లేనందుకు విచారించెను. విద్యాశాఖ మంత్రిలపరి మయినను, పరిస్థితులలో మార్పు గలుగలేదని, యీ పత్రిక గుర్తించవలయును. విద్యాభివృద్ధికి ధన మత్యవసరము. ఆర్థికశాఖ రిజర్వ్ డ్యూశాఖ యగుటచే, విద్యా శాఖకై చేకూరిన ధనసహాయ మల్పము. నిర్బంధ విద్యను ప్రవేశపెట్టినగాని, విద్య వ్యాపింపజాలదనుట నిస్సంశయము. ఇట్టి ప్రయత్నము సలుపుటకు, మంత్రులు ధనాభివృద్ధిని నిస్సహాయులయిరి. సంస్కరణములు విఫల మయ్యెననియు, మంత్రులు విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడజాలక బోయిననియు, వెల్లడి జేయుటకు, హార్టాగు కమిటీ తోడ్పడినను, ద్వంద్వ పరిపాలనము, కొనసాగుట అసంభవ మని ఎంచునెడల, ప్రజల స్వపరిపాలనార్హతను నిర్ణయించుట కిది పనికిరాదని, సులభముగ గ్రహింపవచ్చును. నిర్బంధవిద్యావిధానమునకు, టైముస్ పత్రిక విముఖత జూపుచున్నది. విద్య వ్యాప్తి గాంచుటకు ముందు, తగ్గిపోవలయు నని, ఈ పత్రిక సిద్ధాంతి కలించుచున్నది. నిర్బంధవిద్యావిధానము లేనిది, విద్యావ్యాప్తికి మంత్రులుగాని మణియెవరుగాని తోడ్పడజాలరని, గుర్తించుట మేలు. టైముస్ పత్రిక యూహలు నిరాధారము లనుటకు సందియము లేదు.

మద్రాసు సంగీతసమావేశనివేదికము

ఈసంవత్సరమున ఈస్టరు సెలవులలో చెన్న పురిలో జరిగిన సమావేశవృత్తాంతము, మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ నుండెను. సంగీతోపన్యాసములును, సంగీతప్రదర్శనములుగూడ జరిగెను. సంగీత కళాభిమాను లగు సాత్తూరు జమీందారుగారు సమావేశమును ప్రారంభించిరి. రాగలక్షణము గూర్చి, విద్యాకా సభాసభ్యులుగారి అభ్యుత్థానము జరిగినభాలో పండితులు చర్చించిరి. శ్రుతులవిచారణ, టి. వి. సుబ్బారావుగారి అధ్యక్షతక్రింద గూడిన సభలో జరిగెను. దీనియందే తాళములగూర్చి చర్చించెను. రామస్వామి అయ్యరుగారి అధ్యక్షతక్రింద, సంగీత ప్రదర్శనసంస్కరణము గూర్చి విచారించబడెను. సుప్రసిద్ధ విద్వాంసులచే సంగీతప్రదర్శనములు ఏర్పాటు జేయబడెను. మొత్తముమీద ప్రతి సంవత్సరము సంగీత పరిషత్సభవారి తీరున, సంగీత కళాభివృద్ధికి తోడ్పడు టెంతయు ప్రశంసాపాత్రము. సంగీత పరిషత్సభవారి కృషి, సంగీత విద్యావ్యాప్తి కథికిముగ తోడ్పడుగాక యని కోరెదము. వీరు సంవత్సరము పాడవునను, సంగీతసభలను గూడ ఏర్పాటుజేయుచు ఇంతవరకు ప్రసిద్ధి బడయనివారి సామర్థ్యము బయల్పడుటకు గూడ తోడ్పడుచున్నారు. వీరికి మద్రాసు పౌరులు తగు ప్రోత్సాహ మొసగెద రని నమ్మెదము. ఇట్టి పరిషత్సభ లే, యితర దేశములలో గాన విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడియుండెను. మద్రాసు పరిషత్సభ అనుకూల సమయమున బయలుదేరి, దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. రాజాపురసంస్కరపు నివేదిక, మరింత ప్రోత్సాహకరముగ నుండు నని విశ్వసించెదము.

చీనా : విదేశీయులహక్కులు

చీనాను చాలకాలమునుండియు వేధించుచున్న సమస్య, విదేశీయుల మితిమీరినహక్కులకు సంబంధించియున్నది. చీనా న్యాయస్థానములందు, విదేశీయులను విచారింప వీలులేదు. విదేశీయులను వారి న్యాయాధిపత్యంలే విచారించెదరు. వారికోర్టులు వేరు. వారిచట్టములు వేరు. ఇట్టిదుస్థితి స్వతంత్ర దేశములందెక్కడను కనుపింపదు. దీనిని సహింపకనే, చీనా జాతీయప్రభుత్వము విదేశప్రభుత్వములను ప్రత్యేకపు హక్కులను వదలుకొన గోరెను. విదేశ ప్రభుత్వము లిందుకు సమ్మతించినను, ఇంతవరకు క్రియలలో నట్టిమాన్యు గలుగలేదు. నవంబరు 19 వ తేదిన, ఈ విషయమై యోచించుటకు చీనాలో సమావేశము జరుగును. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు దీనియందు పాల్గొనుట కిష్టము జూపినను, చీనా చట్టములు పాశ్చాత్య ప్రమాణముల ననుసరించువరకు, ఇప్పటివద్దతులు మారగూడదని తెలియజేసిరి. ఇతరప్రభుత్వములుగూడ నిటులనే దెలిపెనట. ఇట్టి ప్రతిపాదనము చీనాలో నిరాశ గలిగించుట సహజము. పాశ్చాత్య దేశములు ప్రాచ్య దేశస్వాతంత్ర్యమును కాపాడుటకు తోడ్పడ వనుభావ ముద్భవించును. పాశ్చాత్యజాతుల వైఖరి మార్పుజెందనిచో, ఆసియా ఖండమునందు ప్రబలియున్న అసంతృప్తి యింకను వెరుగునుగాని తగ్గ నేరదు.

ప్రధానమంత్రిగారి ప్రసంగము

బ్రిటీషు ప్రధానమంత్రిగారు గిల్ట్ హాల్ విందులో నిచ్చిన యుపన్యాసము, వారు విదేశవిధానమునం దవలంబించిన విశాలభావమును వ్యక్తపరచుచున్నది. రైతులెండునుండి బ్రిటీషు సైన్యములు వెడలిపోయినవి. అమెరికా ప్రెసిడెంటుతో వీరు సంప్రతిం చిరి. లండనులో నౌకానిర్ణయసమావేశము జరుగనున్నది. గమ్యాతో సఖ్యకటకు ఇంగ్లండు ప్రయత్నించుచున్నది. హిందూదేశవిషయమును గూర్చిగూడ, మాక్స్ నాల్డుగారు ముచ్చటించిరి. తమకు రాజప్రతినిధిపై సంపూర్ణవిశ్వాసము గలదని, మాక్స్ నాల్డుగారు నడుపుట సమంజసముగ నున్నది. రాజప్రతినిధిగారి సమాధానప్రయత్నమును వీరు పూర్తిగ తోడ్పడినగాని, అనుకూలఫలము గలుగజాలదు. హిందూదేశమునందు రాజప్రతినిధిప్రకటనము అనుకూలవాతావరణము గలిగించె నని, ప్రధానమంత్రిగారు నమ్ముచున్నారు. సహకారభావమును, ఐరస్థరవిశ్వాసమును గుదిరె నని, వీరు పలికిరి. కాని, నాయకులు సూచించిన పరతులను వీరు చెల్లించనిచో, ఇష్టము గలిగిన అనుకూలపరిస్థితులు నిలువజాలవు. భారతదేశ నాయకులపై ప్రధానమంత్రిగారు సంపూర్ణవిశ్వాస ముంచి, పాటుబడుట వివేకముగను.

హిందూస్థాన్ బ్యాంకు

మాతనముగ స్థాపింపబడిన హిందూస్థాన్ బ్యాంకువారి స్టాట్యూటరీ రిపోర్టు మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ గన్పట్టును. దీనికిగాను 15526 షేర్లు ప్రత్యేకింపబడినవి. షేర్లక్రింద ఇంతవరకు 462880 రూపాయల షరదు చేరెను. ప్రెమియరీ ఖర్చులు 10168 రూపాయలయ్యెను. అక్టోబరు 31వ తేదినాటికి 1170002 రూపాయలరాబడి చేకూరెను. స్టాట్యూటరీ రిపోర్టు 22 వ సంవత్సర తేదిన జరుగునభిలో సమర్పింపబడును. ఈ బ్యాంకు సత్వరాభివృద్ధి గాంచు సూచనలు కన్పట్టుచున్నవి. ఇట్టిభారతీయసంస్థ, భారతీయు లెల్లర ఆదరాభిమానములకు పాత్ర మగుగాక యని కోరెదము. మానేజింగు డైరెక్టరు గు విద్యాసాంగి పాండ్యగారి అనుభవమును, కార్యదీక్షయు, ఈ సంస్థయొక్క సత్విరాభివృద్ధికి తోడ్పడు ననుటకు సందియము లేదు.

లిబరలు కన్ఫరెన్స్ ప్రకటనలు దాడి

లేబరు ప్రభుత్వముపై హిందూదేశ సమస్య విషయమున దాడివెడలుటలో, లిబరలు కన్ఫరెన్స్ ప్రకటనలు అవశయము గాంచినవని, లండను టైముస్ పత్రికగూడ నొప్పుకొనుచున్నది. వీరలకీర్తి ఏమాత్రమతిశయింపలేదని తెలుపుచున్నది. హిందూదేశ సమస్యవిషయమున, లేబరు ప్రభుత్వము పార్లమెంటు సభలో నోడిపోయినను, వీరికి రాజాపుర ఎన్నికలలో అఖండవిజయము చేకూరెడిది. ఈసంగతిని గుర్తించియే, రీడింగుప్రభువుగారు ప్రభువులసభలోను, బాల్ఫూరుగారు కామన్సులలోను, తమతమ నిర్ణయముల నుపసంహరించుకొని, ఎట్టెట్టలో బయల్పడ గలిగిరి. హైందవస్వాతంత్ర్యసమస్య, న్యాయముపైనను, సత్యముపైనను ఆధారపడియున్నది. దీనిని నిరోధించువారు, గౌరవము బడయుట దుర్లభము.

బెంగళు మంత్రాలు

వంగదేశమునందు ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము పనిచేయకబోయినను, మంత్రుల సేవరచు తలంపు నింకను బెంగళు గవర్నరుగారు విశవాడకుండుట చోద్యము. డక్టర్ నవాబుగారిని పిలిచి, మంత్రవర్గము సేవరచువిషయమై గవర్నరుగారు నిశ్చయించుము ముచ్చటించి రని, వార్తలు చెలుపుచున్నవి. శాసన సభ మార్పిసలవరకు గూడదుగాన, నూతనమంత్ర వర్గ మంతకాలమువరకు నిలుచునని, యాహింస నచ్చును. ఆపివృత్తి ఎన్నికలు జరుగవచ్చునుగాన, కొంతకాల మయిననుద్వంద్వ పరిపాలనమును సాగించివ కీర్తి గవర్నరుగారికి దక్కవచ్చును. ఇట్టి సత్తులవలన, ప్రభుత్వప్రతిష్ఠ పెరుగు ననుట భ్రమ దప్ప వేరుగాదు.

మలబారు రయితులచట్టము

మలబారు రయితుల చట్టము మదరాసు శాసన సభలో సావధానముగ విచారింపబడెను. చట్టము కట్ట ప్రభుత్వసభ్యులు అంగీకారము తెలియించిరి. అయినను, ఇంతవర కేచట్టము గవర్నరుగారి యంగీకారము బడయలేదు. చట్టము మరల శాసనసభ వారి విచారణకు పంపబడు నని, నవంబర్ వ్యాపించి యున్నది. ఇది నిజమగుచో, మలబారురయితులను తృప్తిపరచెడి అమూల్యవకాశము లోలగిపోవును. ఇదివరకే వారు ఓరిమిని కోల్పోయినారు. మంజేమి జనుగునో చూడవలయును.

భవనాల

ఇరాక్ దేశము, బ్రిటీషువారితోద్వైటు లేకనే స్వ్వరిపాలనాసామర్థ్యమును జూపుచున్నది, నానా రాష్ట్రసంఘపు మాండేటు కమిషనువారికి బోర్డి లియకగారు తెలియజెప్పిరి. ఇరాక్ దేశమే గాక, తూర్పుదేశము లన్నియు ఇట్టిసామర్థ్యము జూపగల వనుటకు సందియములేదు. వారి కవకాశ మిచ్చిన జాలును. ఏదేశ మయినను స్వ్వరిపాలమునకు ఆర్థము గాదని చెప్పట, నిర్లక్ష్యవాదము దప్ప వేరుగాదు.

అస్పృశ్యుల దేవాలయ ప్రవేశము

సార్వత్రికదేవాలయము ప్రవేశించుటకు
అస్పృశ్యులు సత్కారహము బూనుట

పూనా, నవంబరు 9:—సార్వత్రికదేవాలయము ప్రవేశించుటకు కొందరు అస్పృశ్యుల బాలబంధు సేటిఉదయమున మరల సత్కారహము జేసిరి. ఈ బాలబంధు దేవాలయముయొక్క గట్టకెక్కిరి. దేవాలయపుతలుపులు విరులోపల ప్రవేశించుటకు విలులేక మూయబడియుండెను. దేవాలయమునందు అస్పృశ్యులు ప్రవేశింప గూడదనియు అటులెవరైనను ప్రవేశింప యత్నించు వారలపై క్రైమిన్ చానాలు చేయబడుననియు దేవాలయపు ట్రస్టీలు ప్రకటన గావించిరి. ఈ బాలబంధు సత్కారహము చేయు సమయమున అసిస్టంటు కలెక్టరు, పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు మిల్స్ గారు పోలీసు దళముతోను, ఇతర అధికారులును శాంతి రక్షణార్థ ముగలుచుండిరి. సుమారు 100 మంది అస్పృశ్యులు కూడ అచటనుండిరి. దేవాలయపు తలుపులు తెరవబడునూచనలు ఏమియు లేకపోవుటచే సత్కారహముచేయు బాలబంధు దేవాలయపు ద్వారముకడ చాలసేపు కాచియుండి తుదకు వెడలిపోయిరి. ప్రేక్షకులు యంతరజనులు అచటనుండి వెడలిపోయిరి. దేవాలయపు తలుపులు తెరవబడునరకు బాలబంధు ఇదేవిధముగ సత్కారహము చేయవలెననియున్నాడు. దేవాలయాధికారులను సత్కారహమునకు సంధి సమకూర్చు ప్రయత్న పడిన యన్. సి. కేల్కర్ గారును తదితరులును యీ సత్కారహము నిరసించుచు ప్రకటన గావించిరి. (ఆ. ప్రె.)

మహమ్మదీయ పూర్వాచారపరాయణుల బెదరింపులు

రాజప్రతినిధి ప్రత్యుత్తరము

ఇట్టి విషయములయందు శాసించు అధికారమును శాసనసభ వదలుకొనరాదు. మహమ్మదీయ మతశాసనములకు విరుద్ధమగు చట్టములను తిరస్కరింప తాము వెనుదీయ మనియు, శారదాచట్టము మహమ్మదీయ శాసనసభ్యులకు వ్యతిరేకముగా చేయబడినదనియు మహమ్మదీయపూర్వాచారపరాయణులు రాజప్రతినిధిగారియొద్దకు బోయి చెప్పకొనిరి. అందుకు ప్రత్యుత్తరముగా శారదాచట్టము కేవలము మతసంబంధము కాదనియు, మతవిషయములకును సాంఘికవిషయములకును మధ్యగా నున్న యిట్టి శాసనములను చేయుట శాసనసభయొక్క విధి యనియు, ఇతరమహమ్మదీయ దేశములందు ఇట్టి శాసనములు చేయబడెననియు, ఈవిషయములలో తాను గోఁచేను ప్రభువుతో సేకీ భవించు ననియు ఇర్దిసుప్రభువు ప్రత్యుత్తర మొసంగెను.

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ తంతి)

ఢిల్లీ, నవంబరు 9:— భారతదేశమునందలి వివిధప్రాంతముల మహమ్మదీయనాయకులు 25 నురు సేడు రాజప్రతినిధిని సందర్శించి శారదా బాల్యవివాహ నిషేధ శాసనమునకు వ్యతిరేకముగా 20 కేజీల విజ్ఞాపనమును చేసికొనిరి. ఆవిజ్ఞాపనలో శారదాబాల్యవివాహ మహమ్మదీయులకు మినహాయింపవలెనని వారు కోరిరి. రాజప్రతినిధిని దర్శించినవారిలో నీక్రిందివారుండిరి. మాలావా మహమ్మదాలీ, (నాయకుడు), మాల్యవమహమ్మదు యాహూబు, మహమ్మద్ ఇస్మాయీల్ ఖాన్, మహమ్మద్ సాఫీ దావూద్, ఏ. హెచ్. నజీనలీ, (శాసనసభ్యులు) మాలావా కబుల్ దీన్ అబ్దుల్ వలీ, నవాబ్ జుమ్లత్ అలీ ఖాన్, ఎమ్ ఎల్. సి. (సంయుక్తరాష్ట్రములు) హాకీమ్ జుమ్లత్ ఖాన్, (ఢిల్లీ) మాలావా హుస్సేన్ మహమ్మద్.

విజ్ఞాపన

శారదాచట్టము బాల్యవివాహములను నిషేధించు చున్నదిగాని, వివాహితులలో గాని, వివాహితులు కానివారిలో గాని తల్లిరలో గర్భావస్థములను చేయు నాచారమును నిషేధించుటలేనని విజ్ఞాపన తెలుపుచున్నది. అనగా వివాహములను నిషేధించుచు వ్యభిచారమును నిషేధించునట్టి ఇది ఇస్లామ్ మత సాంప్రదాయమునకు వ్యతిరేకము. మరియు బాల్యవివాహ నిషేధకశాసనము, మహమ్మదీయ శాసనసభ్యులు 16 నురు వద్దనున్నది యట్లుపెట్టుచున్నను చేయబడెను. బిల్లునుండి మహమ్మదీయులను మినహాయింపవలెనని 12 నురు ఎన్నిక మహమ్మదీయసభ్యులు ప్రతిపాదించిరి. భారతశాసనసభలోకంపై స్టేట్ కాన్సిల్ సభలో మహమ్మదీయసభ్యుల ప్రతిఘటన చెప్పుగానుండెను.

ప్రతిఘటించుటకు వెనుదీయము

విజ్ఞాపనలో నాయకు లిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— ప్రతిమను మా మతశాసనములలో నవవరముగా జోక్యము కలిగించుకొనుటకు మేమెన్నటికిని సహించము. మతస్వాతంత్ర్యము ను హరించు సేచట్టము నుగాని ప్రతిఘటించు మేము వెనుదీయము. శారదా బాల్యవివాహ నిషేధశాసనములోని వరకులు మమ్ములను బాధింపనేరవు.

తమ విన్నపమును ముగించుచు, మాపుమేరలోనున్న మాతన రాజకీయ యుగములో నిట్టిశాసనములవలన మహమ్మదీయుల శాంతికి భంగము చేయబడుచున్నదనియు, ఇస్లామ్ మత ప్రధర్మములను నమ్మినవారైన మహమ్మదీయుల డెవ్వుడు నిట్టిచట్టము నామోదించదనియు వారు రాజప్రతినిధికి తెలియజేసిరి.

రాజప్రతినిధి ప్రత్యుత్తరము

మహమ్మదీయ నాయకుల విన్నపమునకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు రాజప్రతినిధి ఈ క్రిందివిధముగా నుడివెన:— కేవలము మత సంబంధమైనట్టియు, ఆధ్యాత్మికమైనట్టియు విషయములలో, సంఘములో నధిక సంఖ్యాకుల యభిప్రాయములను కనుగొనకుండ లొకొకరును శాసనసభ శాసనము చేయుటకు యుక్తపడకుండుట స్వాభావికమే. కాని సాంఘిక విషయములకును, మత విషయములకును సరిహద్దుననున్న విషయములు కొన్నికలవు. ఇట్టి విషయములలో ప్రస్తుత రాజ్యపరిపాలకులు సంబంధము కలిగించుకొనకయుండటం అసంభవము. ఏలనగా సీశాసనములు సాంఘికములనుట స్పష్టము. సంఘ శ్రేయమునకు నిట్టి శాసనములు అత్యవసరము. ఈ శాసనములు చేయునప్పుడు శాసనసభ కేవలము లొకొకముగానే యాలోచించుచున్నది. ఈ లొకొక విషయములందు శాసనములను చేయుట శాసనసభల ముఖ్యకర్తవ్యము. సి వి ల్ సంఘముయొక్కయు, మత ప్రతిష్ఠాపనలయొక్కయు, హద్దులొక్కటే యైయినప్పుడు యీకర్తవ్యము సంభవింపదు. ఏలనగా సీశాసనము లొకొకవిషయములయందును, మతవిషయములందును పరస్పర సంబంధము విహించి పైదోడుగానుండును. కాని ఒక్కొక్కమున నకుమాత్రమే చెందియుండక, వివిధమతములను అవలంబించుచున్న సెవిల్ సంఘములో తమబాధ్యతలను రాయబారముగాని, సేనుగాని మరువరాదు. ఈబిల్లువిషయమై గోప్య ప్రభువుయొక్క చర్యను సేను ఆమోదించుచున్నాను. కాని మహమ్మదీయులలో బాల్యవివాహము సామాన్యపూర్వము కాదని సేను నమ్ముచున్నాను. మహమ్మదీయ సంఘమంతయు ఈ బాల్యవివాహములను సమర్థింప సంసిద్ధమై యుండలేదు. టర్కీ మొదలగు మహమ్మదీయదేశములలో కేవలము లొకొక మను శాసనసభలు వివాహ శాసనములు చేసినవి వివాహము మతసంబంధమైన సంస్కారమనియు, మతసంబంధమైన హక్కులను, వ్యక్తిపరమగు శాసనములలోని హక్కులను, అమతస్థుల లొకొకలకు వ్యతిరేకముగా సివిల్ శాసనము వలన నిర్మూలము చేయరాదనియు మీరు సిద్ధాంతము చేయుటకు ప్రయత్నించినారు. ఇట్టి శాసనములకు మాయంగీకర మొసగవచ్చునా, రాదాయని విచారించు నప్పుడు మీరు చెలిబుచ్చిన భారములను సేను పరిగణించెదను. భావిభారత రాజ్యాంగము యిప్పుడు చర్చింపబడుచున్నది గనుక ప్రస్తుతము గాని యికముందు గాని ఈరాజ్యాంగముయొక్క ముఖ్య నూత్రములను వ్రాయువారితో మీరు నా కెరింగించిన విషయములను చెలిపెదను.

తొమ్మిదవ రెడ్డిజనమహాసభ, కడప

ఈ నవంబరు నెల 23 - 24 తేదీలకు సరియగు శుక్ల సంవత్సర కార్తీక బ 7 - 8 శని ఆదివారములయందు హైదరాబాదు శ్రీయుత రావుబహద్దర్ యస్. వెంకటరెడ్డిగారి యాజమాన్యమున కడపపురమున తొమ్మిదవ రెడ్డిజన మహాసభను జరుప నిశ్చయింపబడినది. గనుక తాము తమ సన్నిహిత రెడ్డిశిరోమణులతో సభకు దయచేసి కార్యక్రమములో పాల్గొని సభను అఖండవిజయవంతము గావించి ప్రార్థించుచున్నాను.

కే. కోటిరెడ్డి, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

విదేశవార్తలు

లండను లార్డు మేయరు విందు

గిల్లుహాలో ప్రధానమంత్రి
రామ్సే మెడ్లీ నాల్గూరి ఉపన్యాసము

వైస్రాయ్ ప్రకటనను సమర్థించుట

రుగ్బీ, నవంబరు 11:—లండను లార్డు మేయరు గిల్లుహాలో చేసిన విందుసందర్భమున ప్రధానమంత్రి యుపన్యసిం చుచు దేశము విదేశీయవిషయముల నన్నిటిని సింహావలోకన మొనరించెను. యూరోపు యుద్ధఫలితములను పూర్వవశిష్టముల నతిక్రమించుటకే తీరుల కొన్ని సంవత్సరములనుండి బ్రిటను దొర తనమువారు పూనుకొనిరని తెలుపుచు యిటీవల జరిగిన హోగు సమావేశమును కోశాధిపతియును (ఎక స్పెకరు చాన్సలరు) విదేశ మంత్రియును చేసిన ప్రయత్నములనుగూర్చి ముచ్చటించెను. విరోధాఖండమును మరల మంచిసితికి కొనివచ్చుటకుగాను సహాయముచేయుటకు గల కోరికను యుద్ధసమయమునందును అటుపిమ్మటనుగూడ మనజాతి సంపూర్ణముగానే గ్రహనపరచెను. విరోధాఖండముయొక్క నష్టములలో పాలుపంచుకొనుటకును నేనలకు సంబంధించిన బాధ్యతలనన్నిటిని సగౌరవముగను సమ గ్రముగను నెరవేర్చుటకునుగూడ మనజాతి విస్మయముగనే అంగీ కారమును తెలిపెను. అందులకు ప్రత్యేక సాకార్యములును మన ముకోరుటలేదు. ఇతరజాతులకు సహాయము చేయు విషయమున మనమెంతమాత్రమును వేసటును చెందుటలేదు. సమానగౌరవము నుమాత్రమే యావత్తు బ్రిటిషుజాతి యామోదముతో చాన్సలరు కోరెను. రాజకీయముగా ఆక్రమింపబడిన ప్రదేశములందుచ బసిన బ్రిటిషుసేనలుగూడ నవటనుండి స్వదేశమునకు కొనిం బడెను. దానితో యూరోపు యుద్ధవశిష్టతలో కడపటి ప్రకరణముగూడ పూర్తియైనది. ఇక శాంతి బాగుగా నెలకొనగలదని యే అశించుచున్నాను.

హోగు స్పెకరునుగూడ స్వదేశముపట్ల నత్యధికమగు భక్తిని కలిగియుండుటయేకాక విరోధాఖండమున శాంతిని నెలకొల్పుటకుగూడ గొప్ప సేవచేయుచున్నారు. శాంతి స్థాపనమునకు సర్వోత్తమ ధారబోయుచున్నవారిలో నొక్కరుగా బ్రిటనుడు గారుగూడ చిరస్మరణీయు లగుదురు. నానాజాతి సంఘము యొక్క వైతికాధికారము మిక్కిలి అధికమయినది. ఆయా జాతుల సేనలవలన కలుగు భీతికంటె నానాజాతి సంఘముయొక్క కినుకవలననే అధికమగు భీతి యికముందు కలుగ గలదు. ఆధు నులు క్లాజుకు మన దేశమును అధినివేశములును భారతదేశమును గూడ సమృద్ధిచినట్లు ప్రతినీధులు సంతకములు చేయుట నానాజాతి సభకు బ్రిటిషు కార్మిక ప్రభుత్వమువారు చేసిన గొప్ప సేవయే యగును. సముద్ర స్వాతంత్ర్యమువంటి ప్రశ్నల నలన పోటనే వెనుకటి భావములును వెనుకటి దృక్పథములును గూడ మరల తలంపునకు వచ్చుచుండెను. ఇట్టి కఠిన సమస్య లలో సమాధానములే కనబడవచ్చునుగాని వాని ప్రాముఖ్యత యంతరకో సరిగా గ్రహించినచో బాధ్యతగల వైతిక శాఖ నాయకులు మున్నగు బాధ్యతగల ప్రవీణులు వీనిని పరిష్కరించుటకు దారి చూపలేకపోరు. రణ దుందుభులు మోగిన పిమ్మటనే గాని యిలాలోగా సముద్ర స్వాతంత్ర్యసమస్య తల ఎత్తుగాను రణదుందుభు లెన్నడును మోగింపబడ కుండునట్లు మనము శ్రద్ధ బూనుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము. రానున్న అయిదు జాతుల సభలో నీ విషయము చర్చింపబడు ననువార్త నిరాధారము.

రష్యాజాతి యనునది ప్రపంచమున లేదనుకొనుట నిష్ఫలముకావు. రష్యాజాతి కలదనియును అదిచాల చురుకుగా పని చేయుచున్నదనియును బ్రిటిషు దొరతనమువారు పరిగణించుచు న్నారు. విరోధాఖండవాసులందరును శాంతిని కోరుచున్నారను విషయమును గ్రహించి శాంతి స్థాపనమునకు రష్యావారు గూడ తోడ్పడవలెననియే మేము కోరుచున్నాము. ఒకజాతికి ప్రతికూలముగా మరియొకజాతి ప్రచార మొనరించుట అక్రమముగా దానిని మేము నిలిపివేయగోరెదము. వివిధదేశములకు గల ఋణముల తీర్మానములనుగూర్చి ఒడంబడికలు మున్నగు బాధ్యతలను గుర్తించుటయే నాగరకతగల దేశములకు ముఖ్యకర్తవ్యము. గాన ఆబాధ్యతలను గుర్తించవలెననియే మేము కోరెదము. కావున రష్యా దేశమునుగూడ పరిగణించుటకు పార్లమెంటు సభవారు బ్రిటిషుదొరతనమున కధికారమొంగిరి. ఇట్లు రాజకీయముగా రష్యా దొరతనమును పరిగణించుట కంగీకరించినందువలన వారి రాజకీయములు సాంఘికములు మతసంబంధములు మున్నగు వానిలో వారి భావము లన్నిటినిగూడ మే మామోదించెదమని యును వారి పరిపాలనాపతని మేము సమర్థించెద మనియును యెవ్వరునుగూడ భావించజూడదు.

భారతదేశము

రాజప్రతినిధియందు ప్రభుత్వమునకు సాపూర్ణ విశ్వాసము కలదు. ఆభీప్రసిద్ధి చేకూరుటకు యరస్వర విశ్వాసమును నమ్మకమును సహకారమును ప్రధాన ములై యున్నవిగాన నిట్టిసద్భావమును భారతీయు లలో మరల కలుగజేయుటకే రాజప్రతినిధి యిటీవల నీ ప్రకటనను గావించెను గాని మొదటిపద్యమిది వవిధముగాగాని మార్పుటకును పైచునుసంఘము వారి నిర్ణయములను సూచనగా మోడించుటకును ఈ ప్రకటనను చేసియుండలేదు. ఈ సంకల్ప మిది డేరుచున్నదనియే నేను నమ్ముచున్నాను” అని ప్రధానమంత్రి నుడివెను.

ఇటీవల ఆమెకొదేశమునకు వెళ్లినప్పుడుగూర్చి కూడ ప్రధానమంత్రి యిట్లుచెప్పెను. “బ్రిటిషుజాతుల కానుకవై యొక్కసామ్రాజ్యమును కాపాడుట ప్రధానకర్తవ్యముగా నున్నది. అందులకందగునుగూడ స ప్తిభావమును సురక్షించునడచునెను. సమష్టిలాభముకొరకు విప్లవాభిముఖ త్యజించుటకు జాతీయ వ్యక్తులునుగూడ సంసిద్ధులుకావలెను.” అని ప్రధానమంత్రి నుడివెను.

స్పెయినురాణి లండను వచ్చుట

రాణియును ఆమెకుమార్తె లిరువురును వచ్చిరి
రుగ్బీ, నవంబరు 9:—ఈనెల 8వతేదీ రాత్రి స్పెయిను రాణియును ఆమెకుమార్తెలు యిద్దఱిం టామెయూట్రీసు, యిద్దఱిం టు మేరియా చిస్టి నాగార్లును లండను వచ్చిరి. మేరిరాణి గారును యువరాజుగారును స్పెయిను రాయ బారియును విక్టోరియా ప్రేమసంగద్ధ స్పెయిను రాజుటంబము వారికి స్వాగత మొసగిరి. (ఆ. ప్రె.)

కోలు కమిటీ-మంత్రివర్గము

ఈనెల 12వతేదీని జరుగును
రుగ్బీ, నవంబరు 9:—బ్రిటిషు మంత్రివర్గమునాగు శేపటి కోలను మైనింగు ఆఫీసరయేమను కోలు కమిటీ మొదట్లు కేవల ప్రతినిధివలెనే వారిహాలిఫాక్సుల రక్షణము నున్నగు వానినిగూర్చి నిర్ణయించెను. (ఆ. ప్రె.)

క్రొత్త లార్డు మేయరు అధికారమును వహించుట

గోప్యముగా రేగింపు
రుగ్బీ, నవంబరు 9:—ముద్రణ పరిశ్రమలో నధిక మగు వింబులముల సర్వీసులకు వాటర్లుగాను లండను లార్డు మేయరు అధికారమును బడవించున యీ నెల 9వ తేదీని గిల్లుహాలో బహిరంగముగా అధికారమును వహించిరి. ఈ సందర్భమున జరిగిన శాశ్వతసంఘము చూపుటకు పౌరులు వీధులలో సమూహిడిరి. తన ప్రితుహారియేటులో లార్డుమేయరు బయలుదేరి లగ్జేటు సర్క్కుకుడడ రాగా మావ్వురు ప్రింటరుల సంఘమువారు ఒక కేటికను సన్మానప్రాయము సమర్పించిరి. శాశ్వతసంఘంలో ఇరువది బాండు లుండెను. (ఆ. ప్రె.)

చీనాలో ఎక స్ట్రా పెరిటోరియలు హక్కులు

ఈమెయియునుగూర్చి చిర్చించుటకు
యానెల 19 వ తేదీని సభ జరుగును
రుగ్బీ, నవంబరు 9:—ఈ సభకు బ్రిటిషుప్రభుత్వ ప్రతినిధులుగూడ పంపుటకు సమృద్ధిచితిమి. పాశ్చాత్యదేశ ముల ప్రాంతాధిపత్య ప్రకారముచీనాలోదు నిబంధనలు గూడ సవ రింపబడువరకును యిప్పటివద్దనియే అమలులో నుండవలెను” అని బ్రిటనుదొరతనమువారును యితర దేశములవారును గూడ చీనాదేశవర్తనమువారికి తెలియజేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

విక్టోరియాక్రాను బిరుదములు కలవారు

ప్రభుత్వసభలో యువరాజుగారు విందుచేయుట
లండన్, నవంబరు 11:—9 వ తేదీని పార్లమెంటు ప్రభుత్వ సభాసందేశమున విక్టోరియాక్రాను బిరుదములు కల వారికి యువరాజుగారు బిరుదవేసిరి. ఆందరికిని సమానగౌర వమే చూపబడెను. ఆతిథ్యములకు పూకాంక్షను యువరా జుప పొడించెను. ఆపుడు గంభీరహర్షధ్వనులు చెలగినవి. రాజుగారి సంతోషసందేశ ముపుడు చదువబడెను. (రాయిటరు)

మరియొక వార్త
రుగ్బీ, నవంబరు 11:—ఆమెకుమ 821 మంది ఓరువాంకి టును. ఆంధ్రయును మామూలు విందుసంతకే జరిగెను. గాని ఆత్మన లాంఛనములతో జరుగలేదు. ఈ ఓరుదములను ధరించినవారిలో పెక్కుమంది నడుగ గా తాము ఆత్మరక్షణ కొరకు ప్రజల ప్రశంసకొరకును మాత్రమే అట్టిసాహసకార్యము ను చేయవల యిట్లనిచెననియే వా రందరును చెప్పియుండిరి. మీ యెదుట మీరుచేసిన ఘనకార్యమును ప్రశంసించుటకు నాకు గూడ సంతోషముగానే యున్నది. విక్టోరియాక్రాను బిరుదము మిక్కిలి ప్రత్యేకమైనది. ఈ బిరుదము యుద్ధసేవ చేసినవారికి మాత్రమే లభించును. యుద్ధములో అనుభవము గలవా రెవ్వరును గూడ మరల యుద్ధము జరిగింపవలె నని కోరరు. అందువల్ల నే యీ బిరుదము యొక్క అధికీకృత స్వప్రముగను. విలసతగా యిట్టి సాహ సాదార్యము లను చూపుటకు అవకాశములు యుద్ధములలో పనిలేకండగూడ తలసింపచునే యుండును. కొందరు వీ లు లార్డు రణనిహతు లైరి. లేనిచో వారుగూడ సేవలో నుండి యుండురు గాన వారినిగూడ మనము మరచిపొడదు అని యువరాజు నుడివెను.

మరికొన్ని వివరములు
ఇంతమంది బిరుదాంకితు లిందర కెన్నడును సమావేశము కాలేదు. విక్టోరియాక్రాను బిరుదాంకితులలో 450 మంది సజీవులుగా నున్నారు. 450వేదములనుండి గూడ చాలమంది చచ్చినను వానినుండి కొంతమంది రాజాలకపోయిరి: రాజాలక పోయినవారందరును అధినివేశములవారే. ఆస్ట్రేలియానుండి 45 మంది రాజాలకపోయినందున వారి కనుటనే గనర్చురు జనరలు లార్డుస్ట్రాంగు హోవనుగారు విందుచేసిరి. విరోధా సంక్రామమునం నలి బిరుదులును బడవినవారికి మాత్రమే గాక యీ బిరుదములను బడవినవారి కందరికినిగూడ ఆహ్వానములు పంపబడెను. 68 ఏం డ్ల నుండు గల పిల్లలు రెయినాల్డు 82 ఏండ్ల వయసుగలప్రయి వేలు బిలియన్సు 81 ఏండ్ల వయసుగల 50 రెయినాల్డు హార్టు నార్డుగూడ విందుకు వచ్చిరి. ప్రయివేటు రికెట్టు అందరిలోను గూడ అల్ప వయసుగూడు. అతడు 15 వ యేటనే నేనలో చేరె ను. 17 యేటనే యీ బిరుదమును బడవెను.

బ్రిటిషు ఎయిరుమెయిలు

10-వ తేదీని నలోనికానుండి బయలుదేరును
లండన్, నవంబరు 11:—ఈ నెల 10-వ తేదీనే లండను చేరవలసిన ఎయిరుమెయిలును ఆల్బాన్ డ్రాసుండి ఏదో స్పష్టముగలో తీసుకొనివచ్చినందున ఆలస్యమైనది. అది యిపు డు నలోనికా చేరినది. అటనుండి 10-వ తేదీని లండనుకు బయలుదేరును” అని పలోనికానుండి కేబులువచ్చినది. (రాయిటరు)

వార్షిక మోటారు ప్రదర్శనము

ఎనిమిది దేశములవారు పాల్గొనిరి
(మెయిలు ద్వారా వచ్చినది.)
ఒలింపియా, ఆక్టోబరు 18:—ప్రదర్శనము చాల బాగు గా జరిగినది. సకల పరికరములును ప్రసర్తించబడెను. ప్రేక్షకు లు శాంతముగా కూర్చుండుటకు చాల ఆకర్షణములు యేర్పరు పబడెను. క్రొత్త క్రొత్త మోటారులు ప్రదర్శించబడెను. 85 ఏం డ్లలో మోటారు పరిశ్రమకు చాల అభివృద్ధి కలిగినది. ప్రదర్శిం పబడిన వానిలో రోల్స్ రాయ్స్, ఫోర్డును 11, ఆరము స్ట్రాంగు సిడ్డే 20, యీ రెండును మిక్కిలి శ్రేష్టముగా నుండెను. పరిజ్ఞాతు లందరును ఆరము స్ట్రాంగునే ఆమోదించిరి. (ఫ్రీ ప్రెసు)

విట్టికమిషను
ఫిల్లి, నవంబరు 9:—విట్టికమిషనువారు నేటికినము ఫిల్లి నుండి ఆగ్రాకు ప్రయాణమై వెళ్లిరి. ఆగ్రానుండి ఆత్మీయ నకు వెళ్లెదరు. (ఆ. ప్రె.)

బెల్లెడు కొట్టాట కేసు

శివ వేయింట

లండను, నవంబరు 11:— బెల్లెడులో ఫ్యాషనబులు పోటీలులో ఇ. లీ వైమానికోవోగి కాసోనీగారికి, కేవీ యా ఉద్యోగి రిడోలో స్టావిసుగారికి జరిగిన కొట్టాటకేసులో రిడోలో స్టావిసుగారికి నెలకోజును ఆర్పిని అనుదినకు రికోజులు శివ వేయింట. కలెక్షన్ రేటు కొనసాగి ల ననే కలిగినవి పోటీకుగాను శివయోజనము యిలినంత ప్రవ్యయ వుద్యోగికి శివ యోజనలెవి పట్టుబట్టెను ఇంటి వారికి అసంతృప్తికలిగినది. రోజులకి ఉత్తమపురికొరకు వికీయం చున్నాడు. (గాయిబన్.)

రాజ దంపతులు ప్రవర్తనమునకు వెళ్లుట

2 వ తేది శివారమునా సంతాపి

ప్రదర్శనము జరిగినది

ఈ నెల 9 వ తేది రాత్రి హెమామృతు ధియేటలో జరిగిన "నెకండు మిసెస్ ప్రెజెంట్" అను ప్రదర్శనమును చూచుటకు హాజరైన గారు ఈ రోజునా సంతాపి (గాయిబన్.)

ప్రధానమంత్రి ఆమెరికాయాత్ర

నేషనలులేబరుక్లబ్లో మాట్లాడుట

ర్యూ, నవంబరు 9:— ఈ నెల 8 వ తేది రాత్రి లండనులో నేషనలు లేబరుక్లబ్లో తన ఆమెరికా యాత్రను గుర్తించు ప్రధానమంత్రి మాట్లాడుట "కానాడోను పట్ల ఆమెరికా వారసునికి" బ్రతుకువాంకితుడ అభిమాన మేర్పడినది" అని నేను ఆమెరికాలోనుండి వానిని పెండ్లిమంది ఆమోదించుటకు ముఖ్యమైన విషయము. నేషనలు లేబరుక్లబ్లోని మరునాటి చాలమంది తన ఆమెరికాను తొలుతును గ్రహించి లేబరు హను చేరినది. ఆమెరికావారు మనభాషలను గ్రహించుచున్నారని దీనివలన స్పష్టమవుచున్నది. ఇది కేవలము ముఖ్యమంత్రి కొరకు మర్యాదకును తెలుపబడిన ఆమోదముకాదు. వారు మనభాషలనుగానే మన భావములను గ్రహించగోరుచుండుట గొప్పభూమిక. దీనివలననే చాలవరకు ఆమెరికా మేర్పడెను అని ప్రధానమంత్రి నడిచెను. (ఆ. ప్రె.)

ప్రకటన

రేవల్లె డి॥ ము॥ కోర్టు

O. P. 14/29

పిటికచరు:—మద్దసాని నారాయణస్వామి.

రెస్పాండెంట్:—మద్దసాని వెంకమ్మ.

యీ నెంబరులో పిటికచరులకి లేదు మద్దసాని వెంకమ్మకు గుంటూరు జిల్లా బోధావారిపల్లి గావలిన రు355-15-0 లు పిటికచరు తీసికొనుమిత్తము సక్సెస్ ఫర్మి ఫికెట్టు యిప్పించుమని పిటికచరు దాఖలుచేయగా, రెస్పాండెంట్లు ఆక్షేపాలనిమిత్తము ది 2-12-28 తేదిన వాయిదావేసి నారు గనుక సదరు తేది పగలు 11 గంటలకు సదరు కోర్టు వారి యెదుట హాజరై తెలియబడుచుకోగలందులకు ఇందు మూలకముగా తెలియబరచడమైనది.

రే వల్లె } ప్రభుల సుబ్రహ్మణ్యంగారు
8-11-29 } పిటికచరుతరపు ప్లీడరు.

శుక్రబంధు

ఎంత దుర్బలమైన పిర్యమునైనను గట్టిపరచి ఒక్కొక్కటానే అద్భుతమైన ప్రభావముగా మారును. శుక్రస్థమును కట్టుటలో శేరుపొంది, స్త్రీపురుషులకు నిగతికొల్పియును కలిగించుటకు దీనిని వినియోగించుటకు ఈ 24 నా 2-8-0 3-17 త్రిపురసుందరి వైద్యశాల, మహేంద్రవాడ-రామచంద్రపురంబాబ్దు, గోదావరిజిల్లా.

కొమ్మి కళాశాల నిర్వాహకుల మొత్తం అంతముండుట

కొమ్మి, నవంబరు 9:—కొమ్మి కళాశాల నిర్వాహకుల మొత్తం అంతముందినది. విద్యార్థులపై విధింపబడిన జరిమానాలను గద్దుచేయుటకును సమ్మెచేయు నాయకులుగనున్న విద్యార్థులపై ఎట్టివర్తన తీసుకోవడనని కళాశాలాధికారులు నాదానము సేసిరి. (ప్రీ ప్రె.)

రాష్ట్రంలో తాలూకా ద్వితీయ శ్రేణివిజయ మహాజనసభ - ముక్తిపురం

ఈనెల 16 వ తేది శనివారం ఉదయం 8 గంటలకు మహారాజశ్రీ చుట్టల మార్కెట్లో కుమారుల నాగయ్యగారి అగ్రాసనాధిపత్యమున మహారాజశ్రీ కోర్ల సుబ్బారాయుడు గారి భవనమున వై సభ జరుపబడును.

భారతీయ యూత్ నేర్పరి

అలహాబాద్, నవంబరు 10:—అలహాబాద్ వాస్తవ్యుల రాజ్ కన్వెన్షన్ ఆనంతరం గాబోవు జూలై నెలలో ఇంగ్లీషునా ను కాసుచేయు కట్టుకొని యాననెంచియున్నాడు. ఇందు లను ఎగెనయేర్పాటులు జరుగనున్నవి. (ఆ. ప్రె.)

కాకోరి వైదీలకు సౌకర్యములు

కాన్పూర్, నవంబరు 9:—మంజీ మోతీలాల్ ప్రభా సర్ జేయు కేంద్రాధిపతి సంధామల ఫలితముగా కాకోరి కట్టకేసు వైదీలకు ఉపకరణములు, డివీసులు ఇవ్వబడినవి. కాని మిత్రులతో సంభాషించుటకు మిత్రులకు జాబులు వ్రాయుటకు మాత్రము అధికార మివ్వబడ లేదు. (ప్రీ ప్రె.)

వాతావరణ స్థితి

1929 సం॥ నవంబరు నెల 11-వ తేది సోమవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	వి. గ్రామీణ	వి. గ్రామీణ	వి. గ్రామీణ	వి. గ్రామీణ	వి. గ్రామీణ
కామారాజ్	84	64	...	25.7	+ 15.8
విశాఖపట్నము	84	67	...	10.1	+ 0.7
కాకినాడ	83	67	...	7.2	- 4.8
గుంటూరు	83	68	...	5.1	- 7.0
కర్నూలు	87	63	...	8.9	- 0.4
బళ్లారి	84	65	...	7.6	+ 2.4
అనంతపురం	...	...	...	5.4	+ 0.9
కడప	85	68	...	6.8	+ 0.5
నెల్లూరు	85	71	...	12.5	- 0.7
మద్రాసు	85	75	...	18.5	- 4.2
కడపూరు	85	74	+	14.9	- 2.7
నెల్లూరు	85	69	...	11.5	+ 1.6
సేలము	85	72	...	5.1	- 8.7
కోయంబట్టూరు	83	71	...	6.6	- 1.5
తిరువనాపల్లి	85	74	...	11.5	+ 2.8
నాగపట్టణము	82	74	0.5	14.1	- 3.5
గుంటురు	88	74	+	9.9	- 0.7
పాంబక్	82	75	0.7	12.1	- 1.5
పాలంకోట	...	...	...	11.4	+ 2.8
తిరువేండ్రము	84	77	...	12.9	- 0.8
కొచ్చిన్	86	78	...	25.7	+ 8.8
కాళికట్టు	91	73	...	9.8	- 3.6
మంగళూరు	91	72	...	17.4	+ 8.0
బెంగళూరు	79	62	...	9.1	+ 1.2
మోకాడ	75	60	...	7.5	- 3.1
కొడైకనాల్	65	58	+	16.9	+ 4.2
మామూర్	65	52	...	16.7	...

నెల్లూరు, రు॥—విశాఖపట్నమునకు తప్ప తక్కినచోట్ల లింగాల లేదు. వేడిమి 4. కలెక్షన్ రేటు చిన్నవర్షము నెల్లూరులో మేఘములు యుండెను. కొడైకయిలనాలో రేడి వేడిమి, బి. జి. నారాయన్, సహాయ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుని తరపున.

మీరటు కుటు కేసు

జూరీ విచారణ నిరాకరింపబడుట

మీరటు, నం॥ 8:—కుటు కేసు విచారణయందు కేసు ఆర్ సాగ్రులు ఇండియా ప్రభుత్వపు డాక్యుమెంటుల పరిశోధనాధికారి సాక్స్ మొసంగెను: మద్దాయిలు వ్రాసిన లేఖలలోను, యితర డాక్యుమెంటులలోను సంకేతములను యితడు గుర్తుపట్టెను. ఎం. ఎన్. రాయగారి సంకేతమును ద మూరినిగూడ గుర్తుపట్టిరి. జూరీ విచారణ గోరుట

కొండరు మద్దాయిలు క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడు 38 వ అధ్యాయము ననుసరించి రెండు కేసు జూరీవిచారణజేయింపవలెనని కోరుచు పెట్టినదరఖాస్తును విచారించిరి. దీనివిషయమై యిదివరకు చెప్పినదానికన్న అధికముగా చెప్పవలసి జేమియు లేదని వకేలు సిద్ధాంతము, మద్దాయి నింబకరుగారు చెప్పిరి. లాంగు ఫర్మజేయ్యగారు ప్రతిపక్షముగా నాదించుచు యూరోపియనులకు ఇండియనులకు తగవులవచ్చినపుడు ఉభయ పార్టీలుగాను న్నపుడు జూరీవిచారణకు అవకాశమునందును 38 వ అధ్యాయము కలదు. కాని యీకేసు అట్టిదికాదు. మద్దాయిలందరు జూరీవిచారణకోరుచు దఖాస్తు పెట్టులెను. ఇప్పుడట్లు జరుగలేదు. ప్రాసిక్యూషనువారి డాక్యుమెంటులే 3000 పేజులున్న యిట్టి పెద్దకేసులో జూరీవిచారణకు విలువలేదు. అలహాబాద్ హైకోర్టులో దీనిగూర్చియే దరఖాస్తులున్నందున అవి పరిష్కారమున నరకు మేజిస్ట్రేటుగారు వేచియుండవలెనని జేమ్సుగారు కోరిరి.

సిద్ధాంతము ప్రత్యుత్తరముగా జెప్పుచు పెద్దకేసు జూరీ విచారణకు విలువలేదనుట జూరీపక్షాని దూషించుటయగును. ఇంగ్లాండులో 12 గురు కమ్యూనిస్టులను జూరీయే విచారించి రని మూచించిరి. నింబకరుగారు ప్రస్తుతి విచారణపథాని నిరశించుచు, తమవేదములు కొందరు తిన్నవిచారించి నిర్ణయించినచో దానికి బద్ధులై కుండు ననిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు చురునాడు తీర్పు చెప్పెదననిరి.

సురునాటి విచారణ

మీరటు, నవంబరు 9:—అలహాబాద్ హైకోర్టు మేజిస్ట్రేటు జె. ఎ. ఫోర్మహోముగారు సాక్ష్యమొసంగుచు మద్దాయి స్పాట్సుగారిని గుర్తుపట్టిరి. కేంబ్రిడ్జిలో డోనింగు కాల్చెయిండు 1922-25 సం॥ముకు స్పాట్సు చదువుచుండెను. సాక్షిగూడ అదే సమయమున అచట చదువుచుండెను. 1925 సం॥ స్పాట్సుని జూచియుండెను. తిరిగి నేడు కోర్టులో జూచియుండెను. కేంబ్రిడ్జి కాలేజివిద్యార్థులు 1926 సం॥ జరిగిన ఇంగ్లాండు కార్మికులసమ్మెకు ప్రతిపక్షములని చెప్పెను. తమ బ్యాంకునుండి స్పాట్సుగారికి డబ్బు సఫలఫాలు యిచ్చి నట్లు భావించు కుటుగారి కంపెనీ సుమాస్తా పి.ఎల్. ముఖర్జీ గారు సాక్ష్యముచెప్పిరి. కోర్టు సుమాస్తా గయప్రసాదుగారు, మద్దాయిలు తనయొక్క కౌన్సిలరులను సంకేతముజేసినట్లు సాక్ష్యముసంగెను. ఎం. ఎన్. రాయగారివద్దనుండి తక్షణ రావలసిన లేఖను వచ్చిననెంటునే యిప్పించవలెనని మద్దాయిలు డాంజి, ఉస్మానిగారు కోరినట్లు చెప్పెను.

జూరీ విచారణ నిరాకరింపబడుట

పైపలు మేజిస్ట్రేటు చైటుగారు జూరీవిచారణ దరఖాస్తుపై తీర్పుజెప్పిరి. ఇంతవరకు ఇట్టిదరఖాస్తును జెట్టిన ప్రదు చెలిపిన ఆభిప్రాయమునే జెప్పిరి. 38 వ అధ్యాయము యీకేసునకు వర్తింపదనిరి. ఆతీర్పును నెమ్మనబట్టిగారు ఆమోదించిరి. కావున తన ఆభిప్రాయము వార్డుకొనరనిరి. యూరోపియ నోకడు భారతీయు డోకడు ప్రతిపక్షములగా నున్నపుడే యీఅధ్యాయము వర్తించును. ఈకేసునం డట్లు జరుగలేదు. మరియు 32 మద్దాయిలో 14 గురు మాత్రమే జూరీవిచారణ కోరిరి. కావున దరఖాస్తు నిరాకరించిరి.

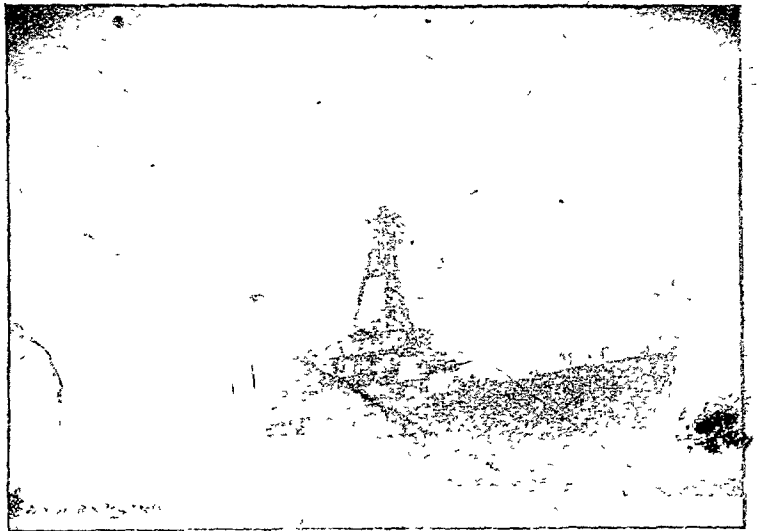
ఈఉత్తరువుపై నింబకరుగారు అపీలుజేయు నుద్దేశించి వారము రోజులు వాయిదాకోరిరి. 38 వ అధ్యాయము యీకేసునకు వర్తింపదని నిర్ణయించినందున వాయిదాగూడ నివ్వనవసరము లేదని మేజిస్ట్రేటుగారు చెప్పిరి. కేసు సోమవారమునాటికి వాయిదా వేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్రమున మంత్రివర్గము నేర్పరచుటకై గవర్నరుగారు ప్రయత్నించుట

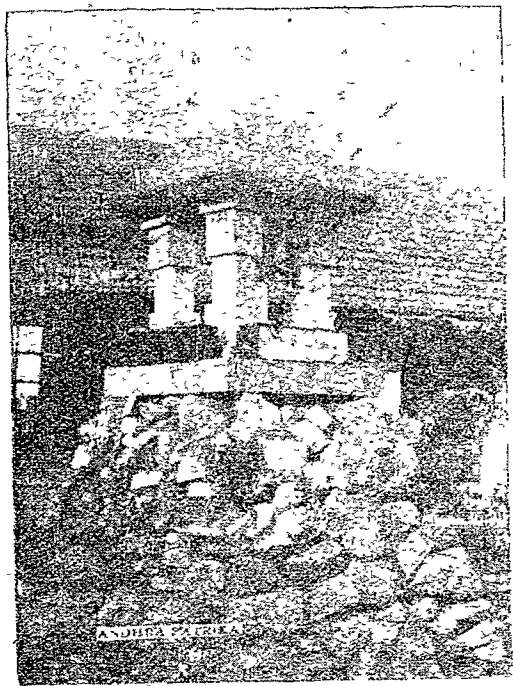
కలకత్తా, నవంబరు 9:—వంగరాష్ట్రమున మంత్రివర్గము నేర్పరచు విషయమై గవర్నరుగారు చురు ప్రయత్నములు జరుపుచున్నారు. డాక్టర్ సబాబుగారు నేటినింబు గవర్నరుగారిని సందర్శించి మాట్లాడిరి. ఇప్పుడు మంత్రివర్గ మేర్పడినట్లు సమావేశమునరకు వీరు నిలచియుండెదరు. ఈమధ్య కాసనభూ సమావేశము జరుగదు. (ప్రీ ప్రె.)

జమిందారి రయితులసభ:—గౌ. వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు బెజవాడలో జరిగిన యీ ఆంధ్రజమిందారి రయితుల సభయందు అధ్యక్షత వహించిరి. (పి. ఎ. ఎ.)

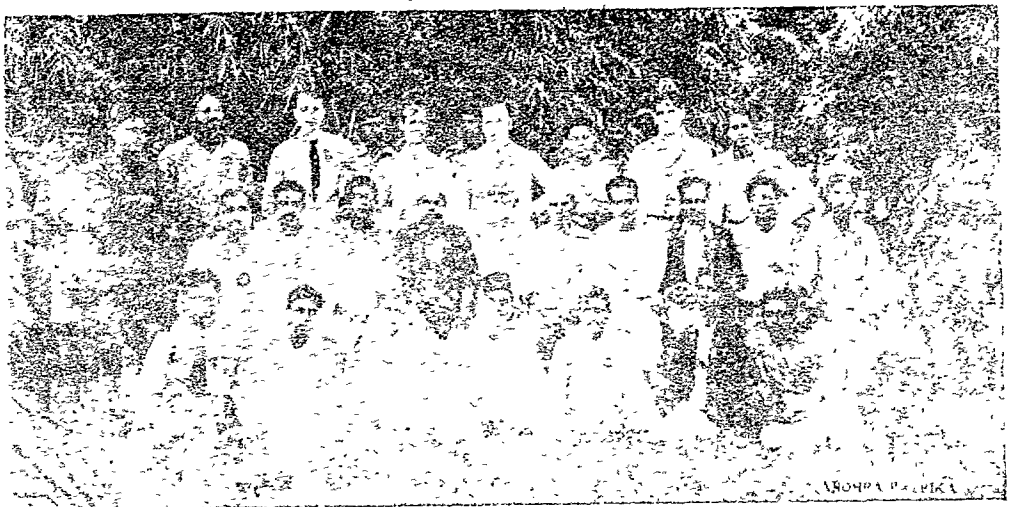

ఫ్రెంచి స్త్రీమరు టూరువిల్లి మద్రాసు హార్బరు చేరినది. ఈ స్త్రీమరు ప్రపంచవర్యులన మొనర్చుచున్నది (వె. ఘో. పి.)

ఆరోగ్యమందిరము

బల్లారియందు జరిగిన ఆరోగ్యప్రదర్శనమునందు నిర్మింపబడిన ఆరోగ్యమందిరము. పవిత్రమున దేవాలయము ఆరోగ్యమునకు నిదర్శనముగా నూచించుచు ఈ మందిరము నిర్మించిరి. (ఎన్. వి. ఎ)

విహారటు కేసు ముద్రాయిలు

శేల గూర్పున్నవారు:—ఎం. జి. దేశాయి, డి. కె. గోస్వామి, ఆర్. ఎస్. నింబకర్, ఎల్. ఎస్. మరాజకర్, ఎ. డాంజి, ఎన్. వి. ఘాటి, గోపాలబాబుగార్లు.
తెంచివెనున్నవారు:—ఆర్. వి. శ్రీ, జి. చక్రవర్తి, కిశోరీబాయి గోపా, డి. ఎస్. తెండ్ల, కాశీంకర్, డా|| ఎస్. ఎ. కె. బ్రెస్లి, కె. ఎన్. బి. కర్కర్, పి. సి. జోషి, ముజఫర్, అహమ్మదుగార్లు.
నిలిచినవారు:—కేదారనాథ్ చౌగల్, సోహనసింగ్ జోషి, హెచ్. ఎల్. హదిస్సర్, నాకర్, ఉస్మాని, బి. ఎఫ్. బ్రాస్లి, అయోధ్యాప్రసాద్, ఫినిష్ స్పృట్లు, డా|| జి. అధికారి గార్లు.

భీమునిపట్టణము

(నూతన గృహప్రవేశ మహోత్సవము)

2-11-29 న తేది సాయంకాలము 4 1/2 గంటలకు మాపు

రమందలి యున్న త పాతకాలకొత్త నూతనముగా నిర్మింపబడిన మందిరము విశాఖపట్టణముజిల్లా కలెక్టరు బ్రౌంక్ దొరగారిచే ప్రేక్షింపబడినది. ఈ మందిరము రహస్యము నలవదలవల రూపాయలు వెచ్చించి H మార్కువలె గడు రమణీయముగ గట్టింపబడినది. అధ్యక్షులగు కలెక్టరు దొరగారి కేటెందు పురమార్గముల దారిపాడవునను వింతరంగుల పతాకములను గోలుకొండ తట్టిలును గట్టి యలకరింపబడెను. మందిరము మిగుల సొంపుగ ప్రేక్షకజనానందకరముగ శృంగారంపఱచినది. ఈ యుత్సవము దిలకింప బలువురు దొరలు, దొరసానులును విశాఖపట్టణమునుండి విచ్చేసిరి. హిందువులలో మ. రా. శ్రీ దేవూరి సరసింహం పంతులు, విజయనగర సంస్థానము దివాను, మండలవిద్యాకాఖాధికారియగు జయంతి సత్యనారాయణమూర్తి, రావుసాహేబు మార్యాసుల శ్రీరామశాస్త్రి, కిర్లంపూడి జవీందారా, తూర్పు గోదావరి జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు, మల్లెపూడి పల్లమరాజు, దేవరకొండ జగన్నాథం, రావికంటి రామచంద్రరావు, వెంకటరామ ప్రభృతులు సలువురు ప్రాముఖ్యులనుండి నయచేసిరి. పాదలు, స్త్రీలు, పురుషులు రహస్యము 1000 మంది వచ్చిరి. పురపాలకసంఘాధ్యక్షులు కలెక్టరుగారిని కర్పూరమాలాలంకృతులు గావించిరి. ప్రత్యేకముగా నమర్పబడిన శృంగారవేదికపై నాశీమూయిరి. రావుసాహేబు చిలకా ఘోషరావునాయుడు గారు నివేదిక చదివి, మందిరనిర్మాణము అందు తమకు సాయమొనర్చిన వ్యక్తులు, భీమునిపట్టణాభివృద్ధికి, యువపదారి, మున్న

బుకొట్ట కావలయుననియు కోరిరి. పిమ్మట కలెక్టరుగారు ఘోషాకాలముందిరమును దేవచి గృహ ప్రవేశము ఘోషాత్సవము జరిపిరి. మందిరములో శ్రీ సంతోషరావు నాయుడుగారి గుణగణములను వివరించు పలువురు ముచ్చటించిరి. పద్యములు చదువబడినవి. మ. రా. శ్రీ మార్యాసుల శ్రీరామశాస్త్రిగారు శ్రీ నాయుడుగారి నూనెరంగుల చిత్రపటమును బహిరంగ పరుచుచు వారు పురాభివృద్ధికయి గావించిన మూల్యము వివరించి వారి పటము బడిలోనుంచులు యెంతయు సమంజసముగి పట్టిరి. పిమ్మట హిందువులకు దొరలకు వేర్వేలుగాను మి తహారవిందు జరిగెను. దొరలవిందు రిజైకంపేరి యేజంటు దొరగారి కాంతలుగారిచే జరుపబడెను. ఆనంతరము హైస్కూలులు ఉపాధ్యాయులు "మేకోవెల్" నాటకములోని కొన్ని రంగములును "శ్రీకృష్ణలీల"లోని కొన్ని రంగములను ప్రదర్శించిరి. ప్రైవేటు విద్యార్థులును నాటక ప్రాత్రములలో భాగ్యుని సాయపడిరి. స్త్రీలకు ప్రత్యేకముగా గాలియమర్చబడియెను. వాలంతయు జనముతో కిలకిలముచుండెను. ఇంతయు ప్రదర్శన గ గృహప్రవేశమహోత్సవము సరిగించుటలో ముఖ్యకారకులు మున్సిపల్ మేజేజరు మ. రా. శ్రీ కోట గన్నయ్య శాస్త్రి గారనుట యతిశయోక్తి గానెదను. రహస్యము 800 మంది వీరలు కన్నదానము జరిగెను. "ఓం శాంతిః."

విద్యా దేవకొండ రామకోగి శాస్త్రి

తిరువల్లి క్షేణి అన్నదానసమాజము

విజయనగరము మహారాణిగారైన శ్రీమతి విద్యాదేవిదేవిగారు యీ సమాజములో, 25 కుమారుడు యువరాజుగారి దేహస్వస్థమునకుగాను, యీ 1929 న సం॥ నవంబరునెల 6 తారీఖు బుధవారమురోజున, 500 బీదలకు, పడ, పాయసము, పతివారికిని కాని దక్షిణాది శ్రీ ప్రతికరముగ ఆన్నుంచిడిరి.

బందరుతాలూకా సహకార ద్వితీయ సమావేశము

ఈసంవత్సరము బందరు తాలూకా ద్వితీయ సహకార సమావేశము యీనెల 24 వ తేదీ ఆదివారం రోజున అర్ధమారు యూనియన్లోని నందమూరు గ్రామములో జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది.

సదరు సభకు బ్రహ్మశ్రీ నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహారావు పంతులు, ఎం. ఎ. యల్. బి., బార్-ఎల్-లా, గారు అధ్యక్షులుగా నుండుటకు నయతో సంగీకరించిరి. రాన సహకారులు ఎల్లరు సభకు విచ్చేసి తరువిధుల తోడ్పడ వేడుచున్నారు.

కార్యక్రమము

ఆదివారం ఉదయం 8—30 గంటలకు సభ ప్రారంభము.

దైవప్రార్థన.

నందమూరు పంపు ఆహ్వానము

కాన్ఫరెన్సు కమిటీ అధ్యక్షుని నివేదిక.

సభాధ్యక్షుని ప్రారంభ ఉపన్యాసము.

10—30 కు భోజనములు.

మధ్యాహ్నము గం 12—30 మొ॥ తిరిగి సభ ప్రారంభమును తీర్మానముల చర్చ.

అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసము.

ముఖ్యగమనింపు:—నందమూరు గ్రామము పెడన రైల్వేస్టేషనుకు 4 మైళ్ల దూరమున వుండియున్నది. పెడననుండి, బందరు నుంచియు మోటారు ఘాతర్యముకలదు. సభకు విచ్చేయువారికి భోజన వసతులు ఏర్పాటుచేయబడును.

బందరు తాలూకా } కూరాడ రామచంద్రరావు, ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి.
కోఆపరేటివుకమిటీ } ఆఫీసు, నందమూరు } తుమ్మలపల్లి అచ్చయ్య, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

నిత్యకర్మాష్టకము

గాయత్రీ రంగులపటము గలది. వెల 2-8-0 కలికోపైడు 3-0-0. లైబ్రరీనిడిష్ 4-0-0.

దాదాపు 100 పుటలకు పీఠికయు నిత్యకర్మలయొక్క ధర్మశాస్త్రవిషయము లన్నియు సతాత్మకముగ గలవు.

ఈ నిత్యకర్మాష్టక గ్రంథమునందు గల విషయములు

1 స్నానవిధి, 2 స్మృతిస్మృతి పురాణాచారవిధి, 3 ప్రాణాయామ వివరణము, 4 అష్టావస్థానిత్యంస్కార వివరణము, 5 సంకల్పవివరణము, 6 తిథి, వార, నక్షత్ర, సంవత్సర, యోగ, కరణ, మాసవివరణము, 7 గాయత్రీజప నిర్ణయోగ్యతావిషయములు, 8-11 వస్త్ర, ఉర్ధ్వపుండ్ర, భస్మ, యజ్ఞోపవీతధారణవిధులు, 12 సమద్రస్నానవిధి, 13 త్రికాల సంధ్యావందనము, 14 జపప్రకరణము, 15 బ్రహ్మచారులకు అగ్నికార్యము, 16 గృహస్థులకు బేపాసనము, 17-23 ప్రాయశ్చిత్తపాసన, సమిధారోహణ, సమిధాధాన, సమస్థానము, పశు హోమ, మార్కట, చంద్ర, గ్రహహోమములు, 24 బ్రహ్మయజ్ఞము, 25 నిత్యవిత్త్యుత్సాహము, 26 బోధాయనసూత్రోక్తదేవతార్చనము, 27 పురుషసూక్తవిధాన దేవతార్చనము, 28-29 శంఖ, సాలగ్రామతీర్థపాశనవిధులు, 30-35 శివ, కృష్ణ, నూర్య, గణపతి, గౌరీ, శ్రీరామ, అష్టోత్తరశతనామములు, 36 వైశ్వదేవ హరితపాశము, 37 నిత్యవైశ్వదేవవిధి, 38 వైశ్వదేవ బలినీత్యపాశము, 39 తీర్థవివరణ పాస్తము, 40 విధుల వైశ్వదేవము, 41 నరభ్యాసము, 42 తృచాకల్ప మార్యమస్కారములు, 43 ఋగ్వేదీయ మహాసారసంప్రపాశము, 44 మూర్ఖ్యోపసానము, 45 ఆత్మయజ్ఞము, 46 హోజనవిధి, 47 స్థానీపాకవిధి, 48 స్థానీపాకపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తము, 49 అతిథిపూజ, 50 గోగ్రాసవిధి పెనులకు విషయములు గలవు.

విభవ, శుక్ల, ప్రమాదూత, ప్రజోత్పత్తి అను 4 సంవత్సరముల పంచాంగము పుస్తకపైజు 0-12-0

బృహత్ స్తోత్ర రత్నావళి: భాగము టీకా తాత్పర్యసహితము వెల 0-12-0

ఈ గ్రంథ భాగమునందు, 1 శ్రీ శంకరాచార్యకృత ద్వైతపరమార్థ తత్వమాహ స్తోత్రము, 2 శివాపరాధక్షమాపణస్తోత్రము, 3 కనకధారాస్తోత్రము (లక్ష్మీస్తోత్ర) 4 శిరామ భుజంగప్రహారి స్తోత్రము, 5 వ్యాకృత విష్ణుస్తోత్రము, 6 వాల్మీకీకృత గంగాస్తోత్రము, 7 పండితరాయకృత లక్ష్మీలహరిస్తోత్రము, 8 నరభ్యాసము గలవు.

శ్రీ సంగమతాండ్ర గ్రంథము లన్నియులభించును కేట్లాగునకు వ్రాయుడు.

ఎడిటరు స్వధర్మ ప్రకాశిని, బృందావనం, కీలుపాకు, మదరాసు అని వ్రాయవలెను.

గొప్ప పాప్పిడే కార్మి వల్ పండుగ రోజున

అలంకరించబడిన కారు డోరేగునప్పుడు, మీరును మీ కారులో

నెక్కి దానివెంటడి నడివి

మద్రాసు గ్యాస్ హెడ్ క్వార్టర్లు వేవేరియందు

11-11-29 తేదిన రాత్రి 4 గంటలవరకు జరుగు పండుగకు దయచేయుడు.

ఈ ప్రదర్శనమును మీరు తప్పకూడదు.

అత్యద్భుత వైడ్ - ప్రదర్శనములు

వాటికి ఈ దిగువ తెలుపబడిన అసాధారణమైన బహుగుతులు గలవు.

ఒక కేస్ విస్కీ, ఒక హండ్రెడ్ వెల్ చక్కెర, టెన్నీస్ రాకెట్, బైసికిల్, మద్రాసు పంచెములకు నీజ్ టెక్స్టైల్స్, 1/2 కేసు విస్కీ, గోడకుతగిలించు గడియారము, చుట్టల పెట్టెలు, సిగరెట్ల డబ్బాలు, 130 కలకత్తా స్ప్రీ టెక్స్టైల్స్, 48 బుడ్ల గ్రమ్మినరల్లు గల కేసు వగైరాలు.

ఎక్స్-సెల్విసెస్ మెన్సు అసోసియేషన్ వారి ప్రాపకముకింద ఆర్గమెన కార్యమునకు తోడ్పడునట్టి ఈ ఉత్సవమునకు మీ మిత్రులతో దయచేయుడు. వాన కురియుచున్నను పరవాలేదు. 10,646 చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణమునకు కాన్వాసు కప్ప గలదు.

కండనొప్పలకు

బాధ ఎట్లావచ్చిన సరే ఫరవా లేదు. స్టోన్స్ లీనిమెంటు, రక్తము గడ్డకట్టుటవలన గలిగెడు బాధను తొలగించును. రక్తమునకు జీవశక్తిని గలిగించును. బాధ నివారణమును.

స్టోన్స్ లీనిమెంటు బాధను తొలగించును.

హిందీ ప్రచారము

డబ్ల్యు. పి. ఇగ్నేషియసుగారు

మంగుళూరులో ప్రచారము గావించుట

హిందీ ప్రచారసభ కార్యసర్వమును శ్రీయుత డబ్ల్యు. పి. ఇగ్నేషియసుగారు ఆక్టోబరు 25 తేదిన మంగుళూరు కే తెంచి నవంబరు 4 వ తేదినర కిచ్చునే యుండి, పిమ్మట కాలికట్టు కేగిరి. మొత్తముమీద ఆరుఉపన్యాసములను యీ దిగువ పేర్కొనబడిన స్థలములం దొసగిరి. మహిళాసభ, రఘునాథయ్య హాలు, గవర్న మెంటు కాలేజి, గవర్న మెంటు స్ట్రీట్ ప్రెయి నింగుస్కూలు, సెంటు అగ్నీ స్కూలకాలేజి, సెంటు అలాయసు కాలేజి. ప్రెయినింగు స్కూలునందు, "మనదేశముయొక్క భావి యభివృద్ధికి మార్గములు" అను విషయము గూర్చి ముచ్చటించిరి. తక్కిన స్థలము లన్నిటి యందును హిందీయన్ద్యముయొక్క ఫేరు వేరు లక్ష్యములనుగూర్చి మాట్లాడిరి. కాలేజీలయందుపన్యసించినపుడు ముఖ్యముగా విద్యార్థివయస్కులుగా దర్శించుచు మాట్లాడిరి. మనదేశము యొక్క యొక్కతనము జాతీయజీవనమునకు, సామాన్యభావ యనవరగునియు, విదేశభావ మనదేశమునకు సామాన్యభావ యగుట ఆసంభావ్యమనియు, అట్లాక వేళ సంభవించినను, మన దేశము తన విజ్ఞానమును, న్యైతిత్వమునుగూడ గోల్పోవు ననియు, విదేశభావ మూలమున ఒకదేశపు నాగరికత యింకొక దేశమునకు దెచ్చిపెట్టబడుట ప్రపంచమునకంతకునుగూడ అనర్థ దాయకమగుననియు, భారతదేశమునకుగూడ యొక ప్రత్యేక నాగరికతయను, జీవభావయను గలవనియు, మనమే ఇంగ్లాండు, జర్మను దేశములను జయించినపుడు ఆదేశములందు మన భావము వ్యాపింపచేయుట గూడ అనర్థదాయకమేయనియు, మనదేశభావలలోకల్ల హిందీభావ యొక్కటిమాత్రమే అధిక సంఖ్యాకులచే మాట్లాడబడుచు న్నుదనియు, మన సామాన్య జాతీయ జీవితాభివృద్ధికొరకు దక్షిణ దేశము లందరును హిందీభావను నేర్చుట తమ విధియని యు ఇగ్నేషియసుగారుగనిరి.

యువజనసమితిసభలో సుపన్యసించుచు, హిందీప్రచార ము మన జాతీయ నిర్మాణ కార్యక్రమములలో కల్ల ముఖ్యము యినదనియు, భారత దేశముయొక్క భావిస్వరూప మంతయు నొకసామాన్య భావమీదనే చిత్రింపబడ నున్నదనియు, భారతదేశముయొక్క వైజ్ఞానిక భావయగు సంస్కృత భావము హిందీభావ జేష్ఠపుత్రికయనియు సంస్కృత భావము నేర్పుకొనుటకు హిందీ భావ యితరభావలన్నిటికంటె సధికముగాతోడ్పడుననియు హిందీ భావయను దక్షిణదేశ మాతృభావలను సంస్కృతభావముండి యనేకపదములను దీసికొనియుండుటచే, దక్షిణ దేశములంద గనుగూడ హిందీభావను సులభముగా ఆరు నెలలలోనేర్చు కొనగలరనియు తాము ఉత్తరదేశములతో ధారాళముగా మాటలాడ గలుగునంత హిందీభాషాజ్ఞానము సంపాదించుటయే తమ యుద్దేశమనియు, ఇగ్నేషియసుగారు మదివిరి. రెండుసభల కధ్యక్షతవహించిన జె. పి. సల్లానాగారు కొంతక భావమును హిందీభావమును గల సంబంధముగూర్చి ముచ్చటించుచు, కొంకణ భావలో 75% పదములు హిందీభావనుండియే బుట్టినవనియు, తమలో యింకను లిపియేర్పడనట్టి కొంతలులు హిందీ భావనే తమగ్రాంథికభావ గావించుకొనుట భావ్యమనియు జెప్పిరి.

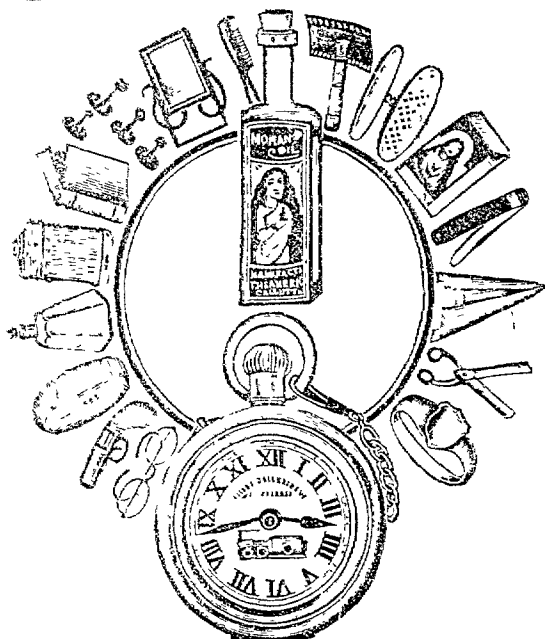
మన విద్యావిధానములో హిందీయొక్క స్థానము గూర్చి ఇగ్నేషియసుగారు యీ క్రింది విధమున మడిచిరి:—

హిందీవిద్య నిర్బంధము గావలెననుటకు సందేహములేదు. హిందీ మనసామాన్యభావయని యొకసారి అంగీకరింపబడినపిమ్మట, మన విద్యాప్రణాళికలో హిందీ నిర్బంధముగావించుట కెట్టి సందేహ మవసరములేదు. తన స్వదేశ జాతీయ భాషాజ్ఞానములేని భారతీయుడు విద్యావంతుడని యెట్లు భావింపగలడు? జపాను, లేక జర్మనీ, లేక ఇంగ్లాండు, దేశముడు తన జాన భాషాజ్ఞానము లేకుండ యెట్లుండగలడు? ఒక సామాన్యము అవసరమనియు, అది హిందీభావయే యనియు, మనకు నమ్మకమే యున్నచో, పాఠశాలలలో హిందీ నిర్బంధింపబడ కెవ్వరును ప్రతిఘటముగా వాదించజాలరు. ఒక దేశముయొక విద్యావిధానములో జాతీయభావము స్థానము లేకుండుట నాయకుడు లేకుండ నాటక మాడునట్లే యుండును. కాబట్టి, దేశావసరములకు తగినట్లుగా విద్యావిధాన మెప్పటి కప్పుడూ మారుచుండవలెను. మన విద్యావిధానములో ఆంగ్ల భావ తోసగ బడిన అవసరమును అధికప్రాముఖ్యము తీసివేయబడి హిందీ భావ కొనగబడవలెను. ఈ విషయమును విద్యాధికులగు ప్రజాప్రముఖు లిదివరకే అంగీకరించియున్నారు. ఆంగ్ల భావముగాని,

ఆశ్చర్యములేదు - భ్రాంతిలేదు - ఒక నిజమైన కానుక
6 బుడ్లు "మోహన బిలాస్" తలనూనె ను రూ 6 లకే కొనుగట్టివారికి గొలుసుతో సహా ఒక
నిజమైన జేటు గడియారమును 162 విలువగల సామానులతో ఇనాముగా పంపబడును.

మోహన బిలాస్ తలనూనె
రకమునకు చేరినవాటిలో అగ్రస్థాన మలంకరించియున్నది. సునాసనయందు అద్వితీయమైనది. ఒకసారి వాడిన దీని మనోహరమైన సువాసన 24 గంట వరకుండును. తలను చల్లగానుంచి, వెండ్రుకలు బాగుగా పెరుగుటకు తోడ్పడును. వెండ్రుకలకు రంగును గలిగించుటమాత్రమేగాక, ఇంద్రజాలమువలె అద్భుతముగా పనిచేయును.

ఒక బుడ్డి ధర రూ 1-0-0 మాత్రమే ఒకేసారి 6 బుడ్లును కొనుగట్టి ఈ దినవ తెలుపబడిన బహుమతు లివ్వబడును:-

"ఒక జత సులోచనములు, పిస్టల్, టాయిలెట్ సబ్బు, ఒక బుడ్డి అత్తరు, జేబునందిముడు దీపము, ఒక తమలపాకుల పెట్టె, ఒక బత్తానుల పెట్టె, అద్దము, దువ్వెన, నేపి కేజరు, చేతిబత్తానులు, చీట్లు, ఫాన్ పెన్ కలము, కత్తి, చేతిరుమాలు, కత్తిర, వేలి ఉంగరం, ఒక మంచి రైల్వే రెగులేటరు ఒక గొలుసుతో, ఇవన్నియుగాక 144 నీటి బొమ్మలు మొత్తము 162 బహుమతులు రూ 6 లు మాత్రమే.

గడియారమునకు 5 సం॥ రములు పూచీ యియ్యబడును.

ప్యాకింగు, తపాత్ ఖర్చు ప్రత్యేకము

పూర్తివిలాసము ఆంగ్లభాషయందే వ్రాయవలెను.

AMERICAN COMMERCIAL CHEAP STORES., (Dept. 16)
Post Box No. 561, G. P. O. CALCUTTA.

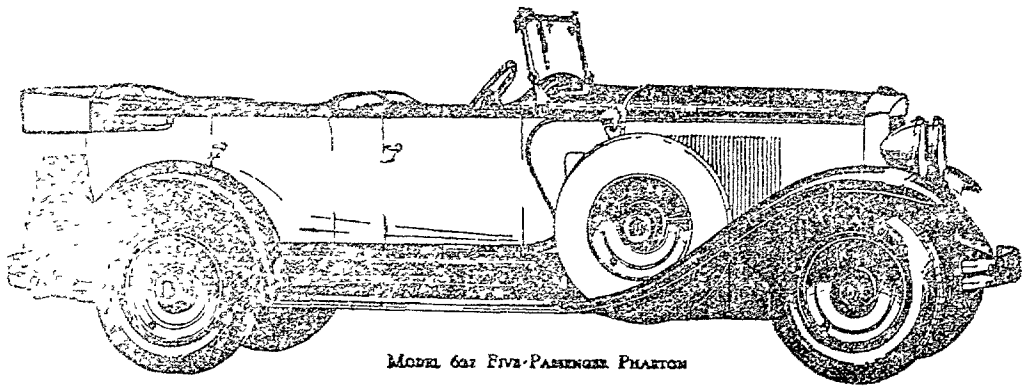

దీనియందు ప్రజలకు విశ్వాసముగలదు

గ్రహం-పేజ్ ఆటలు మోటారులను విశేషముగా కొనుగట్టి వారికి విశ్వాసము గలిగియున్నది. నవీన ఆటోమోటివ్ ఎంజిన్ రింగుపద్ధతులను చక్కగానే గమనించుచున్నారు.

గ్రహం-పేజ్ 4 స్పీడ్ ఫార్వర్డు ట్రాన్సుమిషన్ (2:1 శ్రేణిమైన ట్రాన్స్మిషన్, స్టాండర్డు గియరుషిఫ్ట్) 4 చక్రములవైపులు ప్రారంభించబడి నప్పటినుండి మోటారుకారు గాదిరియందు గొప్పలాభకారిగా తలచునట్లు సుభముగా నడుపుట, సౌఖ్యము, భద్రత, వైరాలను గలిగించియున్నది. ఒక నూతన గ్రహం-పేజ్ ఆటను నడపిచూడుడు. మీరు దీనికికారణమును గ్రహించెదరు.

Joseph B. Graham
Robert B. Graham
Ray A. Graham

MODEL 601 FIVE-PASSENGER PHAETON

మద్రాసు రాజధానికి, హైద్రాబాదు, (డక్కన్) మైసూరు సంస్థానములకు :
హోల్ డిస్ట్రిబ్యూటరులు:—**ఫ్రాడన్ బర్గ్** అందు కంపెనీ., 2/11, మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.
బ్రాంచీలు:—బెంగుళూరు, ఉదకమండలం, సికింద్రాబాదు.
ప్రావెలింగ్ ప్రతినిధులు:—ఉత్తరజిల్లాలకు:—సి. అబ్బాయి నాయుడు, హోల్ మకాం, విశాఖపట్నం.
దక్షిణజిల్లాలకు:—టి. ఎన్. వెంకట్రామయ్యర్, హోల్ మకాం, తిరుచినాపల్లి.
పశ్చిమజిల్లాలకు:—కాప్టన్, ఏ. డన్నింగ్, హోల్ మకాం, త్రివారం.
నవ్ డీలర్లు అన్ని జిల్లాలలోను గలరు.

GRAHAM-PAIGE

చిత్రనళీయము

(పచ్చయప్ప కళాశాల ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజమువారు)

ఈనెల 5 వ తేది మంగళవారము సాయంత్రమున పై సమాజమువారు చిత్రనళీయసాటమును ము॥ రా॥ శ్రీ॥ పింజుల సుబ్రహ్మణ్యశ్రేష్ఠిగారి సమక్షమున అతిరమ్యంబుగ ప్రదర్శించిరి. అత్తటి ముఖ్యముగా దేశభిమానులు భాషాభిమానులు నాటకకళాభిమానులును పెక్కుండు విచ్చేసియుండిరి. విద్యార్థులన్ని విద్యార్థిణులనుండి విచ్చేసియుండిరి. రమారమి విద్యావంతులచే విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలుఅంతయు నిండియుండెను.

ఒక యువతీమణియే దమయంతి పాత్రను పోషించినది యని మొదట తలచితిని. కాని పాత్రధారులపేర్లు కథాసంగ్రహమున జూచిన తదనంతరము ము॥ రా॥ శ్రీ॥ వి. వి. రామమూర్తిగారిని తెలిసికొంటిని. అతడు పచ్చయప్పకళాశాల విద్యార్థియట. రూపమునందు రంభ, గానమునందు సరస్వతియని నాటకప్రదర్శనమునకు విచ్చేసినవారి అభిప్రాయమని చెప్పవలయు. మ-రా-శ్రీ. కే. యస్. సెట్టిగారు నాటకాంతరము నటకును సావాధానముతోతిలకించి దమయంతి పాత్రధారుడగు వి. వి. రామమూర్తిగారికి లభించిన నాటకకళాకళ్యంబున కెంతయు సంతసించిరి. పండితోత్తముల యొక్కయు, ప్రముఖుల యొక్కయు, శ్లాఘాసన్యాసములే యిందులకు నిదర్శనములు.

తదనంతరము బాహుకునిగూర్చి చెప్పతరముకాదు. ఈ పాత్రను పోషించినవారు కొంతకాలంబులోనే రాఘవాచారిగారికి సమానులు కావచ్చును. వీరి పాత్రపోషణయందు లోప మొక్కింతయేనియు గానరాదు. నటని పాత్రకూడ చక్కగ పోషించబడెను.

వీరి నాయకపాత్రను పోషించినవారు నాటకప్రదర్శనమునకు విచ్చేసినవారి రందటి మనంబుల నాకర్షించిరి. అట్టితటివారిని వేటుగ చెప్ప ననవసరంబని తలంచెద.

కవిపాత్ర కూడ చక్కగనుండె నని చెప్పవలయును. భారతి, చక్రవర్తి, ఇంద్రనేన మొదలైన పాత్రలకూడ చక్కగ పోషించబడెనని కొంతవఱకు చెప్పవచ్చును.

మొత్తముమీద నాటకప్రదర్శనము అతిరమ్యముగ నుండె ననిచెప్పుటయం దతిశయోక్తిలేదు. ము॥ రా॥ శ్రీ॥ డాక్టరు లేకు మళ్ల రాజగోపాలరావుగారు. ము॥ రా॥ శ్రీ॥ కవిభూషణ కళానాథానిదోమా వెంకటస్వామిగుప్తగారు మొదలైనవారు తమస్వాభిప్రాయంబులగు సదభిప్రాయంబుల చెల్లుచిచ్చిని ఆనుటకంటె నానుడువదగిన నూతనవిషయము మఱియొకటి లేదు.

ఈ నాటకజయప్రద ప్రదర్శనమునకు వెలయుభారము నెల్ల వహించిన నాటకకళాభిమానమును వెల్లడించిన ము॥ రా॥ శ్రీ॥ మోటుపల్లి రామానుజరావు నాయుడుగారిని, డి. యల్. గంగాధరయ్య గారిని నే నెన్నివిధముల సాగదినను తీరదు. ఇట్టి సద్భావమును భగవంతుడ జేల్లరవం కలిగించు గాత.

కే. ఆర్. ఆదిమూర్తిగుప్త

దుర్గామెడికల్ హాల్

గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

గనేరియా మిక్చర్

గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదురును

(1) ఈమందు సెగరోగములను నివారించి మూత్రము నిడుచునప్పుడు గలగు పొటు, మంట, చురుకును యింజక్షన్ లతోను పిచ్చికారీలతోను నిమిత్తములేకుండ రోషుక కుదుర్చును. సీసా 1-కి రు 8-0-0.

మూర్ఖారిష్టము

(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్ఖత్వము యెన్నిసంఖ్య తీరములనుండియున్న మూర్ఖులైనను, గ్యారంటీగా కుదుర్చును. నెలకు సరిపోవుమందు రు 8-0-0.

పొడలకు తైలము

(3) ఈ తైలము తైలపొడలనేగాక యితరవిధములైన పొడలను గూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, గజ్జ, కర్పాజి మొదలుగాగల అన్నివిధములైన చర్మవ్యాధులను పోగొట్టి చర్మమును మామూలస్థితికి మార్చును. డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0.

* గుంటూరు జిల్లాకు యేజెంటు:— ఇండియన్ యిండస్ట్రియల్ హోముగుంటూరు.

వశెంటూ కావలెను.

181

టెఫాను నెం. 222.) ఫిరోజాపూర్, సంజాద్.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1929 సం॥ నవంబరునెల 11-వ తేది సోమవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముబస్తాలు

మనుమ తెనాలిది ,, ప 45 కలవి రు	12 8 0	18 4 0
నెల్లూరిది ,, డిటో 42	18 8 0	14 0 0
శీలి ,, డిటో 46	15 8 0	16 12 0
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి	11 0 0	12 0 0
మవ్వలు ,,	21 0 0	28 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	16 0 0	17 0 0
పెసలు ,, డిటో	16 8 0	18 0 0
పెసలు ,, డిటో	18 0 0	16 8 0
మినుములు ,, డిటో	17 8 0	18 0 0
జలవలు ,, ర 195	9 8 0	10 0 0

3. నూనెపప్పులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	120 0 0	125 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	19 0 0
వేరు నెనగపప్పు బా 1-కి	46 0 0	47-0-0
వేరు నెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 115 మిమకనూనె 98		
అముదము బా 1-కి	100 0 0	102 0 0

4. చిల్లరపప్పులు

చాయపసుపు బా 1-కి	108 0 0	110 0 0
కూరపసుపు ,,	65 0 0	67 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరుది) బా 1-కి	105 0 0	122 0 0
ధనియాలు ,, బా 1-కి	28 0 0	88 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమండు మణుగు 1-కి రు 40	50	
జెల్లము బా 1-కి	28 0 0	49 0 0
అస్కాచక్కెర బస్తా 1-కి	25 8 0	25 10 0
చింతపండు బా 1-కి	28 0 0	88 0 0

5. టినుము

పట్టారకం బా 1-కి	81 0 0	88 0 0
చురం	26 0 0	32 0 0
రవుండు	25 0 0	82 0 0

6. నూలు

నెం 20 బెన్ని సింహంయూలె	రు	7 12 0
నెం 6 ,, కటారి		4 9 0
నెం 24 ,, లాకి		5 10 0
నెం 40 జమ్మరు 10 పా		10 4 0
నెం 20 1/2 రెట్టలేడి		7 8 0
నెం 40 రాజి		9 11 0
నెం 4 బెన్ని మనీడు		4 8 0
44 నాండో		5 4 0

7. లోహములు

కండ్లి 100 కులం 1-కి	రు 58 4 0	58-4-0
జంగారు కులం 1-కి	21 4 0	21 12 0
పనరను 1-కి		18 7 6
ఇత్తడి బా 1-కి	248 0 0	250-0-0
రాగి బా 1-కి	827-0-0	880-0-0

8. రంగులు

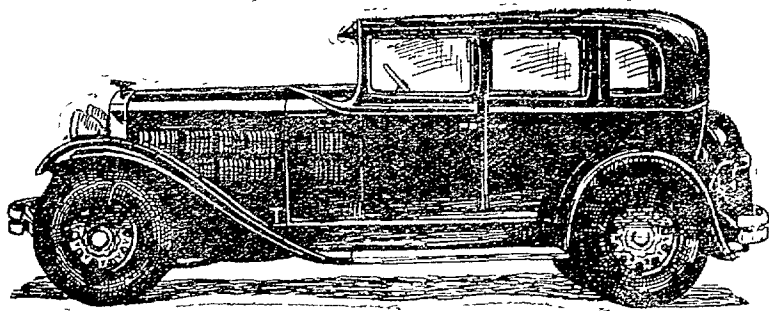
అతి మేలు స్విట్జర్లాండు అలిజరయిన్ సింహంనూర్

పెపా 1-డిగ్రీలు 200 కి రు	47 0 0	
,, నీలిరంగు 1 రతి	1 10 0	
,, 14 రతులు	1 10 8	
,, 28 రతులు	1 9 0	
,, 56 రతులు	1 0	
,, 1 అందరు	1 8	
రక్త-టు పొప్టస్కాడోలెట్ అవగా (టర్ని-రెడ్డు)	8 4 0	
కాంగో 8 8	3 0 0	
దరు 4 8	2 2 0	

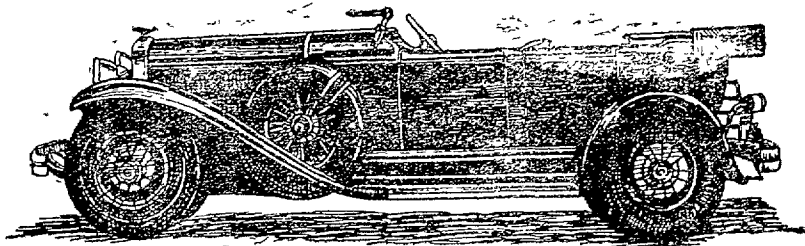
నబుడిలర్లు కావలెను

ఆలశ్యము చేయకుడు
గార్డనర్ కారులు

త్వరలో దరఖాస్తు
పంపుకొనుడు

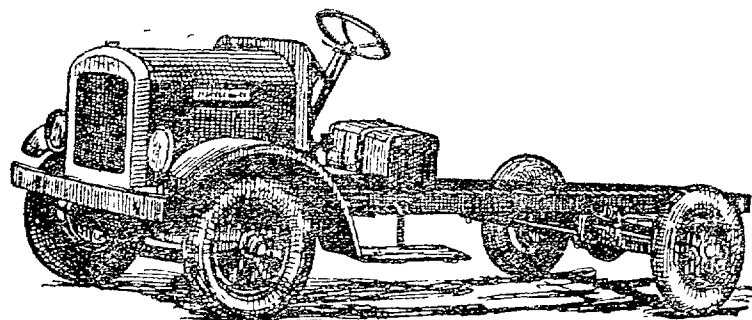

వాంఛనీయత, దీర్ఘకాలము
మన్నుట నమ్మిక మొదలగు
వాటికి సుప్రసిద్ధమైన సామా
నులు.

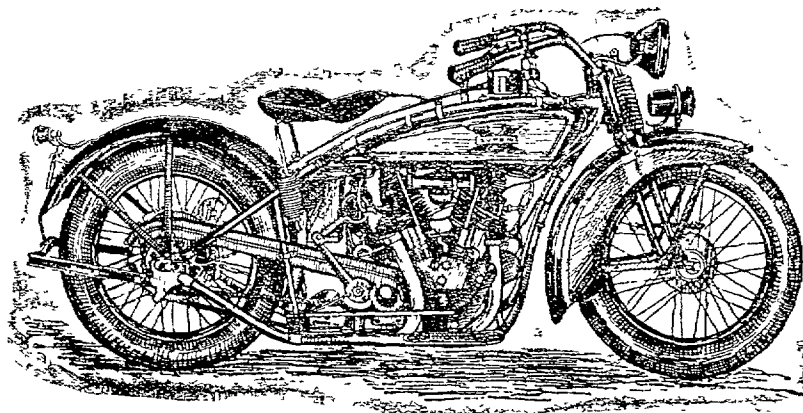
టూరింగు & మూయబడిన
మాదిరీలు సాగనైనవి, డం
బము గలవి. మీరు పెచ్చించు
వైకమునకు ఎక్కువ ఆటో
మొబైలు గలవి.

ఫిషర్ మోటారు ట్రక్కులు

కమర్షియల్ బండ్లనిర్మాణము
నందు 42 సం॥ల అనుభవము
గలదు. 1 టన్నునుండి—3 1/2
టన్నులవరకు పలురకములు
గలవు, 4 లేక 6 సిలిండరు
బాటర్ ఇగ్నిషన్ మాదిరీలు
సిద్ధముగా నున్నవి.
మాగ్నెటో ప్రత్యేకము.

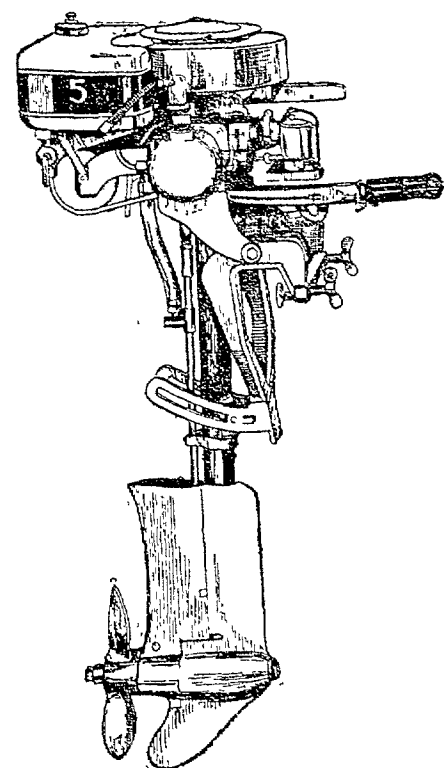
ఎక్స్ ల సియర్ మోటారు నైకిట్లు

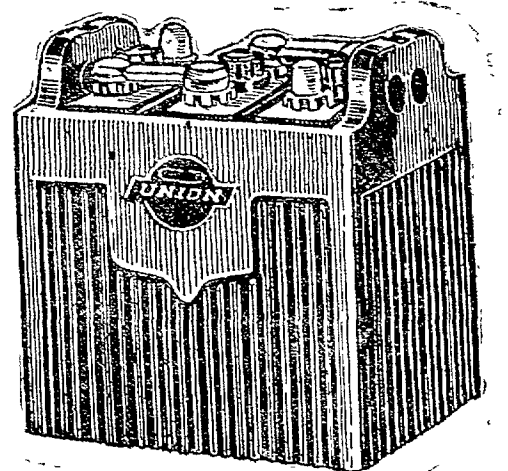
సూపర్ స్పీడ్స్ X Super X
మాదిరీలు భద్రమైనవి, త్వరిత
మైనవి, సరళమైనవి. ఇదివర
కున్న వాటికంటెను శ్రేష్ఠ
తరమైనవి. పూర్తిగా అమర్చ
బడినవి. బాటపైన పోవుటకు
సిద్ధముగా నున్నవి.

కెయిలి టెంట్-బోర్డు మోటారు యూనియను & కన్ సాలిడేటెడ్

బ్యాటరీల

నూడెలు జూని
యర్ 5 స్పీడ్
ట్యూన్, మాస్టర్
5 స్పీడ్ ట్యూన్.
4-36 మైల్లవర
కు గమనవేగ
ము మారును.

ఆటోమొబైల్ & రేడియో కి పనికివచ్చు
6, 12 వోల్టుచేనింపబడినది, డ్రైడి గలవు.

అమెరికన్ ట్రక్ అండ్ ఆటోమొబైల్ కంపెనీ, మద్రాసు.

తంతువలసము :—A M T A C పోస్టుబాక్సు నెం. 374.

దక్షిణాంధ్రయాకు, స్వదేశీసంస్థానములకు, నై బామ్మ దొమయనులకు సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:—అన్ని ప్రదేశములం
దును నబుడిలర్లు కావలెను, పూర్తివివరములకు, మరతులకు తక్షణమే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.
డికంబరునందు త్వరలోనే షిప్ మెంటు నిరీక్షించబడుచున్నది.

Printed and published by K. Nagaraj Rao, Editor, Andrapatrika Power Press, 6 & 7, Thambu Chetty Street, Madras.